

ΑΛΗΘΗΣ ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ

ΤΟΥ ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑΙ

ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ ΔΕΙΨΑΝΟΥ

ΤΟΥ

ΑΓΙΟΥ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ,

Ἐν ᾗ δεικνύεται πῶς ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως
μετηνέχθη εἰς Κέρκυραν, καὶ πῶς ἡ οἰκογένεια τῶν Βουλγάρων
ἔχει τὸ ἐπ' αὐτοῦ πατρωνικὸν δικαίωμα,

ΠΑΡΑ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΤΟΥ ΒΟΥΓΓΑΡΕΩΣ

ιατροῦ καὶ φιλοσόφου Κερκυραίου.

Νῦν δὲ ἐξελληνισθεῖσα μετὰ σημειώσεων καὶ προσθηκῶν

ὁ π ὀ

Ν. Τ. ΒΟΥΓΓΑΡΕΩΣ καὶ Ν. Β. ΜΑΝΕΣΗ

ἐκδίδεται δαπάνῃ τῆς ἐν Βενετίᾳ Ἑλληνικῆς Κοινότητος.

ΒΕΝΕΤΙΑ ΔΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚ. ΤΥΠΟΓ. Ο. ΦΟΙΝΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΔΗΘΕΟΥΡΙΟΥ

1880

ΑΛΗΘΗΣ ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ

ΤΟΥ ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑΙ

ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ ΛΕΙΨΑΝΟΥ

ΤΟΥ

ΑΓΙΟΥ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ,

Ἐν ᾗ δεικνύεται πῶς ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως
μετηνέχθη εἰς Κέρκυραν, καὶ πῶς ἡ οἰκογένεια τῶν Βουλγάρων
ἔχει τὸ ἐπ' αὐτοῦ πατρωνικὸν δικαίωμα,

ΠΑΡΑ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΕΩΣ

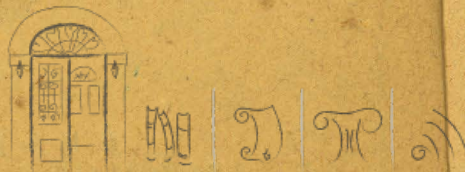
ιατροῦ καὶ φιλοσόφου Κερκυραίου.

Νῦν δὲ ἐξελληνισθεῖσα μετὰ σημειώσεων καὶ προσθηκῶν

ὁ π ὀ

Ν. Τ. ΒΟΥΛΓΑΡΕΩΣ καὶ Ν. Β. ΜΑΝΕΣΗ

ἐκδίδεται δαπάνῃ τῆς ἐν Βενετίᾳ Ἑλληνικῆς Κοινότητος.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΓΕΙΩΝ

V E N E T I A

ΕΚ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚ. ΤΥΠΟΓ. Ο ΦΟΙΝΙΣ

1880

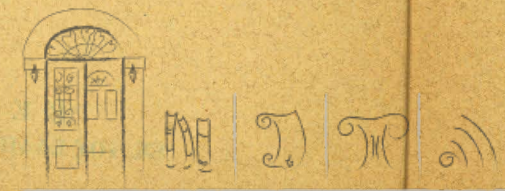
ΑΓΙΟΥΣ ΕΚΘΕΣΙΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΚΑΙ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ
ΤΗΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΚΑΙ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Τ Η

ΠΡΟΣΦΙΛΕΣΤΑΤΗ ΜΝΗΜΗ:

ΑΝΔΡΕΟΥ ΤΟΥ ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΟΥ

ΟΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΑΙ.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ
ΑΙ 52 φ9.0021

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

ΤΩΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΩΝ.

Τὸ βιβλίον, οὐτινος τὴν μετάφρασιν ἐπεχειρήσαμεν, δὲν ἔχει βέβαια οὔτε τὰ προτερήματα τῆς ἱστορίας, οὔτε τὰ θέλητρα τοῦ μυθιστορήματος. Ἐν ᾧ τὸ ὕφος αὐτοῦ, μετέχει μόνον τῶν ἐν τῇ ἰταλικῇ φιλολογίᾳ, κατὰ τὴν 15. ἑκατονταετηρίδα, ἐπικρατούντων ἐλαττωμάτων, φαίνεται μᾶλλον συντεθειμένον πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν κτητορικῶν δικαιωμάτων τῆς οἰκογενείας τῶν Βουλγάρων, ἢ πρὸς ἐξιστόρησιν τῶν ἐν αὐτῷ τῆδε κάκεισε ἀναφερομένων γεγονότων. Καὶ ἀπλῶς ὅμως, ὑπὸ τὴν ἱστορικὴν ἐποψιν θεωρούμενον τὸ πονημάτιον τοῦτο, δὲν εἶναι ἀνάξιον προσοχῆς. Τῷ ὄντι, εἰς τὴν ἐνεστῶσαν ἐποχὴν, οὐχὶ μόνον τὰ μεγάλα ἱστορικὰ συγγράμματα, ἀλλὰ καὶ αἱ ἀκομφοί, πολλάκις δὲ καὶ ἀηδεῖς χρονογραφίαι, τὰ μικροβάρβαρα καὶ ἀσύντακτα ἀρχαῖα ἔγγραφα, καὶ αὐτὰ αἱ μυθώδεις τοῦ λαοῦ παραδόσεις, ἀποτελοῦσιν ἐπι-

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥ
ΑΝΟΜΟΝ Ν. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΘΕΝΩΝ

ζήτητα ἀντικείμενα ἐμβριθοῦς μελέτης, ἀφ' οὗ πράγματι ἀπεδείχθη ὅποιαν ὠφέλειαν πάντα ταῦτα παρέχουσι πρὸς τὴν ἀληθῆ γνῶσιν τοῦ πνεύματος καὶ αὐτοῦ τοῦ κοινωνικοῦ βίου τῶν ἐθνῶν. Ἄνευ τῆς βοήθειας ταύτης, δυσκόλως ἀνακαλύπτει τις τὰ μικρὰ μὲν καὶ κατὰ τὸ φαινόμενον ἀσήμαντα ἐκεῖνα καθέκαστα, ἐξ ὧν ὅμως ἐνίοτε χορηγεῖται ἡ ὑπὸ τῶν ἐξόχων συγγραφέων ματαίως ζητηθεῖσα λύσις πολλῶν δυσεξηγήτων ἱστορικῶν προβλημάτων. Ἐκ τῶν μικρῶν καὶ ἀσημάντων ἐκείνων λεπτομερειῶν, ἢ λεπτολογιῶν, δύναται τις νὰ μορφώσῃ καθαρὰν ἰδέαν καὶ ὀρθὴν κρίσιν περὶ τοῦ χαρακτήρος λαοῦ τινός, καὶ περὶ τῆς εἰς τὴν πρόοδον τάσεως αὐτοῦ. Ἄν δὲ οἱ λόγοι οὗτοι ἰσχύουσι πρὸς ἅπαντας τοὺς ἀναγνώστας, ἵνα τὸ βιβλίον τοῦτο ἀποβῆι πρὸς αὐτοὺς εὐπρόσδεκτον, διὰ τοὺς Ὀρθοδόξους ἰδιαίτερος ὑπάρχει ὑπὲρ τούτου καὶ ἕτερος λόγος, ἀνώτερος παντὸς ἄλλου, αἱ ἐν τούτῳ δηλαδὴ περιεχόμεναι πληροφορίες περὶ ἐνδόξου καὶ ἱεροῦ λειψάνου, παρέχοντος, σὺν τοῖς ἄλλοις, δι' αὐτῆς τῆς ἀναλλοιώτου καὶ αἰωνίου, οὕτως εἰπεῖν, συντηρήσεώς του, ἀξιοθαύμαστον δέμα.

Ὁ συγγραφεὺς, μᾶλλον γνωστὸς παρ' ἡμῶν διὰ τὴν Γερὰν αὐτοῦ Κατήχησιν, ἤτοι Ἐξήγησιν τῆς

Θείας καὶ Ἱερᾶς Λειτουργίας, τῆς ὁποίας ἡ τελευταία καὶ τελειωτέρα ἐκδοσις εἶναι ἔργον τοῦ ἀδύως ὑπὸ τοῦ Ἐθανάτου ἀφαρπασθέντος πολυμαθεστάτου καὶ εὐσεβοῦς ἡμῶν συμπολίτου Ἀνδρέου Μαυρομμάτου, ἐξέδωκε τὴν Ἐκθεσιν ταύτην ἐν Βενετίᾳ τύποις τοῦ Μορταλλίου, ἐν ἔτει 1669, καὶ προσεφώνησεν αὐτὴν πρὸς τὸν τότε Λατῖνον ἐν Κερκύρᾳ Ἀρχιεπίσκοπον Κάρολον Λάβιαν. Ἐν τῇ προσφωνητηρίῳ ἐπιστολῇ λέγει, ὅτι ὁ δεξιὸς βραχίον τοῦ Ἁγίου τηρεῖται μετὰ μεγάλης εὐλαθείας ἐν Ῥώμῃ, ὅτι ἀδύλον εἶναι ἂν ἐπέμφθη αὐτόθι ἐκ Κερκύρας, ἢ ἐκ Κωνσταντινοπόλεως, ἢ ἐκ Κύπρου, ἔνθα ἐτάφη ὁ Ἅγιος, καὶ ὅτι, ἐκ τῶν πρὸς Χριστόδουλον τὸν Βούλγαριν, ἑαυτοῦ ἀδελφόν, καὶ μετὰ ταῦτα Μέγαν Πρωτοπαπᾶν Κερκύρας, δοθεισῶν πληροφοριῶν παρὰ τῶν μοναχῶν τοῦ τάγματος τοῦ Ἁγίου Φιλίππου τοῦ Νερίου, ὅτε ἐφοῖτα ἐν τῷ ἐκεῖσε ἐκπαιδευτηρίῳ, δηλοῦται, ὅτι ὁ Πάπας Κλήμης ὁ Η΄. ἐδώρησε τὸ λείψανον εἰς τὸν Καρδινάλιον Βαρόνιον, ἀφιερῶσαντα αὐτὸ εἰς τὴν νέαν ἐκκλησίαν τῶν μοναχῶν ἐκείνων (*).

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ἈΘΕΟΥΤΟΥ

Κατὰ τι τῶν εἰς Ἱταλίαν ταξιδειῶν μου σχετιθεῖς μετὰ Ῥωμαίου ἐπισκόπου καὶ λόγου γενομένου περὶ τοῦ λειψάνου τοῦ Ἁγίου, ἤκουσα παρ' αὐτοῦ διηγουμένον, ὅτι ἐν τινὶ τῆς Ῥώμης Ἐκκλησίᾳ ἐσώζετο εἰς

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς ἐκθέσεως· περὶ δὲ τῶν ση-
μειώσεων καὶ τῶν προσθηκῶν, τὰς μὲν ἐθεωρήσαμεν ἀ-
ναγκαίως πρὸς εὐκρινεστέραν τῶν ἐξιστορουμένων κατά-
ληψιν, τὰς δέ, ἀρυσθέντες ἐξ ἰδιωτικῶν χειρογράφων καὶ
ἐξ ἄλλων πηγῶν, δὲν ἐνομίσαμεν περιττάς, διότι τὰ
μεταγενέστερα γεγονότα, περὶ ὧν αὐταὶ διαλαμβάνουσι,

τῶν τοῦ Ἁγίου βραχιόνων. Παρακαλέσας ὅθεν αὐτὸν ἕνα μοι παράσχη
ἐκτενεστέρας περὶ τούτου πληροφορίας ἐλαβὼν πράγματι κατὰ τὸν Σε-
πτέμβριον τοῦ 1872 τὸ ἐξῆς πιστοποιητικὸν γράμμα, ὅπερ μεταφρά-
σας παραθέτω ἑνταῦθα

Ἱεροδὸ: Κωνστ: Βούλγαρις

Ὁ ὑπογεγραμμένος ἐπίσκοπος Φερεντίνου (ἐπαρχίας Ῥώμης) πᾶσι
τοῖς περὶ τούτου ἐνδιαφερομένοις πιστοποῖε ὅτι ἐν τῇ Ἀποθήκῃ (Cu-
stodia) τῶν Ἱερῶν λειψάνων τῆς ἐν Ῥώμῃ Νέας Ἐκκλησίας τῆς
καὶ ἐπ' ὀνόματι τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Πεδιάδος (S. Maria in
Vallicella) καὶ τῶν Φιλιππινῶν ἐπίσης καλουμένης, διατηρεῖται εἰς τῶν
βραχιόνων τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος Ἐπισκόπου Τριμυθοῦντος καὶ Προσ-
τάτου Κερκύρας τοῦ καὶ ἐν τῇ Νικαίᾳ Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ παρευρε-
θέντος. Πρὸς δὲ ὅτι ὁ βῆθεις βραχιόν ὑπάρχει ἐσώκλειστος ἐν ἀρχαίᾳ
μεταλλίνῳ λειψανοθήκῃ, βραχιονοειδὲς ἐχούσης τὸ σχῆμα καὶ ἐπιφερού-
σης ἀναγελυμμένην τὴν εἰκόνα τοῦ Αὐτοῦ Ἁγίου κατὰ τὸ Ἑλληνι-
κὸν ὕφος — Τὸ παρὸν πιστοποιητικὸν γράμμα βασιζέται ἐπὶ σχετικοῦ
ἐγγράφου φέροντος ἡμερομ. τὴν 12ην. τοῦ μεσοῦντος μηνὸς καὶ ἀπο-
σταλέντος μοι παρὰ τοῦ προϊσταμένου τῆς βῆθείσης Ἐκκλησίας καὶ τῆς
σχετικῆς Ἱερογραμματείας — Ὅθεν εἰς ἐνδείξιν κτλ.

Ἐν Φερεντίνῳ ἐκ τῆς Ἐπισκοπικῆς Καθέδρας τῇ δεκάτῃ τετάρτῃ τοῦ
μηνὸς Σεπτεμβρίου 1872.

Ἰησοῦ δος Βιτάλης Ἐπίσκοπος Φερεντίνου.

μέχρι πώσεως τῆς Βενετοκρατίας, συμπληροῦσι τὴν
ὑπόθεσιν τοῦ πονήματος τοῦ ἡμετέρου συγγραφέως.

Κοσμεῖται ἡ Ἐκθεσις ὑπὸ ἑλληνικῶν καὶ λατινικῶν
ἐπιγραμμάτων, ὧν τὰ δεύτερα, ὡς οὐδεμίαν ἔχοντα ὡς
πρὸς ἡμᾶς ἀξίαν, παραλείπομεν, μετατυποῦντες, μόνον τὰ
δύο ἑλληνικά.

Εἰς τὸ ὑπερφυῆς λείψανον τοῦ θαυματουργικωτάτου

Σ Π Υ Ρ Ι Δ Ω Ν Ο Σ

Τὸ παρὰ τῆ τῶν Κερκυραίων Μητροπόλει.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ.

Καὶ ζῆς ἐν μακάρεσσι, καὶ οὐ βαρὺν ὕπνον ἰαύεις,
Ἄλλὰ φέρεις μορφὴν ἀρτιθανοῦς Σπυρίδων.

Ἄσσα δέ σοι φθιμένῳ σταυρόγραφα βήγεα θῆκαν
Λάτριες, εὐθρύπτου σητὸς ἄμοιρα πέλει.

Καὶ λιπαρὴν Κέρκυραν ἔχεις, καὶ θαύματα πρήσσεις
Λάτρι φιλε Χριστοῦ, λάτρι φιλε Τριάδος.

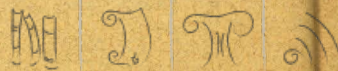
Μακροζῆος Καρυόφυλλος Ἐπίσκοπος Ἰκονίου.

Ε Τ Ε Ρ Ο Ν.

Κύπρος σε Σπυρίδων ἱερώτατε θρέψατο πρόων,
Ἄλλά γε Κερκύρα Σῶμα Τεὸν κατέχει.

Ζῶντά σε κείνη δερκομένη σφόδρα τέρπετο πᾶσα,
Αὕτη κἄν θνητὸν πλὴν κατατέρπεθ' ὄλη.

Χριστόδ. Βούλγαρις Πρεσβύτ. Κερκ.

Α Λ Η Θ Η Σ Ε Κ Θ Ε Σ Ι Σ

ΠΕΡΙ

ΤΟΥ ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑΙ

ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ ΛΕΙΨΑΝΟΥ

ΤΟΥ

ΑΓΙΟΥ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ.

Μεταξὺ τῶν πολυαριθμῶν ἱερῶν κειμηλίων, ἅτινα ἐσώζοντο ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὅτε ἡ σεπτῆ ἐκείνη Αὐτοκρατορία ἐκρατεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Χριστῷ πιστῶν, ἀξιοθαύμαστον ἦτο τὸ λείψανον τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, ἐπισκόπου τῆς ἐν Κύπρῳ πόλεως Τριμυθοῦντος, οὕτινος ἡ μνήμη εορτάζεται, ὑπὸ μὲν τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας τῇ 12, ὑπὸ δὲ τῆς Λατινικῆς τῇ 14 Δεκεμβρίου.

Περὶ τοῦ ὁσιωτάτου Σπυρίδωνος ποιῶσιν ἔνδοξον μνηεῖον ὁ Ἅγιος Ἀθανάσιος ἐν Ἀπολογία δευτέρᾳ, ὁ Ἅγιος Ἰερώνυμος ἐν τῷ περὶ Ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων, ὁ Εὐσέβιος ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ βιβλίον ε', κεφάλαιον γ'. Συμεὼν ὁ Μεταφραστὴς ἐν Βίβλῳ Ἁγίων, ὁ Ρουφῆνος βιβλίον α'. κεφάλαιον ε'. Κέν Νολόμανος ἐν ἑκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ βιβλίον α'. κεφάλαιον β'. Νικηφόρος ὁ Κάλλιστος ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ βιβλίον α'. κεφάλαιον β'.

Μεταφραστὴς ἐν Βίβλῳ Ἁγίων

Κέν Νολόμανος ἐν ἑκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ βιβλίον α'. κεφάλαιον β'.

Νικηφόρος ὁ Κάλλιστος ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ βιβλίον α'. κεφάλαιον β'.

κῆ ιστορία, βιβλίον η', κεφάλαια ιε'. καὶ μδ'. Γρηγόριος ὁ Καισαρεύς πρεσβύτερος ἐν τῷ περὶ Πατέρων τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου, ὁ Τριφύλλιος ἐν τοῖς Ἰαμβίοις, ὁ Σούριος, τόμῳ ε'. ὁ Λιπομάνος τόμῳ ε', ὁ Βέδας, ὁ Γλυκᾶς, ὁ Σουΐδας καὶ ἄλλοι (1).

Τὰ περικλεέστατα αὐτοῦ ἄθλα ἀναφέρονται ἐν συνόψει, οὐ μόνον ἐν τῷ τῶν Ὁρθοδόξων μηναίῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ Δυτικῷ μαρτυρολογίῳ. Διεξοδικῶς δὲ γράφων περὶ αὐτοῦ ὁ πολυμαθὴς καρδινάλιος Βαρώνιος, ἀποκαλεῖ αὐτὸν « γενναϊότατον ἐξομολογητὴν τῆς πίστεως, ἀρετὴν περιουγαζομένην ὑπὸ θαυμάτων, ἄστρον φαεινότατον, ἐπίσκοπον στήσαντα τὰ ἐνδοξότατα τρόπαια κατὰ τῆς φιλοσοφικῆς ἀλαζονίας καὶ πρωτοουργὸν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐλευθερίας ». Καὶ τῷ ὄντι, τίς, βλέπων τὸ σεπτὸν τοῦ Σπυριδῶνος σῶμα, οὐχὶ ἐπὶ μίαν ἢ δύο ἑκατονταετηρίδας, ἀλλὰ ἐπὶ χίλια τριακόσια καὶ ἐπέκεινα ἔτη, διατηρούμενον μέχρι τῆς σήμερον (2) εὐκαμπτον, ἀκέραιον, διαρθρωμένον καὶ ὄρθριον, τίς, βλέπων τοὺς τυφλοὺς φωτιζομένους, τοὺς κεραυνοβλήτους ἀναζωοούμενους, τοὺς παραλυτικοὺς ἀνάρρωνυμένους, τοὺς κρημνιζομένους βασταχθέντας, τοὺς πεινῶντας ζωοτροφομένους, τοὺς λοιμοβλήτους καθαριζομένους, καὶ τ' ἀναρίθμητα ἄλλα θαύματα, περὶ ὧν αὐτόπται μαρτυροῦσιν οἱ Κερκυραῖοι, δὲν ὁμολογεῖ τὸν ἡμέτερον Ἅγιον, ὑπερφυῆς καὶ ἐξαίσιον θαῦμα θαυμάτων;

Ἐξετίθετο κατ' ἔτος πρὸς τοὺς πιστοὺς τὸ ἱερὸν αὐτοῦ λείψανον ἐν τῇ βασιλευούσῃ τῶν πόλεων, καὶ, συρρέοντος τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ, μετέβαιναν ἐκεῖσε αὐτὸς ὁ Βασιλεὺς, καὶ, τῇ συμμεθέξει τοῦ Πατριάρχου, τελουμένης μεγαλοπρεπῶς τῆς θείας

μυσταγωγίας, ἐώρταζεν ἡ ἀγία ἐκείνη καὶ χριστιανικωτάτη Αὐτοκρατορία χαρμοσυνοτάτην πανήγυριν. Ἐξάγεται τοῦτο ἐκ τοῦ ὀκταήχου ἐκείνου ὕμνου, ὅστις; ποιηθεὶς ὑπὸ Ἐμμανουὴλ Χρυσάφῃ τοῦ Δουκὸς καὶ εὐπατρίδου Βυζαντίου, σώζεται μέχρι τῆς σήμερον, ἔχων ὡς ἐξῆς.

Θεαρχίῳ νεύματι, πάντοθεν τὰ τῶν ἀνθρώπων συστήματα, ἀπὸ οἰκείων δωμάτων φερόμενα, καταλαβόντα τὴν πανέντιμον τοῦ λειψάνου σου θήκην, ἀξίως ἀσπάζονται· αἱ δὲ ὑπέρταται τῶν ἐπὶ γῆς ἀξίαι, σὺν Βασιλεῖ ἡγεμόνι παραγενόμεναι, τὸ θεοφόρον καὶ ἀξιώπεινον σκῆνος ἐξῆδουσαι, τῷ δέει κρατούμεναι, ὑπὲρ ἐπαίνου δὲ ποιούμεναι· καὶ ὁρατῶς ἐκβοῶσι τὴν τῶν ἀσμάτων σοὶ μελωδίαν, ἰδοὺ ὁ θαυμάσιος Σπυριδῶν νῦν προτίθεται. Ἄρωμεν τοίνυν τὸν ὕμνον, καὶ κατὰ δύναμιν ὑμνήσωμεν τῶν ἀρχιερέων τὸ μέγα κλέος. Διὰ τούτου γὰρ ἡ παγγενῆς Κωνσταντιανῶν σωτηρία γίνεται. κτλ.

Ἄφ' οὗ δέ, διὰ τὰς ἀνεξιχνιάστους βουλὰς τοῦ Ὑψίστου, ἐν ἔτει 1453, τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐξεπὸρθησαν οἱ Τοῦρκοι, ἐν ᾧ ἕκαστος τῶν φευγόντων αὐτῆς οἰκητόρων ἐπροσπάθει νὰ παραλάβῃ ὅ, τι ἡδύνατο πρὸς συντήρησιν ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἀπογόνων, εὐσεβῆς τις πρεσβύτερος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκκλησίας, καλούμενος Γεώργιος Καλοχαιρέτης, παραμελήσας πᾶν ἄλλο πολύτιμον πρᾶγμα, ἐφρόντισε μόνον νὰ σώσῃ ἀπὸ τῆς βαρβαρικῆς ἐκείνης καταγιγίδος τὰ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ ἐναποθεθειμένα λείψανα Σπυριδῶνος τοῦ Μεγάλου καὶ Θεοδώρας τῆς Αὐγούστης, καὶ θείᾳ συνάρσει ἐκόμισεν ἐκεῖνα ἄθικτα μέχρι τῆς Ἡπείρου (1). Ἐπλημμύρει, ἐν ἀπάσῃ τῇ

(1) Ἐκ τῶν συγγραφέων τούτων ὁ Ἅγιος Μερόνιος, ὁ Ρουφῖνος, ὁ Σούριος, ὁ Λιπομάνος καὶ ὁ Βέδας εἶναι Λατῖνοι.

(2) Μέχρι τοῦ ἔτους 1669, ὅτε ἐγράφη ἡ παρούσα Ἐκθεσίς.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΔΗΕΘΟΥΡΙΟΥ

(1) Ἐν ἐπισήμῳ τινὶ ἐγγράφῳ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ ἡμετέρου Ἁγίου, συντεταγμένῳ ἐν ἔτει 1613, λέγεται ὅτι Γεώργιος ὁ Καλοχαιρέτης ἦτο

Ἑλλάδι ἢ τουρκικῆ βρβαρότητος, καὶ τούτην ἀποφεύγων ὁ πιστὸς καὶ εὐσεβὴς Καλοχαιρέτης, ἀπεφάσισε νὰ μεταβῆ εἰς Κέρκυραν, ἥτις ἀπὸ τοῦ ἔτους 1386 εἶχεν ἐκουσίως παραδοθῆ εἰς τὸ χριστιανικὸν καὶ ἐλεύθερον κράτος τῆς Βενετίας. Ἀφιχθέντα λοιπὸν εὐτυχῶς εἰς τὴν ἡμετέραν νῆσον, ἅπαντες, εὐπατρίδαι καὶ δημόται, ἱερεῖς καὶ λαϊκοί, Ἕλληνες καὶ λατίνοι, συνῆρρέυσαν εἰς τὴν προσκύνησιν τῶν ἱερῶν λειψάνων, καὶ ἅπαντες, μετ' ἀνεκφράστου ἀγαλλιᾶσεως, ἀνατείνοντες πρὸς τοὺς οὐρανοὺς τὰς χεῖρας, ἀνέπεμπον ταπεινὰς εὐχαριστίας πρὸς τὴν Θεῖαν πρόνοιαν, τὴν ἐμπνεύσασαν τὴν διάνοιαν τοῦ Καλοχαιρέτου ἵνα φέρῃ ἐκεῖνα ἐν μέσῳ αὐτῶν. Οὗτος δέ, δεξιωθείς

εὖπορος καὶ εὐγενὴς Κωνσταντινουπολίτης. Ἀπαντῶμεν παρὰ Βυζαντινοῖς τὸ οἰκογενειακὸν τοῦτο ὄνομα ἐπὶ τῆς δεκάτης τετάρτης ἑκατονταετηρίδος, ὅτε, κατὰ τοὺς ἐμφυλίους πολέμους τῶν δύο Ἀνδρονίκων, τὸ ἔτος 1321, στρατιώτης τις ὀνόματι Καλοχαιρέτης, ἀποστέλλεται πρὸς Ἀνδρονίκον τὸν Πρεσβύτερον, φέρων ἐπιστολὴν ἐκ μέρους τοῦ στρατοῦ Ἀνδρονίκου τοῦ Νεωτέρου, ἵνα πείσῃ τὸν γέροντα Αὐτοκράτορα ν' ἀποδώσῃ εἰς τοὺς λαοὺς τὴν εἰρήνην, παύων τοῦ πρὸς τὸν ἔγγονον πολέμου. (Καντακουζ. Ἱστορ. βιβ. ἀ. κεφ. 25, 26, 27.) Περὶ δὲ τῆς ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως εἰς Κέρκυραν μετακομιδῆς τῶν δύο σεπτῶν λειψάνων, σημειοῦμεν ἐνταῦθα τὴν ἐπομένην περίστασιν, ἀναφερομένην ὑπὸ Ἀνδρέου τοῦ Μιχμορᾶ, ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τῆς Κερκύρας, ἐκδοθείσῃ τὸ ἔτος 1672, τρία δηλαδὴ ἔτη μετὰ τὴν ἔκθεσιν τοῦ Βουλγάρειως. Γεώργιος ὁ Καλοχαιρέτης, ἵνα ἐξασφαλίσῃ κατὰ τῆς μανίας τῶν ἀσέβων τὰ ἱερὰ ἐκεῖνα κειμήλια, τὰ ὁποῖα ἐπεχείρησε ν' ἀνασώσῃ μετ' ἐξουτοῦ, ἐνέκλεισεν αὐτὰ ἐντὸς δύο σάκκων πληρωθέντων ἀγύρου, καὶ θέσας ἐπὶ ἵπποζυγίου διήγαγεν αὐτὰ ἀνεπηρεάστως διὰ τῆς πορθουμένης ἑλληνικῆς χώρας, διότι οἱ ἀπαντῶντες αὐτὸν ἐπέθνετο εὐκόλως ὅτι τὸ φορτίον ἐκεῖνο οὐδὲν ἄλλο ἦτο, εἰμὴ τοῦ φέροντος κτήνους ἢ τροφῆ. Τοιοῦτοτρόπως ἀρχίθεις εἰς τὰ πρὸς τὴν Κέρκυραν γαιτνιάζοντα μέρη τῆς Ἠπείρου, ἔμεινεν ἐν τῇ κόμῃ Παρκουσίας μέχρι τοῦ ἔτους 1456. Marmora, Istoria di Corfù, σελ. 262).

ὑπὸ τῶν Κερκυραίων, μετ' ἄκρας εὐφροσύνης καὶ ἀνοικταῖς ἀγκάλαις, διετέλεσεν ἐνταῦθα κατέχων ἐλευθέρως τὰ πολύτιμα ἐκεῖνα λείψανα, ἀπολαύων δὲ τῆς πλήρους ἐκεῖνης ἡσυχίας καὶ εὐγνωμοσύνης, ἧς δικαίως ἠξιοῦτο ὁ διὰ τοσοῦτου θησαυροῦ πλουτίας τὴν πατρίδα ταύτην, καὶ περιφρουρήσας διὰ τοιοῦτου προστάτου τὴν ἕνεκα τούτου εὐδαίμονα ταύτην πόλιν.

Ἀποβιώσαςτος Γεωργίου τοῦ Καλοχαιρέτου, οἱ τρεῖς αὐτοῦ υἱοὶ καὶ κληρονόμοι, Φίλιππος, Λουκάς, καὶ Μάρκος, ἠθέλησαν νὰ διανείμωσι τὴν πατρικὴν περιουσίαν· ἐν τῇ διανομῇ δέ, οἱ μὲν δύο πρῶτοι ἔλαβον μόνον τὸ λείψανον τοῦ ἐνδόξου Σπυριδῶνος, ὁ δὲ τρίτος τὸ τῆς Ἁγίας Θεοδώρας μετὰ ἄλλων λειψάνων. Ἡ διανομὴ αὕτη, συνταχθεῖσα ἑλληνιστῶς εἰς τὰς πράξεις τοῦ δημοσίου συμβολαιογράφου Κερκύρας, Θεοδώρου Βραγιανίτου, ἔχει ὡς ἔπεται (1).

Ἐν ἔτει χιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ, τῇ δεκάτῃ ἐβδόμῃ τοῦ μηνὸς Μαΐου, Ἰνδικτιῶν δεκάτῃ τρίτῃ. Κύρ Μάρκος ὁ Καλοχαιρέτης ἐκ μέρους ἑαυτοῦ, ἀφ' ἑνός, καὶ Φίλιππος ὁ Καλοχαιρέτης ἐκ μέρους ἑαυτοῦ, καὶ ἐκ μέρους τοῦ ἀδελφοῦ των Λουκά, ὡς ἐπίτροπός του, ἀφ' ἑτέρου ἀμφοτέρω τὰ ῥηθέντα μέρη παρόντα σωματικῶς καὶ ἐκουσίᾳ των θελήσει, ὡμολόγησαν καὶ εἶπον, ὅτι ἐσυμφώνησαν μεταξύ των διὰ τὰ ἱερὰ λείψανα ἅτινα ἔχουν καὶ ἐμοίρασαν αὐτὰ, καὶ ἔλαβεν ὁ εἰρημένος κύρ Φί-

(1) Σημειοῦμεν ὅτι, μὴ δυνηθέντες νὰ εὕρωμεν τὸ ἑλληνικὸν κείμενον οὔτε τῆς διανομῆς ταύτης, οὔτε τῆς ἐπομένης δωρητηρίου πράξεως περὶ τοῦ ἱεροῦ λειψάνου τῆς Ἁγίας Θεοδώρας, ἀναγκαζόμεθα νὰ ἐπαναγάγωμεν εἰς τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν τὴν ἐν τῇ Ἐκθέσει δημοσιευθεῖσαν ἰταλικὴν τῶν δύο ταύτων ἐγγράφων μετάφρασιν, προστρέχοντες εἰς χρῆσιν λέξεων καὶ φράσεων τινῶν αἵτινες φέρονται εἰς τὰ ἐπακόλουθα πρωτότυπα ἑλληνικὰ ἔγγραφα, ληφθεῖσαι πιθανῶς ἐκ τῶν προηγουμένων.

λιππος ἐν ὀνόματι αὐτοῦ, καὶ διὰ τὸ μέρος τοῦ ἀδελφοῦ του Λουκᾶ, τὰς δύο μερίδας, ἤγουν, ὡς μερίδα αὐτῶν, τὸ ἅγιον λείψανον τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος τοῦ ἐκ Τριμουθῦντος· ὁ δὲ εἰρημένος κύρ Μάρκος ἔλαβε, διὰ τὸ μέρος του, τὸ τρίτον, ἤγουν τὸ λείψανον τῆς Ἁγίας Θεοδώρας καὶ πάντα τὰ ἄλλα τεμάχια ἁγίων λειψάνων, ἅτινα, τὰ εἰρημένα μέρη ἔχουσιν ἐδώ εἰς τὴν πόλιν τῶν Κορυφῶν, καὶ εἰς ἄλλους τόπους, ὥστε ἀπὸ τῆς σήμερον ἡμέρας εἰς τὸ ἐξῆς νὰ ἔχη ἕκαστος αὐτῶν ἐξουσίαν νὰ ποιήσῃ κεχωρισμένως εἰς τὴν ἑαυτοῦ μερίδα τῶν εἰρημένων ἁγίων λειψάνων, εἴτι ἂν θέλῃ καὶ βουλευθῇ, ὑποσχεθέντων ἀμοιβαίως ἑκατέρων τῶν μερῶν κρατεῖν καὶ στέργειν τὸ παρὸν νοταρικὸν ἔγγραφο καὶ διατηρεῖν αὐτὸ εἰς ἀεί. Μάρτυρες Ζαχαρίας Ἀλαμάνος καὶ Δῆμος Δούμας.

Θεόδωρος Βραγιανίτης δημόσιος Νοτάριος τῶν Κορυφῶν.

Ὁ δὲ Μάρκος ἐδώρησε τὸ μερίδιον αὐτοῦ εἰς τὴν κοινότητα τῆς Κερκύρας, διὰ συμβολαιογραφικῆς πράξεως, παραχωρήσας τὸ λείψανον τῆς Ἁγίας Θεοδώρας τῆς Αὐγούστης εἰς τοὺς τότε συνδίκους. Πατρονομικῶ δὲ δικαίωματι κατέχει καὶ τὴν σήμερον αὐτὸ ἡ κοινότης, ἀποτεθημένον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ἔνθα ἐπίσης ὑπάρχει καὶ τὸ ἀγιοῦγραφο τῆς πόλεως.

Ἡ δωρητήριος πράξις, συντεταγμένη ἐπίσης ἑλληνιστί, ἔχει οὕτως·

Ἐν ἔτει χιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ ὀγδοηκοστῷ τρίτῳ, ἐντὸς τῆς σεβασμίας μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου τῆς Κοινότητος τῶν Κορυφῶν. Οἱ εὐγενεῖς καὶ τιμώτατοι ἄνδρες κύρ Ἀνδρέας Λάντζας, κύρ Λαυρέντιος Δαρμιέρης, καὶ κύρ Γεώργιος Ἀλιάντης, δεχομένου καὶ συναινοῦντος τοῦ κυρίου Δομνίκου Λιπενιώτη, οἱ ἀνωειρημένοι ἐτήσιοι σύνδικοι τῆς Κοινότητος τῶν

Κορυφῶν τοῦ τρέχοντος ἔτους ἀφ' ἐνός, καὶ κύρ Μάρκος ὁ Καλοχαιρέτης, ὡς κτήτωρ ἱερῶν τινῶν λειψάνων, δηλαδή τῆς Ἁγίας Θεοδώρας τῆς Αὐτοκρατορίστῃς, καὶ ἄλλων λειψάνων, ἐκ μέρους του, ἀφ' ἐτέρου· τὰ εἰρημένα μέρη παρόντα σωματικῶς ὡμολόγησαν καὶ εἶπον ὅτι συνῆλθον ἀμφοτέρω, ἐσυμφώνησαν καὶ εἰς τὰς κατωτέρω συμβάσεις ἤλθον· δηλαδή ὁ προρηθείς Μάρκος ὁ Καλοχαιρέτης, ἐνθυμούμενος τὸ μνημόσυνο τῶν προπατόρων του, καὶ διὰ τὸ ἑαυτοῦ μνημόσυνο, ἐδήλωσε καὶ εἶπεν, ὅτι ἐδώρησε, ἀφιέρωσε, καὶ προσωπικῶς διὰ τοῦ παρόντος ἔγγραφου παρεχώρησε καὶ παρέδωκεν εἰς τὴν εἰρημένην Κοινότητα τῶν Κορυφῶν ἀπὸ τῆς σήμερον ἡμέρας καὶ εἰς ἀεί τὰ προμνησθέντα ἱερά λείψανα, δηλονότι τῆς Ἁγίας Θεοδώρας καὶ ἄλλα, ἅτινα κατὰ τὸ παρὸν εὐρίσκονται ἐν τῇ ἀνωειρημένη ἐκκλησίᾳ ἵνα ὧσι καὶ μείνωσι πάντοτε καὶ διηνεκῶς εἰς τὴν ἐντιμωτάτην Κοινότητα τῶν Κορυφῶν κτλ. καὶ οὕτως ἐδήλωσαν. Μάρτυρες, παπᾶ κύρ Εὐρετος Παππαδάτος· κύρ Ἀθανάσιος Σαχούρης· κύρ Λεοντάρης Ἀργίτης· κύρ Ἰωάννης Μακρῆς ἐξ Ἄρτης.

Θεόδωρος Βραγιανίτης Νοτάριος (1).

(1) Ὡς μαρτυρεῖ ἡ ἀνωτέρω πράξις, τὸ λείψανον τῆς Ἁγίας Θεοδώρας ἦτο τότε ἀποτεθειμένον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου. Φαίνεται δὲ ὅτι εἰς τὴν αὐτὴν ἐκκλησίαν εἶχεν ἀποτεθῆ καὶ τὸ λείψανον τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος. Τοῦτο εἰκάζομεν ἐκ τῆς κατωτέρω ἐπιφερομένης δωρητηρίου πράξεως Λουκᾶ τοῦ Καλοχαιρέτου, ἔνθα οὗτος, ἐν ἔτει 1512, ὁμιλεῖ περὶ τοῦ εἰς αὐτὸν ἀνήκοντος μέρους ἀναθημάτων καὶ ἀντιμισθίας ἀπὸ τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, ὡς ἐπίσης ἀπὸ τοῦ Ἀσωμάτου, τουτέστιν ἀπὸ τοῦ Ταξιάρχου Μιχαήλ. Ἴδομεν δὲ ἀνωτέρω, ὅτι διὰ τῆς διανομῆς τῆς κληρονομίας Γεωργίου τοῦ Καλοχαιρέτου, ὁ Λουκᾶς καὶ ὁ Φίλιππος δὲν εἶχον δικαίωμα εἰς τὸ λείψανον τῆς Ἁγίας Θεοδώρας ἀλλὰ μόνον εἰς τὸ τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος. Ἐπομένως οὐδὲν ἔπρεπε εἶναι νὰ πιάσῃ ὁ Λουκᾶς οὔτε τῶν ἀναθημάτων οὔτε τῆς ἀντιμισθίας ἐπὶ τῆς ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, ἂν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ εἶκεν ἡ

Μετὰ δὲ τὴν τελευταίαν τοῦ Μάρκου, ὁ Φίλιππος, ὅστις ἐκληρονόμησε παρ' ἐκείνου ἄλλα τινὰ λείψανα, θεωρῶν ὅτι ἀντί

δὲν εἶχεν ἀποτεθῆ τὸ λείψανον τοῦ Ἁγίου Σπυριδῶνος, ἀλλὰ μόνον τὸ λείψανον τῆς Ἁγίας Θεοδώρας, ὅπερ ἀπετελεῖ τὴν μερίδα τῆς κληρονομίας τοῦ Μάρκου, καὶ περὶ οὗ ὁ Μάρκος διέθεσεν ἤδη ἀπὸ τοῦ ἔτους 1483, δωρησας αὐτὸ εἰς τὴν κοινότητα τῆς Κερκύρας. Κατετέθησαν δὲ τὰ δύο ἱερὰ λείψανα καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Λαζάρου, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Μαρμυρᾶς ὅτι ἀφοῦ Μάρκος ὁ Καλοχαιρέτης ἐδώρησεν εἰς τὴν κοινότητα τῆς Κερκύρας τὸ λείψανον τῆς Ἁγίας Θεοδώρας, ἡ κοινότης ἐναπέθεσεν αὐτὸ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Λαζάρου, κειμένη, πρὶν ἢ ἀνεγερθῆαι τὰ τεῖχη τῆς πόλεως ἀπέναντι τῆς Βασιλικῆς Πύλης, ἐν τῷ προαστίῳ τοῦ Σαρρόκου, καὶ ὅτι ἐν τῇ αὐτῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Λαζάρου ὡς ἐν παρακαταθήκῃ ἀπέθεσαν ὁ Λουκάς καὶ ὁ Φίλιππος τὴν μερίδα αὐτῶν, ἥγουν τὸ λείψανον τοῦ Ἁγίου Σπυριδῶνος, μετατεθὲν ἔπειτα εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ταξιάρχου Μιχαήλ, ἀνήκουσαν εἰς τὴν κοινότητα, ὅπερ, ὡς λέγει κατωτέρω ἡ παροῦσα ἐκθεσις, συνέβη ἤδη ἀπὸ τοῦ ἔτους 1489. Ἐναφέρει δὲ καὶ ὁ Μαρμυρᾶς ὅτι τὸ λείψανον τῆς Ἁγίας Θεοδώρας μετηνέχθη ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Λαζάρου εἰς τὴν τοῦ Ἁγίου Νικολάου ὑπάρχουσαν καὶ τὴν σήμερον ἐν τῇ πόλει. Τοῦτο πιθανῶς ἐγένετο ὅτε κατεδαφίσθησαν αἱ ἐκτὸς τῆς πόλεως ἐκκλησίαι μετὰ πολλῶν οἰκιῶν· ἵνα ἐγερθῶσι τὰ τεῖχη τῆς πόλεως, ἐν αἷς καὶ ὁ ναὸς τοῦ Ἁγίου Λαζάρου, οὗτινος τὸ ἀγιογράφον ὄν τῆς κοινότητος, ἐσώζετο ἔπειτα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ἥτις, σημειωτέον, ἐπικαλεῖται τῶν Ἁγίων Νικολάου καὶ Λαζάρου, ὥστε καὶ τοῦτο παρέχει τὴν εἰκασίαν ὅτι προσέλαβε τὴν ἐπίκλησιν ταύτην ἐκ τῆς ἐκτὸς τῆς πόλεως προὑπαρχούσης τοῦ Ἁγίου ἐκείνου. Τὸ λείψανον τῆς Ἁγίας Θεοδώρας ἔμεινεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Νικολάου μέχρι τοῦ ἔτους 1740, ὅτε μετετέθη εἰς τὴν ἀνωμνησθεῖσαν ἐκκλησίαν τοῦ Ταξιάρχου Μιχαήλ, ὅπου εἶχεν ἄλλοτε ἀποτεθῆ καὶ τὸ λείψανον τοῦ Ἁγίου Σπυριδῶνος. Ἐσχάτως δὲ, τὸ 1841, μετηνέχθη εἰς τὸν ναὸν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτότου τῆς Σηλησιώτισσης, ὅπου τὴν σήμερον εὐρίσκειται. Δὲν εἶναι ἀπὸ σκοποῦ νὰ σημειώσωμεν ἐνταῦθα ὅτι ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου ἐκείνη παρὰ τῆς ἐμμελῆς προμηχάνιας· κατεδαφίσθη, δὲ ὑπὸ τῶν Γάλλων ἐν ἔτει 1908.

τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὠφείλετο εἰς τὸ μεγαλεῖον τοῦ Ἁγίου Σπυριδῶνος νὰ ἐδρεύθη εἰς ἄλλην κυρίαρχον πόλιν, ἀπεφάσισε νὰ μεταφέρῃ τὸ ἱερὸν ἐκεῖνο σῶμα, ὡς ἐπίσης καὶ τ' ἄλλα λείψανα ὅσα εἶχεν, εἰς τὴν περιδοζον πόλιν τῆς Βενετίας, καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1489, προσδραμῶν ἕνεκα τούτου πρὸς τὸν ἡγεμόνα τῆς πολιτείας, ἔλαβε διπλᾶ δουκικὰ γράμματα διατάττοντα εἰς τοὺς κυβερνήτας τῆς Κερκύρας, τὴν μετὰ πάσης ταχύτητος διαβίβασιν τῶν λειψάνων ἐκεινῶν εἰς τὴν Βενετίαν, ὡς ἐπεθύμει ὁ εἰρημένος κτήτωρ Φίλιππος. Ἴνα δὲ ταῦτα μὴ ἐξέλθωσι τοῦ Βενετικοῦ κράτους, ἐγράφη ἐν τοῖς δουκικοῖς γράμμασιν, ὅτι ὁ πλοίαρχος, ὁ μέλλων νὰ παραλάβῃ τὰ ἅγια λείψανα, ὄφειλε νὰ δώσῃ ἀξιοχρεῶν ἐγγύτησιν, ἵνα ὑπὸ κλειδα κρατουμένην ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Φιλίππου, ὄλως ἄθικτος καὶ ἀπαραβίβαστος ἢ ἐπιφθονος ἐκείνη ἱερὰ παρακαταθήκη εἰς Βενετίαν καὶ οὐχὶ ἄλλου μστενεχθῇ.

Παραθέτομεν τὰ περὶ τούτου δουκικὰ γράμματα μεθερμηθέντα ἐκ τοῦ λατινικοῦ κειμένου.

Αὐγουστίνος Βαρβαδίος, ἐλέει Θεοῦ, Δουξ Βενετιῶν κτλ. τοῖς εὐγενέσι καὶ σοφωτάτοις ἀνδράσι, Ἰωάννη Βαπτιστῇ Βαλαρέσσῳ Βαίλῳ, καὶ Καπιτάνῳ, καὶ τοῖς Συμβούλοις τῶν Κορυφῶν καὶ διαδόχοις πιστοῖς καὶ προσφιλεστάτοις χαίρειν. Σώζονται αὐτόθι, παρὰ τῷ παπᾷ Γρηγορίῳ τῷ Πολυεύκτῳ, σώματα τινὰ καὶ ἄλλα λείψανα Ἁγίων, ἅτινα Μάρκος ὁ Καλοχαιρέτης ἐκληρονόμησε παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ παπᾶ Γεωργίου, ὡς ἐξ ἀποφάνσεως τοῦ ποτὲ εὐγενοῦς ἀνδρὸς κυρίου Θωμᾶ Μέμου, ὑμετέρου προηκόχου, φαίνεται προκῦπτον. Ἀποθανόντος δὲ τοῦ Μάρκου, περιήλθον τὰ εἰρημένα λείψανα καὶ ἄλλα Ἁγίων εἰς τὰς χεῖρας τοῦ παπᾶ Φιλίππου, ἀδελφοῦ καὶ ὀφειλοῦ τῆς παλαιολογικῆς τοῦ ρηθέντος παπᾶ Γεωργίου. Οὗτος δὲ ὁ παπᾶ Φίλιππος, ταπεινῶς ἐκείσε τὸ ἡμέτερον

κράτος, ὅπως εὐδοκοῦντες παραγγείλωμεν, ἵνα τὰ ῥηθέντα ἁγία σώματα, μετὰ πάντων τῶν λειψάνων, κοσμημάτων, καὶ τῶν ἀνηκόντων αὐτοῖς ἐγγράφων, μετακομισθῶσιν ἐνταῦθα. Διὸ θέλομεν καὶ ἐντόνως ὑμῖν παραγγέλλομεν, ὅπως ὅσον ἐνεστι τάχιον, ἐπὶ πάσῃ αἰτήσῃ καὶ θελήματι τοῦ ῥηθέντος παπᾶ Φιλίππου, διατάξῃτε, ἵνα τὰ εἰρημένα σώματα, λείψανα, κοσμήματα καὶ ἐγγράφα ἅπαντα, παραδοθῶσιν ὑπὸ τὴν σφραγίδα τῆς ὑμετέρας ἀρχῆς, καὶ ὑπὸ κλεῖδα, κατεχομένην παρ' αὐτοῦ τοῦ παπᾶ Φιλίππου, εἰς πλοίαρχον τινὰ ἀρέσκοντα τῷ Φιλίππῳ, παρ' οὗτινος πλοίαρχου θέλομεν νὰ λάβῃτε ἐγγύησιν ἰκανήν, ὅτι ἅπαντα ἐκεῖνα ἀσφαλῆ, ἀβλαβῆ, σῶα καὶ ἀπαράβιστα θέλει ὅσον ἐνεστι τάχιον κατ' εὐθείαν εἰς Βενετίαν μεταφέρει· ἐὰν δὲ μὴ δυνηθῇ νὰ δώσῃ αὐτήν, καὶ αὐτὸς οὗτος φανῇ εἰς ὑμᾶς φερέγγυος, ἀρκούμεθα αὐτὸς ὁ πλοίαρχος νὰ ἦναι ἐγγυητὴς καὶ ὑπόσχηται ὅσα ἀνωτέρω εἶπομεν, ὅπου περὶ τούτου διωρίσθη, κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ ῥηθέντος παπᾶ Φιλίππου. Ἄν δέ τις, κατὰ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, νομίσῃ ἐαυτὸν ζημιωμένον (πεμφθέντων ὅμως προηγουμένως ἐνταῦθα τῶν λειψάνων ἐκεῖνων) εἰπέτε αὐτῷ νὰ παρουσιασθῇ ἐνώπιον ἡμῶν. Φροντίσατε δὲ ὅπως τὰ παρόντα ἐγγραφῶσι πρὸς ἐνθύμησιν τῶν μεταγενεστέρων, καὶ ἐγγραφέντα ἀποδώσατε τῷ προσάγοντι.

Ἐδόθησαν ἐν τῷ Δουκικῷ παλατίῳ, τῇ δεκάτῃ τετάρτῃ ἡμέρᾳ Μαΐου, ἐβδόμῃ Ἰνδικτιῶν, 1489. Ἐνεγράφησαν ἐν τῇ Καγγελαρία τῶν Κορυφῶν, καὶ παρελήφθησαν τῇ εἰκοστῇ τετάρτῃ ἡμέρᾳ Ἰουλίου 1489.

Οὕτως, ὡς φαίνεται ἐκτοῦ, μίαν μόνην κλεῖδον τῆς λάρνακος τοῦ Θαυματουργοῦ Ἁγίου ἐκρατεῖτο ὑπὸ τοῦ κτήτορος, ἀδικοχρίστου εἰς ἓνα μενούσης τῆς πατρωνείας, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1453 μέχρι τοῦ 1571. Πρῶτος κτήτωρ ὑπῆρξε Γεώργιος ὁ

Καλοχαιρέτης· δεύτερος ὁ υἱὸς αὐτοῦ Φίλιππος· τρίτος Μαρία χήρα τοῦ Φιλίππου· τέταρτος Σταμάτιος ὁ Βούλγαρις, συζευχθεὶς τὴν τοῦ Φιλίππου θυγατέρα Ἀσιμίναν· καὶ πέμπτος ἡ χηρεύσασα Ἀσιμίνα. Μετὰ ταῦτα μείναντες κτήτορες δύο ἀδελφοί, Ἀρτέμιος καὶ Νικόλαος, προσέθεσαν ἑτέραν κλεῖδα, κρατοῦντες ἕκαστος μίαν, ὡς κληρονόμοι ἀμφοτέροι τῆς μητρὸς αὐτῶν Ἀσιμίνης. Ἀλλὰ προϊόντος τοῦ χρόνου, καὶ αὐξανούσης τῆς εὐλαβείας τῶν χριστιανῶν καὶ τῆς φήμης τοῦ παρ' ἡμῖν ἁγίου λειψάνου, διηγήθη φόβος μήποτε τοιοῦτον κειμήλιον, ἄσυλον καὶ προστατεύμα τῆς νήσου ταύτης, ἀπαχθῆ ἐκτὸς αὐτῆς καὶ ἐκτὸς τοῦ Βενετικοῦ κράτους. Περὶ τούτου προσέβλεψε καὶ τὸ δουκικὸν γράμμα, ἵνα μὴ ἀπαχθῶσι τὰ λείψανα ἀλλαγῷ εἰμὴ εἰς τὴν Βενετίαν, πολλῶ μᾶλλον διότι καὶ οἱ ἐρχόμενοι ξένοι, βλέποντες τὸ θαυμάσιον ἐκεῖνο λείψανον ἐμαρτύρουν ὅτι ἄξιον εἶναι μάλιστα λαμπροτέρας τινὸς ἑδρας, ὡς, λόγου χάριν, τῆς Ῥώμης, τῆς Μαδρίτης, τῆς Βενετίας, ἐνὶ λόγῳ, βασιλευούσης τινὸς πόλεως, ὅπου εἰς ἄλλην κατάστασιν ἤθελον εὐρίσκεισθαι ὁ σεπτὸς αὐτοῦ ναὸς, ἄλλας δὲ ὠφελείας καὶ ἄλλας τιμὰς ἤθελον ἀπολαμβάνει οἱ κτήτορες αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο λοιπόν, μετὰ ταῦτα, εἰς τὰς δύο κλεῖδας τὰς μέχρι τοῦδε κατεχομένας ὑπὸ τῆς οἰκογενείας τῶν Βουλγάρων, ἐκτὸς τῶν κλειδῶν τῆς κρυσταλλίνης θήκης, ἐν ἧ διητηρεῖται τὸ ἅγιον λείψανον, κατεχομένων ἐπίσης ὑπὸ τῶν κτητόρων, προσετέθησαν ἕτεραι δύο, ὧν τὴν μὲν κατέχει ὁ Βάσιλος, τὴν δὲ εἰς τῶν συνδίκων. Καὶ τοῦτο δὲν δυσηρέστησε τοὺς κτήτορας, οἵτινες μάλιστα διατελοῦσιν ἐν Κερκύρᾳ, ὑπὸ τὸ κράτος τῆς Βενετικῆς πολιτείας μᾶλλον εὐχαρίστως ἢ εἰς οἰονδήποτε ἄλλο κράτος· εἶναι δὲ ἔτοιμοι νὰ χύ-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΝ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΟΝ ὑπὲρ τῆς πατρίδος των καὶ ὑπὲρ τοῦ ἡγε-
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

Αύγουστίνος Βαρβαδίκος, ἐλέει Θεοῦ, Δουξ Βενετιῶν κτλ. τοῖς εὐγενεστάτοις καὶ σοφωτάτοις ἀνδράσι, κτλ. Ὅπως πληρέστατα ὑπακούσητε εἰς τὰ ἡμέτερα γράμματα, ἐκδοθέντα τὴν ἡμέραν δεκάτην τετάρτην τοῦ παρόντος μηνός, ὡς εἶναι ἡμέτερος σκοπὸς καὶ θέλησις, μετὰ τῶν προϋσταμένων τοῦ ἡμετέρου Συμβουλίου τῶν Δέκα, ἐπιτάττομεν, ἵνα ὅσον τάχιον, ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ πατρὸς Φιλίππου, ἀδελφοῦ τοῦ ποτὲ Μάρκου Καλοχαιρέτου, διατάξητε νὰ παραδοθῶσι τὰ σώματα ἐκεῖνα τῶν Ἀγίων, τὰ λείψανα καὶ κοσμήματα, καὶ τὰ ἔγγραφα ἅπαντα, ὡς ἐν τοῖς προλαβούσις γράμμασιν, ἵνα μετακομισθῶσιν εἰς Βενετίαν, καθ' ὃν τρόπον ἐγράψαμεν. Ἄν δέ τις ἐκ τούτου νομίση ἑαυτὸν ζημιωμένον, (πεμφθέντων ὅμως προηγουμένως τῶν ἀνωτέρω λειψάνων, κτλ.) εἰπέτε αὐτῷ νὰ παρυσιασθῇ εἰς ἡμᾶς· οὕτω δὲ πορευθῆτε ὑμεῖς, ἐν τῇ ἐκτελέσει τῆς παρουσίας ἡμῶν ἐντολῆς, ὥστε τὸ Συμβούλιον ἡμῶν μὴ ἀναγκασθῇ νὰ λάβῃ κατὰ τῆς τιμῆς καὶ κατὰ τῆς οὐσίας ὑμῶν μέτρα ἀποβαίνοντα εἰς ὑμέτεράν μὲν ζημίαν, εἰς ἑτέρων δὲ παραδειγματισμόν.

Ἐδόθησαν ἐν τῷ ἡμετέρῳ δουικῷ παλατίῳ, τῇ ιη΄ ἡμέρᾳ Γενικτιῶν ζ'. ἔτος 1489. Παρελήφθησαν τῇ εἰκοστῇ τετάρτῃ ἡμέρᾳ Ἰουλίου 1489, καὶ ἐνεγράφησαν ἐν τῇ Καγκελαρίᾳ τῶν Κορυφῶν.

Δυνάμει λοιπὸν τῶν προστεταγμένων, ἔμελλον τὰ θαυματουργὰ λείψανα ν' ἀπαχθῶσιν εἰς Βενετίαν· ἀλλὰ συγκινηθεῖσα, περίλυπος καὶ ἀπαρηγόρητος ἅπασα ἡ Κέρκυρα προσέτρεξε πρὸς τὸν Φίλιππον εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ ὁποίου τὰ δουικὰ γράμματα ἄφινον τὰ πάντα. Τὰ πικρὰ ἄκρα καὶ αἱ θερμαὶ δεήσεις ἐπεισαν αὐτὸν νὰ ἐνδώσῃ εἰς τὸν κοινὸν πόθον. Ἐκτοτε προσδιωρίσθη φιλοφρόνως, ὑπὸ τῶν συνθηκῶν τῆς κοινότητος, ὁ ναὸς τοῦ Ταξιάρχου Μιχαήλ, ἐνθα κητέθεσεν ὁ Φί-

λιππος τὰ ἱερὰ λείψανα καὶ ἔμεινεν ἐν Κερκύρᾳ τελῶν ἐκεῖσε τὰ καθήκοντα κτήτορος καὶ ἱερέως, οἷος ἦτο. Μεταλλάξας δὲ καὶ οὗτος τὸν βίον, κατέλιπεν ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τῆς συζύγου αὐτοῦ Μαρίας ἀνήλικον θυγατέρα ὀνόματι Ἀσιμίαν. Εἰς ταύτην δέ, ἵνα τύχῃ βελτίωνος συνοικισίου, ὁ πατὴρ θεῖος Λουκάς, ὃς τις διέτριβεν ἐν τῇ πόλει τῆς Ἄρτης, μαθὼν τὴν τελευτὴν τοῦ ἀδελφοῦ, ἐδώρησε τὴν ὡς ἀνωτέρω εἴπωμεν εἰς αὐτὸν ἀνήκουσαν μερίδα τοῦ λειψάνου τοῦ ἐνδόξου Ἀγίου. Τοῦτο προκύπτει ἐξ ἰδιοχείρου ἐγγράφου τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς πόλεως ἐκεῖνης, γενομένου ἐν χάρτῃ περγαμινῷ, τὸ ἔτος 1512, καὶ ὑπογεγραμμένου ὑπὸ τῶν προϋχόντων τῆς μητροπόλεως ἐκεῖνης, κατὰ τὸ ἑλληνικὸν ἔθιμον τοῦ τόπου. Τὸ ἔγγραφον εἶναι τὸ ἐπόμενον (1).

† Ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ἀμήν. Κἀγὼ Λουκάς ὁ Καλοχαιρέτης ποιῶ τὴν παροῦσαν μου ὁμολογίαν καὶ ὑποσχετικὴν εὐσεργεσίαν, πρὸς τὴν ἀνεψιάν μου Ἀσιμίαν, τὴν θυγατέρα πατρὸς κυρ Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ μου. Καὶ γὰρ ἀπὸ τὴν μοιρασίαν ἦν ἐποιήσαμεν ἀπὸ πρώτης ἡμέρας καὶ ὥρας μὲ τοὺς ἀδελφούς μου, τὸ λαχόν μοι ἐκεῖνον μέρος, τόσον ἀπὸ τάματα, τόσον ἀπὸ ῥύγαν, τὸ ὅπερ τυχένοι ἀπὸ τὸν Ἄγιον Ἀθανάσιον, ἀλλὰ δὴ καὶ ἀπὸ τὸν Ἀσώματον, καὶ ἀπὸ εἴτι ἄλλο ἐλάμβανεν ὁ μακαρίτης ἀδελφός μου ὁ πατὴρ κυρ Φίλιππος, ταῦτα πάντα χαρίζω τῇ ἀνεψιᾷ μου Ἀσιμίαν, ἕνεκα ψυχικῆς μοι δωρεᾶς. Ἐτι πάλιν ὁμολογῶ, τὸ λείψανον τοῦ

(1) Τὸ πρωτότυπον τοῦτον ἔγγραφον σώζεται ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἀγίου, ὡς ἐπίσης τὸ ἐπόμενον προικοσύμφωνον τοῦ συνοικισίου τῆς Ἀσιμίας ἐκ τῆς ἐπιτομῆς τοῦ Βουλγάρου, καὶ ἡ ταύτης διαθήκη, συντεταγμένη ἐν τῇ πόλει τῆς Ἄρτης, ὅπου ἐπὶ πιστῶς ἀντεγράψαμεν, διορθώσαντες μόνον ὀρθογραφικὰ τινὰ τῶν ἀντιγραφῶν λάθη.

Ἀγίου Σπυρίδωνος, ὅπερ εὐρίσκεται εἰς τοὺς Κορυφούς, καὶ κατὰ κληρονομίαν εὐρέθη εἰς ἡμᾶς, καὶ εἶχαμεν ἐξουσίαν ἐπιτροπῆς εἰς ἐκεῖνο τὸ ἅγιον λείψانون, ἐκείνην τὴν ἐπιτροπὴν καὶ ἐξουσίαν πάλιν, χαρίζομαι τῆς ἀνωθεν εἰρημένης Ἀσιμίνης τῆς ἀνεψιάς μου, καὶ ἔχει τὴν αὐτὴν ἰσχὺν καὶ δύναμιν ἀπαρασάλευτα, ὡς καθὼς ἀκαρτερεῖ καὶ εἰς ἐμένα, καὶ μηδεὶς ἐκ τοῦ ἡμετέρου γένους, ἐκ τῶν ἄλλων λέγω θυγατριῶν τοῦ ἀδελφοῦ μου, ἀλλὰ δὴ καὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων παιδίων, ἐχέτω ἄδειαν παρασαλεύσαι τὴν παροῦσάν μου ψυχικὴν εὐεργεσίαν, ἣν ἐνώπιον τοῦ πανιερωτάτου Μητροπολίτου ἡμῶν, καὶ τῶν αὐτοῦ τιμιωτάτων κληρικῶν καὶ σταυροφόρων τῆς θεοσώστου πόλεως Ἀρτης ἐποίησα, εἰς ἣν καὶ ὑπογράψουσιν οἰκειοχειρώς. Εἶδὲ ποτὲ καιρῷ ἢ χρόνῳ παρασαλεύσωσι τὴν ὁμολογίαν μου ταύτην, τίς ἐκ τοῦ ἡμετέρου γένους ἢ ἀπὸ παιδίων ἢ ἀνεψιῶν μου, καταδικασθήτωσαν ἀπὸ παντοίας κρίσεως δικαίας. Ἐνεκα τούτου ἐγεγόνη ἡ παροῦσα μου ὁμολογία καὶ εὐεργεσία ψυχικὴ, καὶ ἐπεδόθη τῇ ἀνεψιᾷ μου Ἀσιμίνᾳ τῇ θυγατρὶ πατρὸς κυροῦ Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ μου. Ἐν ἔτει ἀπὸ Θεογονίας α φιβ'. κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον, καὶ οὕτως ὁμολογῶ.

Λουκᾶς Καλοχαιρέτης.

Ἀκάκιος. (1)

(1) Ἐν τῇ ἰταλικῇ μεταφράσει λείπουσιν αἱ δύο αὗται υπογραφαί, φέρονται δὲ ἄπασι αἱ ἐπόμεναι. Τὸ ἑλληνικὸν χειρόγραφον φέρει τὴν πρώτην υπογραφὴν, συνθηματικῶς γεγραμμένην, καὶ μόνον ἐκ τῶν ψηφίων Λ, καὶ Κ, καθαρῶς φαινόμενων ἐν τῷ συμπλέγματι τῶν λοιπῶν γραμμάτων, ἐπείσθημεν ὅτι ἐσήμαινεν αὕτη Λουκᾶς Καλοχαιρέτης, ἐν ᾧ οὗτος τῷ ὄντι ὤφειλε νὰ ὑποσημειώσῃ τὴν δωρητήριον αὐτοῦ πράξιν. Τ' ὄνομα Ἀκάκιος εἶναι γεγραμμένον καθ' ἑρώτατα. Ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα νὰ μαντεύσωμεν ποῖος ἦτον οὗτος δ' Ἀκάκιος, ἐδῆτινος τ' ὄνομα προτάσσεται τῶν υπογραφῶν τῶν πρωτίτων κληρικῶν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἀρτης.

† Γεώργιος ἱερεὺς καὶ οἰκονόμος—† Βασίλειος ἱερεὺς καὶ σακελάριος Ἀρτης.

† Λουκᾶς ἱερεὺς δ' εὐλογημένος † Νεόφυτος ἱερομόναχος καὶ ἀρχιμανδρίτης Ἀρτης.

† Πέτρος ἱερεὺς καὶ χερτοφύλαξ Ἀρτης.

† Ἀνδρέας ἱερεὺς καὶ πρωτονοτάριος Ἀρτης.

Ταπεινὸς ἀρχιεπίσκοπος Ἀρτης Ἰάκωβος δ' καὶ τὸ ὕφος γράψας μαρτυρῶν ὑπέγραψε.

Ἀφ' οὗ ἡ δωρητήριος αὕτη πράξις ἐφθασεν εἰς Κέρκυραν, ἔγινε λείαν ἐπιζήτητος ἡ χεὶρ τῆς Ἀσιμίνης. Ἐπροτιμήθη δὲ Σταμάτιος ὁ Βούλγαρις, εὐπατριδῆς Κερκυραῖος, ὅθεν καὶ συμφωνηθέντος τοῦ συνοικεσίου, πρὸς τὰς ἄλλας προῖκας ἐχορηγήθη εἰς αὐτὸν καὶ τὸ λείψانون τοῦ Ἀγίου, ὡς δηλοῦται ἐκ τοῦ ἐπομένου προικοσυμφώνου, συντεταγμένου ἑλληνιστί ὑπὸ Πέτρου Σπόγγου συμβολαιογράφου Κερκύρας (1).

† α φ κ α'. ἡμέρα ιγ'. τοῦ Μαρτίου μηνός, ἰνδικτιῶνος Θ'. Ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀμήν, καὶ τῆς ὑπερευλογημένης Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ Ἀσιπαρθένου Μαρίας ἀμήν. Κυρὰ Μαρία πρεσβυτέρα τοῦ ποτὲ εὐλαβεστάτου ἱερέως κυροῦ Φιλίππου τοῦ Καλοχαιρέτου, εὐδοκίᾳ τοῦ προδηλωθέντος Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῆς υπεράγνου αὐτοῦ Μητρός, ἐσυμφώνησε διὰ ὄνομα τῆς θυγατρὸς αὐ-

(1) Τοῦ προικοσυμφώνου τούτου καὶ τῆς κατωτέρω διαθήκης τῆς Ἀσιμίνης, ἐν τῇ ἰταλικῇ καίμηνῳ τῆς παρούσης Ἐκθεσεως, φέρονται μόνον ἰταλίστι μεταφρασμέναι αἱ τὸν Ἅγιον ἀποβλέπουσαι περικοπαί. Ἡμεῖς δὲ ἐκείνην αὐτὴν ἀνωσελὸς νὰ δημοσιεύσωμεν τὰ ἐγγράφα ταῦτα ὁλοκλήρᾳ, ἐπεὶ ἔχοντα ἴσως τεκμήρια τινὰ περὶ τῆς ἐν τοῖς τότε χρόνοις καταστάσεως τῆς κοινωνίας καὶ τῆς ἡμετέρας γλώσσης.

τῆς κυρᾶ Ἀσιμίνας, μετὰ τοῦ παρόντος κύρ Σταμάτη τοῦ Βούλγαρη, περὶ ἀρραβωνητικοῦ καὶ γαμικοῦ συναλλάγματος, καὶ εἰς τὰς κάτωθεν συμφωνίας ἤλθον. Καὶ γὰρ ἡ εἰρημένη κυρᾶ Μαρία ὑπόσχεται ὅτι ἐκ τοῦ παρόντος λόγου καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ὀφείλει ἔσται ἡ εἰρημένη κυρᾶ Σιμωνῆ (1) θυγάτηρ αὐτῆς, νόμιμος συμβία τοῦ ῥηθέντος κύρ Σταμάτη, καθὼς κελεύει ἡ ἁγία τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησία, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ῥηθείς κύρ Σταμάτης τάξει καὶ ὑπόσχεται, ὅτι ἐκ τοῦ παρόντος λόγου, ὀφείλει ἔσται νόμιμος ἀνὴρ τῆς εἰρημένης κυρᾶ Σιμωνῆς, καθὼς κελεύει ἡ Ἁγία τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησία· καὶ παρευθὺς ἐσύναψαν τὰς δεξιὰς χεῖρας αὐτῶν, εἰς σημεῖον βεβαιώσεως τοῦ ῥηθέντος συνοικεσίου· ἡ δὲ ῥηθείσα κυρᾶ Μαρία τάξει καὶ ὑπόσχεται τοῦ δώσειν καὶ παραδώσειν εἰς προίκα καὶ εἰς ὄνομα προικὸς τῆς ῥηθείσης κυρᾶ Σιμωνῆς, θυγατρὸς αὐτῆς, πρὸς τὸν εἰρημένον κύρ Σταμάτην, ἄνδρα αὐτῆς, τὰ κάτωθεν γεγραμμένα πράγματα, ὅταν ποιήσωσι τοὺς γάμους αὐτῶν. Καὶ πρῶτον τὸ τοῦ Θεοῦ μέγα πλούσιον ἔλεος· εἶθ' οὕτως τετάρτον ἓνα καινούριον γεμάτον πτερόν· μαξυλαρίαν μίαν καινούριαν γεμάτην πτερόν· προσκεφαλάδια τέσσαρα καινούρια γεμάτα πτερόν· μαξυλαροενδύματα ἕξ κεντητά, τὰ δύο μετὰξι ἄσπρον κεχρυσωμένα, καὶ τὰ ἕτερα τέσσαρα κεντητά· ὑφαπλώματα δύο, τὸ ἐν μεταξωτὸν διπρόσωπον, τὸ ἐν πρόσωπον κόκκινον, τὸ δὲ ἕτερον πράσινον, τὸ δὲ ἕτερον ὑφάπλωμα βαμένον γεραναῖον λινόν· σενδῶνια ἕξ, τὰ δύο κεντητά, καὶ τὰ ἕτερα ἀκέντητα· κουρτίαν μίαν ἀσυκωτὴν καινούριαν· τυχλομέσαλα δύο μεγάλα· τουβαγιόλια ἕξ· ροῦχον ἐν ροζάδον·

(1) Ἡ ἐν τῷ ἐγγράφῳ τούτῳ ἀδιαφορῶς χρῆσις τῶν ἐπωνυμιῶν Ἀσιμίνας καὶ Σιμωνῆς, περὶ τοῦ αὐτοῦ προσώπου, ἀποδεικνύει τῆς ταύτης ὅπως αὐτόσημα, ὡς ἀλλοῦ τὸ Ἀνδρέας καὶ Ἀνδριόλος.

καθὼς εὐρίσκεται· σάρτζαν μίαν, πινάταν καινούριαν με μάνιγα· καμιζώλαν μίαν, ἄσπρην, καινούριαν· μανίκια τεράσων ζυγὴν μίαν· σκέπην μίαν καινούριαν· κάπαν μίαν καινούριαν· μαργαριτάρια βοῦρλα τρία· δακτυλίδια τρία χρυσᾶ· κούπας δύο τῆς λίγας, ὀγγίξ ἐννέα· ἀρκλί ἐν, ἡγουν φορτζάρι· ἕτερον ἀρκλί ἐν λεγόμενον κόφανος, πετζωμένος καὶ ὄλος καρφωμένος· ἀρκλίτζαν μίαν, μεγάλην, κυπαρισσένιαν· ἀρμάριον ἐν, βενέτικον· τάβλαν μίαν, μακρίαν, κυπαρισσένιαν· ὑποκάμισα ἕξ· ἐμπόλιας ὀκτώ, αἱ δύο κεντηταῖς με μετὰξι, καὶ αἱ ἕτεραι ἀκέντηται· περώνια πέντε, ἀργυρᾶ, καθὼς εὐρίσκονται· ἔτι δὲ καὶ τὸ ἡμισυ ἐξ ὄλον μου τὸ ἀμπέλιον, ὅπερ ἔχω ἐν τῇ νήσῳ τοῦ Βίδου, πάντα καὶ τὰ ἡμισα ἐξ ὄλα τὰ ἐλαϊκὰ δένδρη καὶ ἕτερα, ὅσα εὐρίσκονται ἔσωθεν καὶ γύρωθεν τοῦ εἰρημένου ἀμπελίου, ἐλεύθερον ἀπὸ παντὸς βάρους, πληρώνοντας μόνον τὸ μερικὸν αὐτοῦ ἐκ τὸ σολδιάτικον τῶν τριῶν λιτρῶν τοῦ κηρίου, ὅπερ πληρώνει ὄλο τὸ ἀμπέλιον, καὶ οὐχὶ ἄλλο τί· σὺν τούτοις πᾶσι καὶ τὴν εὐχὴν πάντων τῶν ἀγαθῶν Χριστιανῶν· τὸ δὲ ἕτερον ἡμισυ ἐκ τὸ ῥηθὲν ἀμπέλιον καὶ δένδρη νὰ τὸ ἐπικρατῆ καὶ χαίρεται τοὺς καρποὺς αὐτοῦ ἡ εἰρημένη κυρᾶ Μαρία, μέχρι τέλους ζωῆς αὐτῆς, καὶ μετὰ θάνατον αὐτῆς νὰ διαμείνῃ τῆς εἰρημένης κυρᾶ Ἀσιμίνας θυγατρὸς αὐτῆς, μετὰ τοιοῦτου δὲ τρόπου, ὅτι νὰ κατοικῆ ἡ ῥηθείσα κυρᾶ Μαρία ὁμοῦ μετ' αὐτῶν, καὶ ὁ ῥηθείς κύρ Σταμάτης καὶ ἡ εἰρημένη κυρᾶ Ἀσιμίνα νὰ ὀφείλουν ν' ἀγαποῦν καὶ πείθονται τὴν εἰρημένην κυρᾶ Μαρίαν καθὼς καλλὰ παιδία, καὶ νὰ ὀφείλουν νὰ τὴν ἀναπαύωσιν ἀπὸ πᾶσαν αὐτῆς χρεῖαν, τιμητικὰ, κατὰ τὴν τάξιν τῆς· ἀλλοτρόπως καὶ οὐκ ἤθελον ἀγαπᾶν καὶ πείθεσθαι αὐτὴν, καὶ οὐκ ἤθελον ἀναπαύειν αὐτὴν κατὰ τὴν τάξιν τῆς, νὰ ἔχη πᾶσαν ἐξουσίαν νὰ ποιῆσιν εἰς τὸ ῥηθὲν ἡμισυ ἀμπέλιον καὶ ἐλαῖς· ἔτι δ' ἐν αὐτῇ βουλήσει αὐτῶν· ἔτι δὲ δίδει εἰς προίκα τῆς ῥηθείσης

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΑΓΙΟΤΑΤΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗΣ ΠΑΤΡΙΣΤΕΙΑΣ

κυρά Ἀσιμίνας καὶ ὅλον τὸ ὀσπήτηιον ὅπερ ἔχει εἰς τὸ ῥηθὲν ἀμπέλιον εἰς τὸ νησί. Ὁμοίως δὲ τῆς δίδει εἰς προίκα καὶ εἰς ὄνομα προικὸς (τολμῶ εἰπεῖν μετ' εὐλαβείας) τὸ τίμιον καὶ ἅγιον λείψανον τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος τοῦ θαυματουργοῦ, ὅλον καθὼς εὐρίσκεται· ὁποῖον ἐστὶν ἔσωθεν τῆς ἐνδόξου μονῆς τοῦ ἀρχιστρατήγου Μιχαήλ. Οὕτως οὖν συμβιβασθέντων καὶ ἀρεσθέντων αὐτῶν, ὑποσχέθησαν ἐκάτερα τὰ μέρη τοῦ κρατεῖν καὶ στέργειν τὰς παρούσας συμβιβάσεις στερεὰς εἰς αἰεὶ καὶ τὰ ἐξῆς. Εἰς ποινήν τοῦ μετατραπέντος μέρους ὑπέρπερα πεντακόσια εἰς τὴν κτίσιν κάστρου· τῆς δὲ ποιηῆς πληρωθείσης ἢ οὐχί, τὸ παρὸν συμβιβαστικὸν ἔγγραφον ἐχέτω τὸ ἰσχυρὸν εἰς αἰεὶ· καὶ οὕτως ὡμολόγησαν. Μάρτυρες· κύρ Στέφανος ὁ Τζιντίλας· κύρ Τζουάννης Μάνδουκας· μάστρο Φραντζέσκος Γαλιέλος· καὶ κύρ Μιχαήλ ὁ Φραγγούλης.

Πέτρος Σπόγγος, δημόσιος νοτάριος τῶν Κορυφῶν, ἔγραψα.

Λαβὼν διὰ τοῦ συνοικεσίου τούτου τὴν πατρωνεῖαν Στχμάτιος ὁ Βούλγαρις, δὲν ἠδυνήθη ν' ἀνεχθῆ τὴν εἰς ἀλλοτρίας ἐκκλησίας περαιτέρω ἐναπόθεσιν τοῦ θαυματουργοῦ λειψάνου τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος. Διὰ τοῦτο λοιπὸν κατὰ τὸ ἔτος 1527, προσδραμὼν εἰς τὴν μεγαλοδωρίαν τοῦ δημοσίου, ἐν ᾧ ἦτο Βάϊλος, Προβλεπτῆς καὶ Καπιτάνος Νικόλαος ὁ Βραγαθῖνος, ἔλαβεν ἄδειαν νὰ οἰκοδομήσῃ τὴν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου ἐκκλησίαν. Παραπέμπει δὲ ἡ περὶ τούτου παραχώρησις εἰς ἄλλας δύο, γενομένης προηγουμένως πρὸς τὸν πενθερὸν αὐτοῦ Φίλιππον, τὴν μὲν ὑπὸ Βενεδίκτου Πισαύρου, Γενικοῦ Καπιτάνου τῆς θαλάσσης, τὴν δὲ ὑπὸ Ἰωάννου Βαρβαρίγου, Συνδίκου, Προβλεπτοῦ καὶ Συνηγροῦ ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ὡς ἐπίσης εἰς τὴν κατὰ τὸ ἔτος 1524 μεταβάσαν εἰς Βενετίαν πρεσβεῖαν τῆς Κερκύρας, δι' ἧς, ζητουμένης τῆς ἀνοικοδομήσεως τῶν ἐπιζημιά τῶν κτητόρων κρημισθειῶν ἐκκλησιῶν, ὅτε, διαταγῇ

τῆς κυβερνήσεως, κατεδαφίσθησαν δισχίλια οἰκίαι, (ὡς προκύπτει ἐκ τῆς εἰς Βενετίαν, ἐν ἔτει 1536, πρεσβεῖας τῆς κοινότητος) ἐζητήθη πρὸς ἔτι, ὑπὸ τῆς ἰδικιτέρας εὐλαβείας τῆς πόλεως, ἢ οἰκοδόμησις τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, περὶ οὗ ἀπήντησεν ὁ Δούξ τῆς Βενετίας ὅτι δύνανται οἱ Κερκυραῖοι νὰ οἰκοδομήσωσι τὰς ἀνωτέρω ἐκκλησίας, καὶ μάλιστα τὴν τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος διὰ τὴν εὐλάβειαν ἣν ἔχουσι πρὸς τοῦτον. Ἡ παραχώρησις, γεγραμμένη λατινιστί, ἔχει ὡς ἔπεται.

Ἡμεῖς Νικόλαος Βραγαθῖνος, διὰ τὸ ἐκλαμπρότατον καὶ ἐξοχώτατον Δουκικὸν Κράτος τῶν Βενετιῶν, Βάϊλος καὶ Καπιτάνος, Φαντῖνος Βιάρος καὶ Ἰωάννης Κανάλιος σύμβουλοι τῶν Κορυφῶν κτλ. Ἐξέθηκεν ἡμῖν ὁ κύρ Σταματέλλος ὁ Βούλγαρις, πολίτης Κορυφῶν, γαμβρὸς τοῦ πατῆ Φιλίππου τοῦ Καλοχαιρέτου, τὴν διάπυρον αὐτοῦ ἐπιθυμίαν τοῦ οἰκοδομήσαι ἐν τῇ θέσει λεγομένη Κουκωναρία, ἐκτὸς τοῦ ἐξωπολλίου τῶν Κορυφῶν, (1) παρὰ τὴν ὁδὸν τοῦ Ἁγίου Λαζάρου, ἐκκλησίαν

(1) Πρέπει νὰ σημειώσωμεν ἐνταῦθα, ὅτι μέχρι τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ περιτειγίσματος, καὶ τοῦ νέου φρουρίου, ἦτις ἐπεχειρήθη μετὰ τὸ ἔτος 1574, ἡ νῦν πόλις τῆς Κερκύρας ἐθεωρεῖτο κυρίως ὡς προάστειον, πόλις δὲ μόνον τὸ παλαιὸν φρούριον, ὥστε εἰς τὰ περὶ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἔγγραφα ἀπαντῶμεν τὴν ἐπίκλησιν ἐξωπόλιον Κορυφῶν ἢ γουον προάστειον, suburbium, borgo, ἐμφαίνουσιν τὸ μέρος ὅπερ συνέστησε τὴν σημερινὴν πόλιν καὶ μέρος τῶν νῦν προαστείων, σπανίως δὲ βλέπομεν, τὸ μέρος ἐκεῖνο ὀνομαζόμενον τότε πόλιν. Διὰ τοῦτο ἐν τῇ ἀνωτέρῳ δουκικῇ γράμματι ἡ μὲν ἐκκλησία τοῦ Ταξιάρχου Μιχαήλ, ἦτις ὑπάρχει καὶ νῦν ἐντὸς τῆς πόλεως, λέγεται κειμένη ἐν τῇ ἐξωπόλει τῶν Κορυφῶν, εἰς τὴν θέσιν Βρηθοῦνι, ἢ μάλλον εἰπὲν Ἐσραϊσοῦνιον, τὴν ἄλλως λεγομένην Ἰουδαϊκὸν ὄρος καὶ Ἐβραϊδα, οἷοτι ἐκεῖ τὸ πάλαι ἦτον ἡ ἑβραϊκὴ συνοικία, μεταθεθεῖσα ἔπειτα

εις τιμήν τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος οὐτινος τὸ λεύκανον, κατὰ τὸ παρόν, σώζεται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Μιχαήλ εἰς

εις τὸ μέρος ὅπου νῦν εὐρίσκαται. Περιελάμβανε δὲ τὸ Ἰουδαϊκὸν ὄρος, ἀπὸ τῶν ἐπιθαλασσίων τειχῶν ἀρχόμενον, τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς πόλεως ὅπου κείνται αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Ἀντιβουνο-
τίσσης, τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Κρεμαστῆς, τοῦ Ταξιάρχου, τοῦ Παντοκράτορος καὶ τοῦ Ἁγίου Νικολάου. Περὶ ταύτης δὲ τῆς ἐκκλη-
σίας τοῦ Ἁγίου Νικολάου, εἰρήσθω ἐν παρόδῳ ἐνταῦθα, πρὸς συμπλή-
ρωσιν τῶν προηγουμένων σημειωθέντων, ὅτι εἰς τὰς συμβολαιογραφικὰς
πράξεις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1527 καὶ ἐφεξῆς ὀνομάζε-
ται μόνον ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ὡς ἐπίσης ἀποκαλεῖ ταύτην
καὶ ὁ συγγραφεὺς τῆς προύσης ἐκθέσεως, ὥστε ὡς ἐκ τούτου ἀποδει-
κνύεται ὅτι μετὰ ταῦτα προσέλαβε καὶ τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἁγίου Λα-
ζάρου. Περὶ δὲ τῆς θέσεως τῆς Κουκωναρίας, ὅπου ἐπετράπη εἰς Στα-
μάτιον τὸν Βούλγαριν νὰ ἐγείρῃ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Σπυρίδω-
νος, λέγει τὸ ἀνωτέρω δουκικὸν γράμμα, ὅτι ἔκειτο ἐκτὸς τοῦ ἐξωπο-
λίου τῶν Κορυφῶν, παρὰ τὴν ὁδὸν τοῦ Ἁγίου Λαζάρου. Τ' αὐτὰ ἀ-
ναφέρων καὶ ὁ Μαυροῦς (σελ. 263) προσθέτει, ὅτι ἡ ἐκκλησία τοῦ
Ἁγίου Σπυρίδωνος ἐκτίσθη πλησίον τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Λαζάρου,
ἥτις ὡς προηγουμένως ἐσημειώσαμεν, ἐκεῖτο ἀπέναντι τῆς Βασιλικῆς
Πύλης. Ἐκ τούτων λοιπὸν γίνεται δῆλον ὅτι ἡ ὑπὸ Σταματίου τοῦ
Βουλγάρου οἰκοδομηθεῖσα ἐκκλησία, ἔκειτο κατὰ τὸ μέρος τῶν πρὸς
τὸ νέον φρουρίον προμαχόνων τῆς ἐνεστώσης πόλεως, καὶ ὄχι βέβαια
ἐκεῖ ὅπου σήμερον ὑπάρχει ἡ ἐν Σαρρόκῳ μικρὰ ἐκκλησία τοῦ ἡμετέ-
ρου Ἁγίου, ἀρκούντως ἀπέχουσα τῶν ὀχυρωμάτων. Ὁφείλομεν πρὸς
ἔτι νὰ μὴ σιωπήσωμεν ἐνταῦθα, ὅτι εἰς τὰς συμβολαιογραφικὰς πρά-
ξεις τῶν ἐφεξῆς χρόνων τῆς ἐκατονταετηρίδος ἐκείνης, αἱ ἐκκλησίαι τοῦ
Ἁγίου Σπυρίδωνος καὶ τοῦ Ἁγίου Λαζάρου, ὑπάρχουσαι, ὡς ἴδωμεν, εἰς
τὰ μέρη τοῦ Σαρρόκου, λέγονται κείμεναι ἐν τῇ ἐξωπολίῳ τῶν Κορυφῶν.
Τοῦτο φαίνεται ἀντιφάσκον πρὸς τὰ λεγόμενα ἀνωτέρω, ἀν δὲν ὑποθέσω-
μεν ὅτι τὸ ἐξωπόλιον τῶν Κορυφῶν δὲν εἶχε περραγμένον ὄριον, ὥστε ἡ
συνήθεια ἐξέτεινε τὴν ἐπωνυμίαν αὐτοῦ περισσότερο παρ' ὅσον ἐνομείται
ἐν τῇ προκειμένῳ δουκικῷ γράμματι, ἔθελαι ἡ θέσις Κουκωναρίας λέγε-

Βρηθοῦνι, κειμένη ἐν τῇ ἐξωπολίῳ τῶν Κορυφῶν, καὶ διὰ
πολλῶν θαυμάτων ὑπερδοξάσθη, ἀφ' ὅτου μετηνέχθη εἰς τὴν
πόλιν ταύτην, ὑπὸ τοῦ πατρὸς τοῦ ρηθέντος παπᾶ ἐκ τῆς
Κωνσταντινουπόλεως, ἐν ᾧ μάλιστα ἐν ἧ θέσει σκοπεῖται οὐ-
τος νὰ κτίσῃ τὴν ρηθεῖσαν ἐκκλησίαν, ὁ προμνησθεὶς κύριος
παπᾶ Φίλιππος, πενθερὸς αὐτοῦ, ὡς ἐκ παραχωρήσεως εἰς αὐ-
τὸν ποτὲ γενομένης, ὑπὸ τοῦ μεγαλοπρεποῦς καὶ περιφανε-
στάτου κυρίου Βενεδίκτου Πισαύρου, Γενικοῦ Καπιτάνου τῆς
Θαλάσσης, ἔλαβε τὴν ἀδειαν νὰ οἰκοδομήσῃ ἐκεῖ, καὶ ἀφοῦ
οἰκοδομηθῆ αὕτη, νὰ δυνηθῆ νὰ μετακομίσῃ εἰς αὐτὴν τὸ σῶ-
μα τοῦ ρηθέντος Ἁγίου Σπυρίδωνος, ὁμοῦ μετ' ἄλλων τινῶν
λειψάνων ἁγίων· τὸν ὅποιον τόπον, δυνάμει τῆς εἰρημένης πα-
ραχωρήσεως, καθιέρωσε, καὶ ἐκεῖ τὴν εἰρημένην ἐκκλησίαν ἤρ-
ξατο οἰκοδομεῖν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ παραχώρησις αὕτη οὐδέποτε
κατετέθη εἰς γραφὴν, ἔπαυσε οὗτος ἀπὸ τῆς οἰκοδομῆς, μέ-
χρις οὗ παρὰ τοῦ μεγαλοπρεποῦς κυρίου Ἰωάννου Βαρθαδίκου,
διὰ τὸ ἐκλαμπρότατον Δουκικὸν Κράτος, τότε Συνδίκου, Προ-
βλεπτοῦ καὶ Συνηγόρου τῆς Ἀνατολῆς, ἐπετράπη πάλιν εἰς
αὐτὸν τὴν αὐτὴν οἰκοδομὴν νὰ ἐξακολουθήσῃ. Ἀλλὰ προλη-
φθεὶς ὑπὸ τοῦ τὰ πάντα καταλύοντος θανάτου, δὲν ἠδυνήθη
νὰ τελειώσῃ αὐτὴν. Πρὸς τούτοις ἡ εὐσεβὴς αὕτη πόλις, διὰ
τῶν ἑαυτῆς πρέσβων, ἠτήσατο παρὰ τοῦ Ἐκλαμπροτάτου
Κράτους, ὅπως τελειωθῆ ἡ οἰκοδόμησις τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας.
Ἡμεῖς δὲ, σκεπτόμενοι, ὅτι ἰδιαίτερα μέριμνα τοῦ Γαλινοτά-
του ἡμῶν Κράτους ὑπῆρξε πάντοτε τὸ δοξάζειν τὸν Ἰψιστον
καὶ Παντοδύναμον Θεὸν ἐν τοῖς Ἁγίοις αὐτοῦ, καὶ τὸ παν-

ται κειμένη ἐκτὸς τοῦ ἐξωπολίου τῶν Κορυφῶν. Τὸ δὲ προμνησθὲν ἐγ-
γραφοῦν τοῦ ἔτους 1618, σωζόμενον ἐν τῇ τοῦ Ἁγίου ἐκκλησίᾳ λέγει,
ὅτι ἡ θέσις Κουκωναρίας ἦτο εἰς τὰ μέρη τοῦ Σαρρόκου, καὶ ὅτι ἡ ἐκ-
κλησία κατεστράφη διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ νέου φρουρίου.

τοίαις τιμαῖς καὶ ἄλλα εὐσεβεία τὰ τούτων λείψανα γεραίρειν, καὶ μῆτε δαπανῶν, μῆτε πόνων ὑπὲρ τῆς αὐτῶν προσκυνησεως φείδεσθαι, λαβόντες ἀρίστως περὶ τῶν ἄνω ζητηθέντων πληροφορίας, καὶ ἐπιγινόντες τὴν μεγίστην εὐλάβειαν τοῦ λαοῦ τούτου, πρὸς τὸν μακάριον καὶ Ἅγιον Σπυρίδωνα, οὕτινος ταῖς ἀξιομισθίαις καὶ ἀντιλήψεσι παρὰ τῷ Ἀρίστῳ καὶ Μεγίστῳ Θεῷ, ὁσημέρῃ αὐξάνει εἰς εὐδαιμονίαν, συμμορφούμενοι πρὸς τὰς ἄλλοτε γενομένας παραχωρήσεις, παρὰ τε τοῦ περιφανεστάτου κυρίου Βενεδίκτου Πισαύρου, τότε Γενικοῦ Καπιτάνου τῆς θαλάσσης, καὶ τοῦ προμνησθέντος μεγαλοπρεποῦς κυρίου Γιώαννου Βαρβαδικίου, Συνδίκου κτλ. τῇ πέμπτῃ ἡμέρᾳ Ἰουνίου 1522, καὶ ἐπὶ τέλους τοῖς πρέσβεσι τῆς προμνησθείσης πιστοτάτης ταύτης πόλεως, παρὰ τοῦ Ἐξοχωτάτου Κράτους, ἐν ἔτει 1524, δυνάμει τῆς ἡμετέρας ἐξουσίας, διὰ τοῦ παρόντος, χορηγοῦμεν πλήρη ἐλευθερίαν εἰς τὸν ἀνωμνησθέντᾶ κύρ Σταματέλλον Βούλγαριν νὰ κτίσῃ ἐν τῇ ἀνωγειρημένῃ θέσει, λεγομένη Κουκωναρία, ἐκτὸς τοῦ ἐξωπολίου τῶν Κορυφῶν, παρὰ τὴν ὁδὸν Ἁγίου Λαζάρου, τὴν εἰρημένην ἐκκλησίαν, εἴτε ἐναρχθεῖσαν ν' ἀποπερατώσῃ καὶ ἐγκαινιάσῃ αὐτὴν, ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, μεθ' ὅλων τῶν εἰς τοὺς θεμελιωτὰς τῶν ἐκκλησιῶν ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῆς συνθηθείας χορηγουμένων τιμῶν, δικαιωμάτων καὶ ἀποφορῶν τηρουμένων ὅμως πάντοτε τῶν συνταγμάτων καὶ θεσπισμάτων τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς τε Ῥωμαϊκῆς καὶ Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἅτινα διὰ τῶν παρόντων ἡμῶν γραμμάτων οὐδαμῶς ἐννοοῦμεν ν' ἀθετήσωμεν διὰ τινος παραχωρήσεως. Πρὸς πιστοποίησιν τῶν ἀποίων κτλ.

Ἐδόθη ἐν Κορυφοῖς, τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ Δεκεμβρίου 1527.

Νικόλαος Βραγαδίνος, Βάσιλος καὶ Καπιτάνος Κορυφῶν.

Φαντίνος Βιάρος, Σύμβουλος Κορυφῶν.

Ἰωάννης Κανάλιος, Σύμβουλος Κορυφῶν.

Φαίνεται λοιπὸν ἐκ τοῦ θεσπίσματος τούτου, ὅτι ἡ μνησθεῖσα τῶν Κερκυραίων πρεσβεία, ἥτις ἐστάλη προηγουμένως εἰς Βενετίαν, ὑπὲρ τῆς οἰκοδομήσεως ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου, οὐδὲν ἐπέτυχεν, ὥστε, ὡς ἐν τῷ ἀνωτέρῳ γράμματι δηλοῦται, ὑπεχρεώθη Σταμάτιος ὁ Βούλγαρις νὰ οἰκοδομήσῃ αὐτὴν ἐξ ἰδίων· ἀπέβη δὲ ἡ ἐκκλησία μήκους δεκατεσσάρων ὀργυιῶν, πλάτους ἕξ, καὶ εἶχεν ὑπὲρ τὰς εἴκοσι ἐπτὰ ὀργυιάς περιβόλου, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ δελτίου τοῦ ἔτους 1577 (1) ἐπὶ τοῦ προβλεπτοῦ Κωνταρίνη, ὅπερ κατωτέρω θέλει καταχωρισθῆ. Ἀφοῦ λοιπὸν αὕτη συνεπληρώθη, ἠθέλησαν οἱ κτήτορες νὰ μεταφέρωσιν εἰς αὐτὴν τὸ περικλῆς τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος λείψانون, ὃν, ὡς εἴπωμεν, ἐναποτεθειμένον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ταξιάρχου Μιχαήλ. Τοῦτο ὅμως δυσηρέσκει τοὺς τότε συνδίκους, οἵτινες ἐθεώρουν κατὰλληλότερον νὰ εὐρίσκηται ὁ Ἅγιος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ταξιάρχου, τῆς ὁποίας κτήτωρ ἦτο ἡ κοινότης, παρὰ ἐν ἐκκλησίᾳ κτισθείσῃ ὑπὸ Σταματίου τοῦ Βουλγάρεως, ἐνθα οὐδὲν δικαίωμα εἶχεν ἡ κοινότης. Προῆλθον ἐντεῦθεν οὐκ ὀλίγα φιλονεικίαι, καὶ, καθυποβληθείσης τῆς διενέξεως εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς δικαιοσύνης, ἀφ' οὗ ἠγόρευσαν ἑκάτερα τὰ μέρη, ἡγοῦν ἀφ' ἐνὸς ἡ Μαρία, ἥτις, πενθερὰ οὖσα Σταματίου τοῦ Βουλγάρεως, ὑπέσχετο τὴν εἰς αὐτὸν προῖκα, ἀφ' ἑτέρου δὲ οἱ σύνδικοι τῆς κοινότητος, ἀπεπέμφθησαν οὗτοι, καὶ ἀπεφασίσθη, ἵνα, κατὰ τὴν θέλησιν τῆς Μαρίας, μετενεχθῆ τὸ σεπτὸν λείψانون εἰς τὴν νεόκτιστον ἐκκλησίαν. Ἡ ἀπόφασις αὕτη, ἐκδοθεῖσα λατινιστί, εἶναι ἡ ἐξῆς.

ΤΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1568 ΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΝ ὡς λέγει « Ἐσώθη περιβολίου τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος » .

Ἐν ἔτει χιλιοστῷ πεντακοσιοστῷ τριακοστῷ πρώτῳ, ἡμέρα εικοστῇ δευτέρᾳ τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου. Ἡ περιφανεστάτη Κυβέρνησις, ἐδρεύουσα ὡς δικαστήριον, ἵνα δικάσῃ κατὰ τὴν τεταγμένην ὥραν τῶν κρισολογιῶν. Ἀκούσασα τὴν κυρὰ Μάρω, χῆραν τοῦ ποτὲ Φιλίππου τοῦ Καλοχαιρέτου, ἣτις ἐξέθηκε καὶ ἐξήτησατο ὡς ἔχουσα δικαιοδοσίαν ἐπὶ τοῦ ἁγίου σώματος ἥτοι λειψάνου τοῦ Ἁγίου Σπυριδῶνος, νὰ μεταφερθῆ ὅσον τάχιστα τὸ ῥηθὲν σῶμα, εἰς τὴν ἐπ' ὀνόματι τοῦ αὐτοῦ Ἁγίου ἀφιερωθεῖσαν καὶ οἰκοδομηθεῖσαν ἐκκλησίαν· ἐναντιουμένων δὲ τῶν ἐντιμωτάτων Συνδίκων τῆς Κοινότητος, καὶ τέλος δι' ἀγωγῶν καὶ δι' ἀναφορᾶς ἀντιτεινόντων, ἰδοῦσα τὰ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν προσαχθέντα ἔγγραφα, καὶ λαβοῦσα ἅπαντα ὑπ' ὄψιν ἀπεφάνθη, ὅπως, ὅταν θελήσῃ ἢ ῥηθεῖσα κυρὰ Μάρω, μετακομισθῆ τὸ αὐτὸ ἅγιον σῶμα εἰς τὴν ἐκκλησίαν αὐτοῦ, ἣτις κεῖται εἰς τὴν θέσιν τὴν καλουμένην Κουκουαρίαν, μηδαμῶς ἐμποδίζοντος τοῦτο τοῦ κυρίου Βατλου καὶ Καπιτάνου.

Ἰερώνυμος Βιδέλλης, Καγκελλάριος, ὑπέγραψεν.

Ἐκ τῆς τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ μετηνέχθη λοιπὸν τὸ ἅγιον λείψανον εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἐκκλησίαν, ἀκόντων τῶν συνδίκων καὶ ἐκτελουμένης οὕτω τῆς ἀποφάσεως. Ἐξηκολούθησε δὲ Σταμάτιος ὁ Βούλγαρις, ἐν τῇ ἡσυχῇ αὐτοῦ πατρωνείᾳ, διαθέτων, ἐπισκευάζων καὶ συνομολογῶν, ὡς οἰκοδομητῆς καὶ κτήτωρ τῆς εἰρημένης ἐκκλησίας, ὅπερ προκύπτει ἐκ πλείστων συμβολαίων τοῦ ἔτους 1541, τῇ 16 Νοεμβρίου, εἰς τὰς πράξεις Πέτρου Βραγιανίτου, καὶ τοῦ ἔτους 1543, τῇ 17 Ἰουνίου, εἰς τὰς πράξεις Ματθαίου Πρωτοστάτου. Ἄς ἐπιτραπῆ εἰς ἡμᾶς νὰ καταχωρίσωμεν ἐν μόνον τῶν συμβολαίων, παραλείποντες, συντομίας χάριν, τὰ ἄλλα.

+ α φ μ α'. ἡμέρα 5'. μηνὸς Νοεμβρίου, Ἰνδικτιῶνι ιε'. Ἐμπροσθεν τῆς πύλης τῆς ἐνδόξου μονῆς τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς. Ὁ Κύρ Θεόδωρος Ζαγορίτης, παρῶν σωματικῶς, ἐκουσίᾳ του βουλῆ καὶ θελήσει ὡμολόγησεν, ὅτι τὸν τόπον ὁποῦ ἔχει ὑπὸ σολδιάτικου ὀνόματος, ἀπὸ τὸν ποτὲ μισὲρ Λοῦκα Πετριτῆ, πλησίον τῆς σεβασμίας μονῆς τοῦ Ἁγίου Θαυματουργοῦ Σπυριδῶνος, καὶ πλησίον τοῦ κήπου τοῦ ποτὲ Στέφου Ἐπακτίτη, καὶ πλησίον τῆς στρατάς, τὸ μάκρος ὀργυῖαις ἕξη καὶ τὸ πλάτος ὀργυῖαις τέσσερις, ἦγουν ἀρχίζοντας τὸ μάκρος ἀπὸ τὴν ἐλαίαν, ὁποῦ ἦτον τὸ καμπαναρεῖον, καὶ καθὼς ὑπάγει ἡ ἐκκλησία, καὶ τὸ πλάτος ἀπὸ τὴν ἐλαίαν καὶ πρὸς τὸν κήπον τοῦ ῥηθέντος Στέφου· καὶ ἐπειδὴ εἰς τὸν αὐτὸν τόπον ἔγιναν θαφά, τὴν σήμερον δὲ ὁ ῥηθείς κύρ Θεόδωρος, ἐκουσίᾳ του βουλῆ καὶ θελήσει, ἐσυμφώνησε μὲ τὸν παρόντα κύρ Σταματέλον Βούλγαρη, κτήτορα καὶ οἰκοκύρη τῆς εἰρημένης σεβασμίας μονῆς τοῦ Ἁγίου Σπυριδῶνος, καὶ ῥεοντζιάρει, παραδίδει καὶ ἐλευθερώνει πρὸς τὴν αὐτὴν εἰρημένην σεβασμίαν μονὴν τοῦ Ἁγίου Σπυριδῶνος, ὅλον τὸν αὐτὸν εἰρημένον τόπον ὀργυῖαις ἕξη τὸ μάκρος καὶ τέσσερις τὸ πλάτος, ὡς ἄνωθεν, τοῦ ἔχειν αὐτὸν ἢ ῥηθεῖσα σεβασμία μονὴ ἀπὸ τὴν σήμερον καὶ εἰς τὸ ἐξῆς, πάντα μὲ τὸ βᾶρος τοῦ σολδιακτικοῦ αὐτοῦ· ὀφείλοντας ὁ ῥηθείς κύρ Σταματέλος, διὰ μέρος τῆς ῥηθείσης σεβασμίας μονῆς, νὰ πληρώνη καὶ τὰ σολδιάτικα τῶν χρόνων τῶν ἀπερασμένων, ἀπὸ τὸ σέδιον καὶ ἐδώ, ὁποῖα πληρώνει τὸ κατ' ἔτος ἄσπρα δεκαοκτώ· καὶ οὕτως ἐσυμφώνησαν καὶ ἔμειναν εὐχαριστημένοι ὑπὸ μαρτυρίας κύρ Νικολοῦ Ἀντωνάτου. Καλοϊωάννου Μέζα· καὶ κύρ Στέφου Τορνίκη.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΛΕΤΗΡΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

Ἰεσῆς Πέτρος Βραγιανίτης καὶ νοτάριος, ἔγραψα.

Ὅτε δέ, κατὰ τὸ ἔτος 1537, ὁ σουλτάνος Σουλεϊμάν ἐπῆλθεν εἰς τὸν πορθμὸν τῆς Κερκύρας, ἐπὶ σκοπῶ νὰ κυριεύσῃ αὐτήν, καὶ ὁ πασσᾶς Λουρτῆς καὶ ὁ Βαρβαρόσσας, διὰ σιδήρου καὶ πυρός, δηρώσαντες τὴν νῆσον, ἀπήγαγον εἰς αἰχμαλωσίαν πολυπληθεῖς Κερκυραίους, ὧν ὁ ἀριθμὸς κατὰ μὲν τὸν Γουάτζον συνεποσούντο εἰς 16,000 ψυχῶν, κατὰ δὲ τὴν εἰς Βενετίαν κερκυραϊκὴν πρεσβείαν τοῦ ἔτους 1442, εἰς 20,000, οἱ δὲ τῆς πόλεως ταύτης προβλεπταί, ὁ μὲν τακτικός, Σίμων Λέων, ὁ δὲ ἔκτακτος, Ἀλοῦσιος Δὰ Ῥίβα, ἐφρόντισαν πρὸ πάντων ἵνα ἐξασφαλίσθῃ κατὰ τῶν βαρβαρικῶν ἐπιδρομῶν τὸ ἱερὸν λείψανον τοῦ Ἁγίου. Ἐναπετέθη λοιπὸν τοῦτο ἐν τῷ παρεκκλησίῳ τῶν Ἁγίων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ τῶν Ἀναργύρων (1) ἐντὸς τοῦ παλαιοῦ φρουρίου; ἔνθα ἐπίσης προσέφυγεν ἡ οἰκογένεια τοῦ Βουλγάρου καὶ αἱ τῶν ἐρημερευόντων ἱερέων. Ἀφ' οὗ δέ, διὰ τῆς εὐκλεοῦς μεσιτεῦσεως τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, ἐλύθη ἡ πολιορκία, τὸ σεπτὸν αὐτοῦ λείψανον μετηνέχθη πάλιν, μετὰ μεγίστης πομπῆς, εἰς τὸν πρῶτον αὐτοῦ γαόν. Ὁ δὲ Σταμάτιος ὁ Βούλγαρις ἐξηκολούθησεν ἐν τῇ ἡσυχῳ αὐτοῦ πατρωνείᾳ, μέχρι τέλους τοῦ βίου αὐτοῦ, ὅτε ἐνταφιάσθη ἐν τῷ διὰ τοὺς κτήτορας διορισθέντι μνημείῳ, κειμένῳ νῦν ἔμπροσθεν τοῦ καταπετάσματος μεταξὺ τῆς ὠραίας πύλης καὶ τῶν στυλίσκων μετὰ τῆς ἐπομένης ἐπιγραφῆς *Mouvementum familiae Bulgari Juspatronatorum Ecclesiae S.* (2).

(1) Δὲν σώζονται ἐν τῷ Χαρτοφυλακίῳ ἔγγραφα τοῦ παρεκκλησίου τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων, ὥστε ἀγνωστοῦμεν πότε τοῦτο κατεστράφη.

(2) Ἐννοητέον ἐνταῦθα, ὅτι ὁ Σταμάτιος ἐνταφιάσθη ἐν τῇ παρ' αὐτοῦ κτισθείσῃ ἐκκλησίᾳ, εἰς τὴν ὄσσην Κουκωνάριαν· εἰς τὸν διὰ τοὺς κτήτορας διωρισμένον τάφον, ὅτι δὲ εἰς τὴν ἐνεστώσαν ἐκκλησίαν, ἥτις ἐχρίσθη μετὰ ταῦτα, κατεδαφισθείσης τῆς ἐν τῇ Κουκωνάριᾳ, ὁ διὰ

Ἀπέλιπε δὲ ὁ Σταμάτιος τέσσαρας ἄρρενας υἱούς, Νικόλαον, Ἀρτέμιον, Φίλιππον καὶ Ἀνδρέαν, ὧν οἱ δύο ἀφιερώθησαν εἰς τὴν ἱερωσύνην (1).

Προβέβηκυθα οὖσα τὴν ἡλικίαν ἡ Ἀσιμίνα ἐνόμισε φρόνιμον νὰ προβλέψῃ ἵνα ἡ οὐσία αὐτῆς, καὶ μάλιστα ὁ τὴν αὐτῆς προῖκα ἀποτελῶν ἱερὸς θησαυρός, μὴ περιέλθῃ, ἐπὶ βλάβῃ τῶν ἀπογόνων αὐτῆς, εἰς ὄντινα αὐτὴ δὲ ἐσκόπευε. Διὰ τοῦτο λοιπὸν, ἄνευ ἀναβολῆς, ὑγῆς οὖσα τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα,

τοὺς κτήτορας τάφος ὑπάρχει μεταξὺ τῆς ὠραίας Πύλης καὶ τῶν στυλίσκων, φέρων τὴν ἀνωτέρω λατινικὴν ἐπιγραφὴν, ἥτις μεθερμηνεύεται οὕτω· Μνημεῖον τῆς οἰκογενείας τῶν Βουλγάρων, Κτητόρων τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου. Ἡ ἐπιγραφὴ ὅμως αὕτη δὲν ἀναγινώσκεται πλέον, διότι ἡ ἐπιφάνεια τῆς πλακῆς καθ' ἐκάστην κατατρίβεται ὑπὸ τὰ βήματα τῶν εἰς προσκύνησιν τοῦ Ἁγίου ἐρχομένων εὐσεβῶν (*). Ταῦτα μὲν περὶ τοῦ τάφου· περὶ δὲ τοῦ χρόνου τῆς τελευτῆς τοῦ Σταματίου, τοῦτο μόνον δυνάμεθα νὰ εἰπομεν, ὅτι ἐν τῷ ἀνωτέρῳ μνησθέντι συμβολαίῳ τὸ ἔτος 1543 εἰς τὰς πράξεις Μαθαίου τοῦ Παραστάτου, ὁ Σταμάτιος παρουσιάζεται ὡς ἐν τῶν συμβαλλομένων μερῶν· ἴσομεν ὅμως εἰς τὰς πράξεις τοῦ συμβολαιογράφου Ἰωάννου Μπούμπλια, τῇ 6 Ὀκτωβρίου 1566, τὴν Ἀσιμίναν διατάττουσαν περὶ τῶν αὐτῆς πραγμάτων ὡς χήρα τοῦ Σταματίου καὶ ἀναφερομένην εἰς διαθήκην, τὴν ὁποίαν αὕτη ἔκαμε πρὸ δύο ἡμερῶν, εἰς τὰς πράξεις τοῦ συμβολαιογράφου Στελλίου Ῥίκκη· ὁ Σταμάτιος ἔζη λοιπὸν βέβαια μέχρι τοῦ ἔτους 1543· εἶχεν ὅμως ἀποθάνει πρὶν τῶν τελευταίων μηνῶν τοῦ 1566, καὶ πιθανῶς ἔτη τινὰ πρότερον. Σημειοῦμεν ἐνταῦθα ὅτι αἱ πράξεις τοῦ συμβολαιογράφου Στελλίου Ῥίκκη, δὲν σώζονται ἐν τῷ χροτοφυλακίῳ Κερκύρας, εἰμὴ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1570 καὶ ἐφεξῆς.

(*) Ἡ πλῆξ αὕτη ἤρθη ὅτι ἐγένετο τὸ νῦν ὑπάρχον λιθόστρότον ἑδαφος τῆς Ἐκκλησίας. I. K. B.

ΠΑΡΟΧΗ ΒΟΥΛΓΑΡΙΩΝ
 Νικόλαος ὁ Βούλγαρις· Βασίλειος ὁ Ἄνδρας ἀναφέρεται ὡς ζῶν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ συμβολαιογραφικῆν πράξιν τῆς Ἀσιμίνας ἐν ἔτει 1566.

ἐκάλεσε παρ' αὐτῆ τὸν δημόσιον συμβολαιογράφον Κερκύρα, Γωάννην Μπούμπλιαν, καὶ συνέταξε τὴν ὀριστικὴν αὐτῆς διαθήκην, καταλείπουσα κληρονόμους τοὺς δύο αὐτῆς υἱούς, ἱερεῖς Ἀρτέμιον καὶ Νικόλαον, διότι ὁ Φίλιππος καὶ ὁ Ἀνδρέας εἶχον προαποθάνει λαϊκοί, διέθεσε δὲ τὴν ἐκκλησίαν αὐτῆς, καὶ τὸ θαυματουργὸν λείψανον ὡς παντοτεινὸν καταπίστευμα ἐν τῇ οἰκογενεῖᾳ τῶν Βουλγάρων, μὴ δυνάμενον νὰ ἐπεκταθῇ εἰς ἄλλους, ἀλλὰ ἀπολαυόμενον ταύτοχρόνως ὑπὸ μόνης τῆς οἰκογενεῖας ἐκείνης.

Ἡ διαθήκη αὕτη, θεωρουμένη δικαίως ὡς νόμος, φαίνεται εἰς τὰς πράξεις τοῦ εἰρημένου συμβολαιογράφου· εἶναι δὲ ἡ ἐξῆς.

† αφοα'. ἡμέρα κε'. τοῦ Νοεμβρίου μηνός. Ἐσωθεν ὀσπιτίου ἐμοῦ νοταρίου τοῦ ὑπογεγραμμένου, ἐν τῷ ἐξωπολίῳ τῶν Κορυφῶν, εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Ἁγίου Σπυριδῶνος (1). Κυ-

(1) Αἱ συμβολαιογραφικαὶ πράξεις τῆς ἑκατονταετηρίδος ἐκείνης φέρουσι τὰ ὀνόματα τῶν περιοχῶν ἐν αἷς συνετάχθησαν. Ἴδομεν συχνάκις ἀναφερομένην τὴν περιοχὴν τοῦ Ἁγίου Σπυριδῶνος, τὴν τοῦ Ἁγίου Λαζάρου, καὶ τὴν τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ἐπικληθείσας ἐκ τῶν δμωνύμων αὐταῖς ἐκκλησιῶν, τὰς ὁποίας ἀναφέρει ἡ παροῦσα ἔκθεσις. Ἐκ συμβολαίου τινὸς τοῦ ἔτους 1563 ἐξάγεται ὅτι εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Ἁγίου Λαζάρου ἦτο τὸ ἐμπορεῖον τῶν Κορυφῶν. Ἐτερον συμβόλαιον τοῦ ἔτους 1569 ἀναφέρει τὰ Ἰουδαϊκὰ μνημόματα, ὡς θέσιν κειμένην ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Ἁγίου Σπυριδῶνος. Ἐκ τούτου φαίνεται, ὅτι αἱ ταφαὶ τῶν Ἑβραίων ἦσαν ἕκτοτε εἰς τὰ μέρη τοῦ Σαρρόκου, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Ἀδράμη, ὅπου καὶ νῦν εὐρίσκονται ὥστε δυνάμεθα νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἡ περιοχὴ τοῦ Ἁγίου Σπυριδῶνος ἐγαίνετο πρὸς τὴν περιοχὴν τοῦ Ἀδράμη, ἥτις, ὡς ἐπίσης ἡ περιοχὴ τῶν Γαστράδων, καὶ ἡ τῆς Γαρίτσας, ἀναφέρεται συχνάκις εἰς τὰ τότε συμβολαία. Ἄφου, διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῶν ἀχυρωμάτων, καταστράφησαν

ράτζα Ἀσιμίνα, θυγάτηρ τοῦ ποτὲ παπᾶ κύρ Φιλίππου Καλοχαίρετου, καὶ συμβία τοῦ ποτὲ μισέρ Σταματέλου Βούλγαρη, παροῦσα σωματικῶς, ὑγιῆς οὕσα σῶμα καὶ νοῦν, χάριτι τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ, κατενώπιον τῶν παρόντων παρ' αὐτῆς κεκλημένων μαρτύρων, δῆλον, μισέρ Τζάνη τοῦ Μπαμπούρη καὶ μισέρ Ἀντωνίου Ἀντωνάτου, ὠμολόγησε καὶ εἶπεν ὅτι ἐπειδὴ ὑπάρχει γυνὴ ἐν τῷ ἅμα γηραλαία, καὶ φοβηθεῖσα μήπως ὁ θάνατος ἐν αὐτῇ αἰφνιδίως ἔλθῃ, καὶ τὰ παντοῖα αὐτῆς, καὶ ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Σπυριδῶνος μείνῃ ἀδιόρθωτος, καὶ σκάνδαλα καὶ μάχαις εἰς τοὺς υἱούς αὐτῆς διαμείνωσιν, ὡς οἰκοκυρὰ ὅπερ ἐστὶ τοῦ ἀνωγεγραμμένου ναοῦ, κατ' ἀρχὰς εἶπε· θέλω ὅτι ἀπὸ τὴν σήμερον καὶ ἕως τέλους ζωῆς μου οἱ δύο μου υἱοί, οἱ ἱερεῖς παπᾶ κύρ Νικόλαος καὶ παπᾶ κύρ Ἀρτέμιος ὁ Βούλγαρης, νὰ ᾧσι καὶ οἱ δύο καὶ ἠύρισκωνται εἰς τὴν ἄνωθὲν μου ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Σπυριδῶνος καθὼς κάτωθεν ἐγὼ διορθῶν· καὶ ὅστις ἐξ αὐτοῦς οὐδὲν εὐχαριστήσῃ, καὶ οὐ σταθῇ εἰς ἐκεῖνα, καθὼς κάτωθεν θέλω διορθῶσω, νὰ ἔναι ἀμέτοχος τέλεια τελείως ἀπὸ τὴν ἄνωθὲν μου ἐκκλησίαν καθὼς καὶ ἕνας ξένος· καὶ γὰρ θέλω νὰ ἠύρισκωνται εἰς τοιοῦτον τρόπον, ὅτι ὁ καθεὶς ἐξ αὐτῶν νὰ ἠύρισκεται καὶ ἐφημερῇ τὴν ἄνωθεν ἐκκλησίαν, νύκτωρ καὶ ἡμερῶς, ἅπασαν τὴν καθημερινὴν ἀκολουθίαν κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν, τὴν ἐβδομάδα του, ποιῶντας καλὰ καὶ τίμια, καὶ κρατῶντας καὶ τὰ βιβλία, ἀσήμιον καὶ ἱερὰ σκευὴ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας εἰς φύλαξιν καὶ τιμὴν, ὡς δεῖ καὶ χρέος ἐστὶ τῶν τιμιῶν καὶ καλῶν ἱερέων, κυβερνεῖν καὶ φυλάττειν τὰ τῶν ἐκκλησιῶν· ἡ-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

Ὅπου τὰς ἐπισκοπικὰς βίβλους καὶ τὰ μέρη τοῦ Σαρρόκου, αἱ περιοχαὶ ἐκεῖ-
 νων ἐπίσης ἐπέστησαν ἐκτὸς τοῦ περιβάλου τῶν τειχῶν, ὑπέστησαν ση-
 μαντικὴν μείωσιν.

τις ἀρχὴ τοῦ καιροῦ νὰ ἔναι, καὶ ἐνοῆται ἡ παροῦσα ἐβδομάς τοῦ παπᾶ κύρ Νικολάου, ὡς πρώτου ἱερέως, καὶ ὁ παπᾶς κύρ Ἀρτέμιος νὰ παραλάβῃ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐβδομάδος αὐτοῦ τὸ Σάββατον τὸ πρῶτ', ὅποσον ἐστὶ πρώτη τοῦ Δεκεμβρίου μηνός τοῦ νῦν ἐρχομένου· καὶ οὕτως πάλιν τελειώνοντας ἡ ἐκείνου ἐβδομάς νὰ παραλαβῆν πάλιν ὁ ῥηθεις παπᾶ κύρ Νικόλαος, τὸ μέλλον ἐρχεσθαι Σάββατον τὸ πρῶτ'· ποιῶντας καὶ ὁ καθεις ἐξ αὐτοῦς, ὁ εἷς τοῦ ἐτέρου ὁμολογίαν ἀπὸ ὅλα τὰ πράγματα τῆς ἐκκλησίας ὅπου θέλει ἔχει εἰς τὰ χεῖρα του, τόσον ἀσῆμι, ὅσον καὶ πᾶν ἕτερον τὴν κάθε τελειώσιν τοῦ καθενός τῆς ἐβδομάδος· καὶ ἐπειδὴ ἀνάμεσα ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ εἰσὶν αἱ Δεσποτικαὶ καὶ Θεομητορικαὶ ἑορταὶ καὶ τὰ τῶν ψυχῶν Σάββατα, ἕνα μὴ παραπονῆται ὁ εἷς ἐκ τῶν ἑτερον, καὶ ἐστὶ πλεονεξία ἐν αὐτοῖς, θέλω, ὅτι ὅλαι αἱ Δεσποτικαὶ καὶ Θεομητορικαὶ ἑορταὶ ὅλου τοῦ χρόνου καὶ ψυχασάββατα, καὶ ἄσαις ἡμέραις τὸ ἡγιασμένον καὶ τιμιώτατον λειψάνον τοῦ Ἁγίου καὶ Θαυματουργοῦ Σπυριδῶνος θέλει εἶσθεν ἔξω, τόσον ταῖς ἀγίαις ἡμέραις τῆς λαμπροφόρου Ἀναστάσεως, ὅσον καὶ ταῖς ἡμέραις τῆς ἀγίας μνήμης αὐτοῦ, τὸν Δεκέμβριον μῆνα, νὰ εἶναι καὶ οἱ δύο ὁμοῦ εἰς τὴν ἄνωθεν ἐκκλησίαν, καὶ φάλλωσι τὴν ἀκολουθίαν αὐτοῦ, κατὰ τὴν τυχοῦσαν ἑορτήν, ὁμοθυμαδόν, καὶ νὰ βάνωσιν εἰς ἕνα τόπον κεκλεισμένον τὸ εἶτι ἐξαποστείλῃ ὁ Θεός, τόσον λειτουργίας, ἤγουν πρόσφορα, λειτουργικά, παράκλησαις, καὶ πᾶν ἕτερον ἄλλο, ἔχοντας καὶ τὸν φόβον τοῦ δικαιοτάτου Θεοῦ πρὸ ὀφθαλμῶν αὐτῶν, μὴ ἀδικεῖν ἢ κρύπτειν ὁ εἷς τὸν ἕτερον· καὶ τελειώνοντας ἡ τυχοῦσα ἑορτὴ, ἢ τὸ ψυχασάββατον, πάλιν νὰ τελειῶνῃ τὴν ἐβδομάδα του τελείαν, οὔτινας θέλει λείπεται· καὶ ἀπὸ εἶτι ἀποστείλῃ ὁ μισθαποδότης Θεός, εἰς τὴν ἄνωθέν μου ἐκκλησίαν, διὰ πρεσβεῖων τοῦ Ἁγίου, τόσον εἰς τὴν ἐβδομάδα τοῦ καθενός ἱερέως, μετὰ φόβου Θεοῦ καὶ τῆς ψυχῆς, ἀπὸ πρόσφο-

ρα, λειτουργικά, παράκλησαις, τάματα, ἤγουν προφήτα, κηρία τῶν λειψάνων, καὶ πᾶν ἕτερον ἄλλο, εὐγάνοντας τὴν κάσσαν, ὅποια θέλω νὰ ἔναι ἰδία μου, ὅσον δηλονότι καὶ ταῖς δεσποτικαῖς ἡμέραις, ψυχασάββατα καὶ ἑορταῖς, ὅποια θέλω νὰ εἶναι κεκλεισμένα, καὶ τελειώνοντας ἡ ἑορτὴ νὰ τὰ ἀνοίγωμεν ὁμοῦ καὶ οἱ τρεῖς, νὰ ἐμοιράζωσιν οἱ ἄνωθέν μου υἱοὶ οἱ ἱερεῖς τὸ ἡμισυ ἀπὸ ὅλον εἰς τὸ μέσον τους, τὸ δὲ ἕτερον ἡμισυ νὰ εἶναι ἰδικό μου μοναχῆς· τὸ δὲ ἔξοδον τῶν ἑορτῶν τοῦ Ἁγίου, τὴν Λαμπρὰν καὶ τὸν Δέκεμβριον, κατὰ τὸ ἔθος, νὰ εἶναι καὶ ἐνοῆται εἰς τὸ μέσον μας, ἤγουν νὰ δίδω ἐγὼ μόνη τὸ ἡμισυ, καὶ οἱ αὐτοὶ μου δύο υἱοὶ τὸ ἕτερον ἡμισυ οἱ δύο· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ εἶτι βάρος σολδιατίκου πληρώνει ἡ αὐτὴ ἐκκλησία εἰς πᾶσα τρόπον νὰ εἶναι εἰς τὸ μέσον μας καθὼς καὶ ὁ ἔξοδος τῶν ἑορτῶν· τὸ δὲ εἰσόδημα τῶν ὑποστατικῶν τῆς ἐκκλησίας, τόσον ἀπὸ λάδι, κρασί καὶ πᾶν ἕτερον, νὰ εἶναι εἰς τὸ μέσον μας ὡς ἄνωθεν ἤγουν ἐγὼ μόνη τὸ ἡμισυ καὶ αὐτοὶ οἱ δύο τὸ ἕτερον ἡμισυ· καὶ οὕτως θέλω νὰ εἶναι καὶ ἠύρισκωνται κατὰ τὴν διόρθωσιν καὶ γνώμην ὡς ἀνωτέρω εἴρηκα· μέχρι τῆς ἐμῆς ἀποδιώσεως. Καὶ ὅταν ὁ παντοκράτωρ Θεὸς θελήσῃ καὶ ἀποτύχῃ τῆς παρούσης ζωῆς, θέλω καὶ ὀρίζω διὰ τῆς παρούσης μου διορθώσεως καὶ τελευταίας διαθήκης, κόπτοντας καὶ ἀλλοιώνοντας πᾶσαν ἑτέραν γραφήν, ζωντίβουλον καὶ διαθήκην ἀπερασμένην, μόνον ἡ παροῦσα νὰ ἔχη τὸ ἰσχυρόν· θέλω δηλονότι καὶ ὀρίζω, ὅτι οἱ ἄνωθέν μου δύο υἱοὶ οἱ ἱερεῖς παπᾶ κύρ Νικόλαος καὶ παπᾶ κύρ Ἀρτέμιος νὰ εἶναι καὶ ἠύρισκωνται, εἰς τὴν ἄνωθέν μου ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Σπυριδῶνος, εἰς τὸν αὐτὸν ὁμοιον τρόπον ὡς ἄνωθεν, ὁ καθεις τὴν ἐβδομάδα του, εὐγάνοντας ταῖς Δεσποτικαῖς καὶ Θεομητορικαῖς ἑορταῖς τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ ἢ ψυχασάββατα, καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν φάλλωσιν ὁμοθυμαδόν, ἔστοντας εἰς κοῦστοῦσιν καὶ φύλαξιν τὰ εἶτι ἐκεῖνα ἐξαποστείλῃ ὁ Θεός

τότε, ἔχων πάλιν τὸν φόβον τοῦ δικαιοτάτου Θεοῦ, καὶ τὴν μέλλουσαν κρίσιν πρὸ ὀφθαλμῶν αὐτῶν, μὴ ἀδικεῖν ὁ εἰς τὸν ἕτερον, μήτε ὁ ἕτερος τὸν ἕτερον διὰ κανενὸς τρόπου, φυλάττειν δὲ καὶ κυβερνεῖν καὶ πάντα τὰ τῆς ἐκκλησίας, ὡσπερ καλοὶ καὶ τίμιοι ἱερεῖς, καὶ ποιεῖν ὁ εἰς πρὸς τὸν ἕτερον ὁμολογίαν πάντοτε, ὡς ἄνωθεν διορθῶνω, εἰς πάντα τὰ πράγματα τοῦ αὐτοῦ ναοῦ, ἵνα μὴ εἰς ἀφανισμόν ἔλθωσι· καὶ τελειώνοντας ἡ ἐορτὴ τὸ εἶτι πέμψη ὁ Θεός, νὰ λαβδαίνουσι οἱ αὐτοὶ ἱερεῖς τὰ ἡμῖσα ἀπὸ πᾶν πρᾶγμα, τόσον ἀπὸ πρόσφορα, λειτουργικά, παράκλησαις, ὅσον καὶ εἶτι θέλει ἔλθῃ εἰς τὸ κουροῦπι, καὶ πᾶν ἕτερον ἄλλον, τὰ δὲ ἡμῖσα, τόσον ταῖς Δεσποτικαῖς ἐορταῖς καὶ ψυχασάββατα καὶ ἐορταῖς τοῦ Ἁγίου, ὅσον καὶ ταῖς καθημεριναῖς ἐβδομάδες τοῦ καθενὸς χρόνου, νὰ εἶναι τῶν τριῶν μου ἐγκονίων, ἡγουν τῆς Λάουρας, θυγατρὸς τοῦ ποτέ μου υἱοῦ Φιλίππου, καὶ τοῦ Ἰακώβου καὶ Μαρίνας παιδιῶν τοῦ ἐτέρου μου ποτέ υἱοῦ Ἀνδρίου, νὰ ἐμοιράζουσι τὰ ἡμῖσα ἀπὸ πᾶν πρᾶγμα, ἀνὰ τρίτα τὸ καθένα, τὸ καθένα τὸ μερικόντου ἴσια· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ εἶτι εισόδημα ἔχει ἡ αὐτὴ ἐκκλησία ἀπὸ πᾶν πρᾶγμα νὰ ἔναι εἰς τὸ μέσον τῶν ἱερέων καὶ ἐγκονίων, ὡς ἄνωθεν· ἐξεκαθαρίζω καὶ τοῦτο, ὅτι θέλω τὸ καθημερινὸν ὅπου θέλει ἔρχεσθαι εἰς τὸ κουροῦπι, εὐγάνοντας ὄλαις ταῖς ἄνωθεν τοῦ χρόνου ἐορταῖς, νὰ ἔναι μόνον καὶ μοναχὸν πάντοτε καὶ αἰεὶ τῶν δύο μου ἐγκονίων μοναχῶν τοῦ ποτέ Ἀνδρέου, δηλον τοῦ Ἰακώβου καὶ τῆς Μαρίνας ἀδελφῆς αὐτοῦ· καὶ ἐὰν οἱ αὐτοὶ μου υἱοὶ οἱ ἱερεῖς καὶ τὰ δύο μου ἐγκονία τοῦ ποτέ Ἀνδρέου παιδιὰ, ὁ Ἰακώβος καὶ Μαρίνα, θελήσωσι νὰ δώσουν τῆς Λάουρας τῆς ἐγκονίας μου, θυγατρὸς τοῦ ποτέ Φιλίππου τοῦ υἱοῦ μου, δουκάτα ἑκατὸν κορέντε, χωρὶς ἐκεῖνα ὅποια τῆς θέλω ἀφήσῃ ἐγώ, νὰ ἔναι ἡ αὐτὴ Λάουρα ἔξω ἐκ τὴν συντροφίαν αὐτῶν πάντεως, καὶ αὐτοὶ ὅλοι ὁμοῦ νὰ ἔχουσι ἀναμέσον αὐτῶν τὸ μερικόν ἐκεί-

νης· εἰδέ γε καὶ οὐδὲν θελήσωσι νὰ τῆς τὰ δώσουν, νὰ στέκη εἰς ἐκεῖνα καθὼς ἐγὼ τὴν ἄφησα ἄνωθεν.

Ἔτι δὲ θέλω, ὅτι ἡ ἄνωθέν μου ἐκκλησία, εἰς τὸν αὐτὸν ὁμοιον τρόπον, ὡς καθὼς ἄνωθεν διορθῶνω, νὰ ὑπαγῆνῃ ἀπὸ κληρονομίαν εἰς κληρονομίαν τοῦ γένους τοῦ ἐδικοῦ μου, ἡγουν εἰς τὸ γένος τῶν Βουλγαρέων, τόσον ἀρσενικά, ὅσον καὶ θηλικὰ παιδιὰ τύχωσιν ἐκ τὸ αὐτὸ γένος τῶν Βουλγαρέων, ὁ καθεὶς νὰ ἔχη τὸ μέρος του, καθὼς ἄνωθεν, καὶ οὐχὶ εἰς γένος ἄλλον γυναικὸς ἢ ἐτέρου προσώπου, παρ' ὃ εἰς τὸ γένος τῶν Βουλγαρέων, θηλικῶν καὶ ἀρσενικῶν· καὶ οὕτως θέλω νὰ διάγωνται πάντοτε εἰς τὴν αὐτὴν μου ἐκκλησίαν τοιουτοτρόπως· καὶ ὅστις ἐκ τοὺς υἱοῦς μου, ἢ ἐγκονία μου, θέλει ἐναντιωθῆ τὸ οἰονοῦν τῆς παρούσης μου διαθήκης, νὰ ἔχη τὴν κατάρα μου, καὶ ἀμέτοχος τέλεια τελείως ἐκ τὴν ἄνωθέν μου ἐκκλησίαν καὶ παντοῖα μου πράγματα. Ἔτι δὲ ἀφίνω μετὰ θανάτου μου τῆς ἐγκονίας μου τῆς Μαρούλας, θυγατρὸς τοῦ παπᾶ κυρ Νικολάου, ταῖς ἡμισαῖς ἀπὸ ταῖς ἐλαῖς ὅπου ἔχω εἰς τὸ νησί τοῦ Βίδου, σύντα μὲ τὸ βάρος τους· ἀκόμη καὶ ἓνα πάπλωμα μπουκασένιον ἄσπρο κενδημένον, καὶ ἓνα ζευγάρι σινδώνια πουλιέζικα. Τῆς δὲ ἐτέρας μου ἐγκονίας τῆς Πολέμιας, θυγατρὸς τοῦ παπᾶ κυρ Ἀρτεμίου, τῆς ἀφίνω τὸ ἀμπέλιον ὅπου ἔναι εἰς ταῖς Χελάναις, σύντα μὲ τὰ σκαφόνια· ἀκόμη τῆς ἀφίνω, καὶ δύο δακτυλίδια, μία βύρα, καὶ ἓνα μὲ πέτρα παγουνάτζα, καὶ ἓνα ζευγάριον σενδώνια καθὼς ἠύρισκονται. Ἔτι δὲ ἀφίνω τῆς ἐτέρας μου ἐγκονίας τῆς Λάουρας, θυγατρὸς τοῦ ποτέ μου υἱοῦ Φιλίππου, ἓνα φόρεμα δαμασκένιον πινάτο, καὶ ἓνα πάπλωμα μετᾶξινον κόκκινον, καὶ δύο ζευγάρια σενδώνια, τὸ ἓνα ζευγάριον κενδημένον μὲ μετᾶξια κόκκινα· ὑποκάμισα τέσσαρα σκούλινα· κοῦπα μία λιτράρικη, καὶ ἓνα δακτυλίδι δουκάτα ἑκατὸν κορέντε, ὅποια ἔχω ἀφίνω καὶ τῶν ἐτέρων μου δύο ἐγκονίων, τοῦ Ἰακώβου καὶ Μαρίνας, παιδιῶν τοῦ ῥηθέντος ποτέ

μου υιού Ἀνδριάου, ταῖς ἡμισαῖς ἀπὸ ὄλαις ταῖς ἐλαῖς ὅπου ἔχω εἰς τὸ νησί τοῦ Βίδου, μὲ τὸ βάρος τους, καὶ τὸ εἶτι καὶ εἰς τὸ σπήτι μου, καὶ μοῦ μείνη ἀποθανόντας μου, καθὼς θέλω τὰ ἐξεκαθαρίσω, τὸ τι καὶ τί ἔχω, νὰ ἔναι καὶ διαμείνη ὅλα τῶν αὐτῶν μου δύο ἐγκονίων παιδιῶν τοῦ Ἀνδρέου, διὰ τὴν ψυχὴν μου· τὸ δὲ ὀσπήτιον ὅπου ἔστεκα, ὡς καθὼς εὐρίσκεται ἐξύσκεπον, σύντα μὲ τὸν ἡμισυ τόπον νὰ ἔναι τῶν ἄνωθεν δύο μου ἐγκονίων, τοῦ Ἰακώβου καὶ Μαρίνας· τὸ ἕτερον ἡμισυ ἔναι τοῦ παπαῦ κὺρ Ἀρτεμίου μὲ τὸν ἡμισυ τόπον· καὶ οὕτως θέλω καὶ ὀρίζω γενέσθαι, νὰ ἔχη τὸ ἰσχυρὸν καὶ βέβαιον ἢ παροῦσα μου (1).

Ἐγὼ Ἰωάννης Μπαμπούρης μαρτυρῶ τὰ ἄνωθεν.

Ἐγὼ Ἀντώνιος Ἀντωνάτος μαρτυρῶ τὰ ἄνωθεν.

Ἰωάννης Μπούμπλιας Νοτάριος.

(1) Τὸ ἐπόμενον ἔτος συνέταξεν ἡ Ἀσιμίνια, παρὰ τῆς αὐτῆς συμβολιογράφου, ὑπὸ ἡμερομηνίαν 6 Νοεμβρίου 1572, ἐπιδιαθήκην, δι' ἧς διαθεύουσα περὶ τινῶν κληροδοτημάτων καὶ ἄλλων ἀντικειμένων, ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ αὐτῆς κτήματα, περὶ τοῦ τρόπου ὅμως καθ' ὃν θέλει αὕτη νὰ διάγωσιν οἱ υἱοὶ αὐτῆς οἱ ἱερεῖς, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου, διατάττει νὰ τηρηθῇ καθ' ὅλα στερεὰ καὶ ἀναλλοίωτος ἡ ἀνωτέρω διαθήκη· πρόσθεται δὲ ὅτι οἱ μνηστῆρες ἔγγονοι αὐτῆς, Ἰακώβος καὶ Μαρίνα, ὀφείλουσι νὰ ἔχωσι τὴν μερίδα αὐτῶν τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου, ὡς ὤρισεν ἐν τῇ διαθήκῃ, ἂν δέ τις τούτων ἀποθάνῃ, ἔνευ κληρονομία, νὰ διαδεχθῶσιν αὐτοὺς οἱ τότε ἐγγύτεροι εἰς αὐτοὺς τυγχάνοντες, ἐκ τοῦ γένους τῶν Βουλγάρων. Διατάττει ἐν τέλει, ὅτι ἂν τις τῶν υἱῶν αὐτῆς ἱερέων ἐνεργήσῃ κατὰ τοῦ ἑτέρου, ὀφείλει νὰ ἀποκλεισθῇ ἐκείνος καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἡ μερίδα αὐτοῦ νὰ μεταβῇ εἰς τὸν ἕτερον ἀδελφὸν καὶ εἰς τοὺς ἐκ τούτου ἀπογόνους. Τὸ περὶ τῶν ἑτέρων τῆς συμβολιογραφικῆς ταύτης πράξεως, τὴν ὁποίαν δὲν ἐτύχησεν νὰ ἴδωμεν, ἀναφέρεται ἐν τινι δικαστικῇ ἀποφάσει, ἐπὶ ἀντικειμένου ἄ-

Οὐδεμία δὲ ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι οἱ ἱερεῖς τῆς οἰκογενείας τῶν Βουλγάρων εἶναι αὐτοδικαίως ἱκανοὶ εἰς τὴν ἀπολαυτὴν τῶν εἰσοδημάτων τῆς εἰρημένης ἐκκλησίας, οὐχὶ μόνον δυνάμει τῶν διατάξεων τῆς Ἀσιμίνης, κυρίας καὶ καθιδρυτρίας τοῦ πατρωνικοῦ δικαιοῦματος, ἀλλὰ καὶ δυνάμει τῶν θείων νόμων. Τῷ ὄντι ἀναγινώσκωμεν ἐν τῷ III' κεφαλαίῳ τῶν Ἀριθμῶν στίχῳ 8. « Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Ἀαρὼν· καὶ ἐγὼ ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν τὴν διατήρησιν τῶν ἀπαρχῶν μου ἀπὸ πάντων τῶν ἡγιασμένων μοι παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ· σοὶ δέδωκα αὐτὰ εἰς γέρας, καὶ τοῖς υἱοῖς σου μετὰ σὲ νόμιμον αἰώνιον ». Ἐν δὲ τῷ στίχῳ 21 τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου· « Καὶ τοῖς υἱοῖς Λευὶ ἰδοὺ δέδωκα πᾶν ἐπιδέκατον ἐν Ἰσραὴλ ἐν κλήρῳ, ἀντὶ τῶν λειτουργιῶν αὐτῶν, ὅσα αὐτοὶ λειτουργοῦσι λειτουργίαν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου ». Ἐπιβεβαιοῦται δὲ τοῦτο καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου τῶν ἐθνῶν λέγοντος· « Οἱ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ συνεδρεύοντες τὰ τοῦ θυσιαστηρίου συμμερίζονται ». Καὶ ἡ ἐν Λατερανῷ τῶν Λατίνων Σύνοδος, συμμορφουμένη μετὰ τοῦ θείου τούτου νόμου, ἐπιτάττει « ἵνα ὁ ἐπίσκοπος προνοήσῃ περὶ τῶν ἀναγκαίων τῷ κληρικῷ, ἔως ὅπου ἀπονεύμῃ αὐτῷ τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀντιμισθίας ».

φορῶντος τὴν ἐκκλησίαν καὶ τοὺς ἐφημέρους τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, ἐκδοθεῖσα ὑπὸ τοῦ Πρωτοδικείου, ὑπὸ ἡμερομηνίαν 12 Ἰουνίου 1843 ἔ. ν. Ἐν τῇ αὐτῇ δικαστικῇ ἀποφάσει παρατηρεῖται, ὅτι τοῦ υἱοῦ τῆς Ἀσιμίνης Ἀνδρέου, κατὰ τὸν προσαχθέντα γενεαλογικὸν πίνακα, δὲν φαίνονται ὑπάρξαντες ἀπόγονοι, μετὰ τὸν ἕγγονον αὐτῆς Ἰακώβον, ὅστις ἀγνωεῖται πότε ἐτελεύτησεν, ὥστε τὰ ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας δικαιοῦματα αὐτοῦ τε καὶ τῆς ἀδελφῆς Μαρίνης, ὡς ἐπίσης τῆς ἐξαδέλφης Λάουρας, δυνάμει τῶν διατάξεων τῆς προμήτορος αὐτῶν, μετ' οὐ πολὺ ἐπανῆλθον καὶ ὑπετάχθησαν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς, ἱερεῖς Νικόλαον καὶ Διονύσιον ἡμελλανοὺς τοὺς ἀπογόνους τοῦ δευτέρου, διότι τοῦ πρώτου δὲν φαίνονται ἐπιζήσαντες ἀπόγονοι ἄρρενες.

Εἰς ταῦτα δὲ τὰ Θεσπίσματα ὑπῆκων ὁ γερουσιαστής Ἰου-
στος Ἀντώνιος Βελένιος, ἐν ἔτει 1622 τῆ 6 Φεβρουαρίου, εἰς
τὸ περὶ ἐκκλησιαστικῶν πατρωνειῶν, ἐπεθεσβαίωσεν· « ὅτι οἱ
λαϊκοὶ δὲν δύνανται νὰ ἔχωσιν, οὔτε νὰ λαμβάνωσιν εἰς μί-
σθωσιν ἐκκλησίας, οὔτε ν' ἀπολαύσωσιν ὠφελείας τινὸς ἢ συμ-
μετοχῆς τῶν προσφορῶν, ὠφελειῶν, ἀποφορῶν καὶ εἰσοδημά-
των αὐτῶν, ἀλλὰ πάντα ταῦτα ἄς ἀπονέμωνται εἰς τοὺς ἱε-
ρεῖς καὶ λειτουργοὺς αὐτῶν, καὶ ἔστωσαν πρὸς ὠφέλειαν τού-
των κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας ». Εἰς δὲ τοὺς λαϊκοὺς, ὡς ὀ-
ρίζει ἡ διαθήκη, ἐπιφυλάττεται ἀναμφιβόλως τὸ εἰς ἅπασαν
τὴν οἰκογένειαν ἐπεκτεινόμενον δικαίωμα, ἀλλ' εἶναι οὗτοι ἀ-
νίκανοι πρὸς ἀπολαυτὴν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὠφελειῶν. Καὶ
πραγματικῶς ἐν μιᾷ μόνῃ περιπτώσει διατάττουσιν οἱ ἱεροὶ
κανόνες περὶ τῶν λαϊκῶν κτητόρων ὅτι δύνανται νὰ μεθέξωσι
τῶν ἀγαθῶν τῆς ἐκκλησίας, ἤγουν, ἐὰν δὲν ἔχωσι τὰ πρὸς
τὸ ζῆν. Αὕτη δὲ εἶναι μία τῶν τριῶν ὠφελειῶν, αἵτινες πα-
ρὰ πάντων τῶν περὶ ἱερῶν κανόνων συγγραψάντων προσδιορί-
ζονται ὡς ἀνήκουσαι εἰς τοὺς λαϊκοὺς κτήτορας, ἰδιαίτερος ἐν
τῷ κεφαλαίῳ περὶ Εὐσεβοῦς Διανοίας· « Καὶ ἐκεῖ εἶ-
ναι διδασκαλικὴ γλῶσσα ἐν ῥήματι (εὐσεβοῦς διανοίας)· ὅτι
ὁ ἐξασκῶν πατρωνικὸν δικαίωμα ἀπολαμβάνει τὰ ἐξῆς τρία·
τιμὴν δηλαδή, βάρος καὶ ὠφέλειαν· τιμὴν, καθότι παρουσιάζει
εἰς τὴν ἐκκλησίαν τὸν ἱερέα, βάρος, ὑπερασπίζων τὴν αὐ-
τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ὠφέλειαν, καθότι ἂν δὲν ἔχη πῶς ἄλλοθεν
πορίζεσθαι τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ἡ ἐκκλησία ἐκ τῶν εἰσοδημάτων
αὐτῆς ὀφείλει νὰ θρέψῃ αὐτόν » (1). Ἐκ τούτου φαίνεται

(1) Lib. Decretal. Cap. Piae Mentis, in gloss.

Σημειῶμεν ἐνταῦθα ὅτι ὁ συγγραφεὺς, γράφων μᾶλλον διὰ τοὺς τό-
τε κυριάρχας τῆς νήσου, μεταχειρίζεται ἐνίοτε ὡς ἐπιχείρημα καὶ τὰς
τῶν Λατίνων ἐκκλησιαστικὰς διατάξεις.

ποῖν ἱκανότατα ἔχουσιν ἐν ταῖς πατρωνείαις οἱ λαϊκοί, ὥστε
ἡ Ἀσιμίνα ἐθεώρησε μετὰ τῆς αὐτῆς στοργῆς ἅπαντας τοὺς
ἀπογόνους αὐτῆς, δίδουσα δὲ τὸ προνόμιον εἰς τοὺς Ἱερεῖς
ἠθέλησε νὰ εὐεργετήσῃ ἅπαντας.

Συνετῆ δὲ προνοία φερομένη ἡ Βενετικὴ κυβέρνησις, ἔκρινεν
εὐλογον νὰ διατάξῃ τὴν κατεδάφισιν τῶν οἰκοδομῶν τοῦ προα-
στείου ἐκείνου, καὶ νὰ περιτειχίσῃ τὴν πόλιν καὶ καταστήσῃ
ταύτην ὀχυράν, καθ' ἣν θέσιν καὶ καθ' ἣν τρόπον σήμερον ὑ-
πάρχει, πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν κατοίκων, οἵτινες τοσοῦτον δει-
νῶς ἐζημιώθησαν ἐπὶ τῆς μνησθείσης πολιορκίας (1). Μετα-
ξὺ λοιπὸν τῶν ἄλλων κτιρίων κατεδαφίσθη τότε καὶ ὁ ναὸς
τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, ὥστε ὑπεχρεώθησαν ὁ Νικόλαος καὶ
ὁ Ἀρτέμιος, ἀδελφοὶ Βουλγάρες, νὰ μεταφέρωσι τὸ ἱερὸν λεί-
ψανον, μετὰ τῶν ἱερῶν σκευῶν τῆς ἐκκλησίας των, εἰς τὸν
ναὸν τοῦ Ἁγίου Νικολάου τῶν Ξένων (οὐχὶ πλέον εἰς τὸν τοῦ
Ἀρχαγγέλου) κείμενον εἰς τὸ προάστειον τῆς Γαρίτσῃς παρὰ
πόδας τοῦ λόφου τοῦ Σωτῆρος. Τοῦτο ἠκούσαμεν λεγόμενον
καὶ παρὰ τοῦ αἰδεσιμωτάτου κυρίου Θεοδοσίου Φλόρου, τανῦν
ἀξιωματάτου Πρωτοπαπᾶ Κερκυράς, οὔτινος ὁ πατὴρ διέμεινε
τότε ἐν τῇ εἰρημένῃ ἐκκλησίᾳ. Ἐν ᾧ δὲ εἰς ἕκαστον πολίτην
προσδιωρίζοντο διὰ δελτίων, ἐντὸς τοῦ περιβόλου τῆς πόλεως

(1) Ἡ νῦν πόλις, ἀποτελοῦσα τότε μετὰ τῶν προαστείων τὸ ἐξωπό-
λιον, ἦτο ὅλως ἀτείχιστος, διότι τὰ ὀχυρώματα περιωρίζοντο μόνον εἰς
τὸ παλαιὸν φρούριον. Οἱ Κερκυραῖοι ᾗθι ἀπὸ τοῦ ἔτους 1542, διὰ
τῆς εἰς Βενετίαν προσθείας αὐτῶν, ἐζήτησαν τὴν ἐγερσιν περιτειχίσμα-
τος ἱκανοῦ νὰ παρέξῃ εἰς αὐτοὺς ὑπεράσπισιν κατὰ τῶν βαρβαρικῶν
προσβολῶν. Ἡ ἐργασία εἰσηκούσθη τέλος τὸ ἔτος 1577, καὶ μέχρι
τοῦ ἔτους 1588, ἡ ἀποκατασκευὴ τῶν ὀχυρωμάτων, δι' ὧν ἡ
Κερκυραία ἐν ἡλικίᾳ ἐπεριτειχισμένη. (Ἰδε περὶ τούτων Marmora, Isto-
ria di Corfù, σελ. 367. 369).

τόσαι μερίδες τόπου, ὅσαι εἰς ἕκαστον προσῆκον, κατ' ἀναλογίαν τῶν κατεδαφισθέντων αὐτοῦ κτιρίων, ἵνα ἀνοικοδομηθῶσι νέαι κατοικίαι, ἐπίσης εἰς τοὺς μνησθέντας ἀδελφοὺς Βουλγάρεις, ἀντὶ τῶν κατεδαφισθεισῶν αὐτῶν οἰκιῶν καὶ ἐκκλησίας, αἵτινες συνολικῶς εἶχον μῆκος ὀργυιάς τεσσαράκοντα ὀκτώ καὶ πλάτος ὀργυιάς τριάκοντα τρεῖς, προσδιωρίσθησαν μερίδες τόπου τριάκοντα μία, ἵνα ἀνοικοδομηθῶσιν ἐν αὐτῷ κατοικίαις καὶ ναόν, ὡς ἐγένετο πρὸς πάντας. Ἀπόδειξιν δὲ τούτου παρέχουσιν αἱ παρὰ πόδας σημειώσεις τῶν ἐν τῷ ἐπαρχιακῷ ἀρχεῖῳ σωζομένων δελτίων.

Τῆ 4 Δεκεμβρίου 1577.

Μία οἰκία τοῦ παπᾶ κυρίου Νικολάου Βουλγάρως, μακρὰ ὀργυιάς ἕξ, πλατεία ὀργυιάς πέντε.

Ἐπίσης ἑτέρα οἰκία, μακρὰ ὀργυιάς τρεῖς, πλατεία ὀργυιάς δύο καὶ ἡμίσειαν.

Προβλεπτῆς καὶ Καπιτάνος, Κονταρίνης.

Ἐδόθησαν αὐτῷ μερίδες τέσσαρες.

Τῆ αὐτῆ ἡμέρα.

Μία οἰκία τοῦ παπᾶ κυρίου Ἀρτεμίου Βουλγάρως, μακρὰ ὀργυιάς πέντε, πλατεία ὀργυιάς τέσσαρες.

Ἐπίσης ἑτέρα συνεχομένη μετὰ τῆς εἰρημένης οἰκίας τοῦ ποτὲ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἀνδρέου, μακρὰ ὀργυιάς πέντε, πλατεία τέσσαρες.

Προβλεπτῆς καὶ Καπιτάνος, Κονταρίνης.

Ἐδόθησαν αὐτῷ μερίδες πέντε.

Τῆ αὐτῆ ἡμέρα.

Ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος ὑπῆρξε μακρὰ ὀργυιάς δεκατέσσαρες, πλατεία ὀργυιάς ἕξ.

Ἐπίσης περιτείχισμα περὶ τὴν εἰρημένην ἐκκλησίαν, μακρὰ ὀργυιάς δεκαπέντε, πλατὺ ὀργυιάς δώδεκα.

Προβλεπτῆς καὶ Καπιτάνος, Κονταρίνης.

Ἐδόθησαν αὐτῷ μερίδες εἴκοσι δύο.

Νικόλαος Κκαβέλλας, φύλαξ τῶν Ἐπαρχιακῶν πράξεων (1).

Ἀφ' οὗ ἐγένεν ἡ προσδιόρισις αὕτη τῶν οἰκοπέδων, οἱ ἀδελφοὶ κτήτορες ἐπεχείρησαν μετὰ προθυμίας τὴν νέαν οἰκοδόμησιν, καὶ κατασκευάσαντες προσωρινῶς τὴν ἐκκλησίαν ἐκ σαινίδων, μετέφερον ἐν αὐτῇ τὰ ἀργυρὰ σκεύη, τὰ ἱερὰ ἄμφια καὶ τὰς εἰκόνας τῆς πρώτης ἐκκλησίας, ὧν διατηροῦνται εἰσέτι αἱ δέκα τῶν ἀποστόλων, διότι αἱ ἄλλαι δύο φαίνονται νεώτεροι (2)· καὶ ἀποθέσαντες ἐκεῖ μετὰ πάσης ταχύτητος τὸ περικλεῆς

(1) Ἐκ τῶν δελτίων τούτων, ἐν οἷς δὲν ἀναφέρονται ὡς ἰδιοκτῆται τῶν κατεδαφισθέντων οἰκῶν εἰμὴ οἱ ἱερεῖς Νικόλαος καὶ Ἀρτέμιος καὶ ὁ ποτὲ ἀδελφὸς αὐτῶν Ἀνδρέας, φαίνεται ὅτι ἡ μήτηρ αὐτῶν Ἀσιμίνα δὲν ἐζη πλέον ὅτε οἱ οἴκοι ἐκείνοι καταδαφίσθησαν.

(2) Αἱ εἰκόνας αὗται περὶ ὧν ποιεῖται μνηεὶν ὁ συγγραφεὺς δὲν σώζονται πλέον διότι κατὰ τὸ 1773 δυνάμει Ἀποφάσεως τῆς Οἰκογενείας τῶν Κομ. Βούλγαρι φεροῦσης ἡμερομηνίαν 5 Ἀπριλίου 1773 παρηγγέθη καὶ ἐξετελέσθη ἐν Ἐνετίαις τὸ μέχρι πρότινων ἐτῶν ὑπάρχων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ μαρμάρικον καταπέτασμα μετὰ τῶν σχετικῶν εἰκόνων. Ὅτε δὲ ἀνεγερθέντος τοῦ νῦν ἐκ Πατρῶν μαρμάρου καταπετάσματος ἡ Οἰκογένεια Βούλγαρι δι' ἀποφάσεως αὐτῆς ἡμερολογουμένης 9/21 Σεπτεμβρίου 1864 ἐδωρήσατο τὸ ἀρθὲν καταπέτασμα τῇ ἐν τῷ Παλαιῷ Φρουρίῳ νεοεγκαινίστῳ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Στρατοῦ, τὸ δὲ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργείον ἀπηύθυνε πρὸς τὴν Οἰκογενεῖαν τῶν Κομ. Βούλγαρι, διὰ τοῦ ἐν Ἐπτηνήσῳ ἀρχηγείου τοῦ Στρατοῦ τὸ ἐξῆς Βασιλικὸν Διάταγμα.

λείψανον, ἀνήγειρον ἐν τοσοῦτῳ τοὺς τοίχους τοῦ νέου ναοῦ (1).
 Ἄπαντες οἱ πιστοὶ ἐπεθύμουν τὴν ἐκπεραίωσιν τῆς ἐπιχειρη-

Βασιλεῖον τῆς Ἑλλάδος.

Ἐν Κερκύρᾳ τῇ 20 Ὀκτωβρ. 1864.

Τὸ Ἀρχηγεῖον
 τοῦ Στρατοῦ τῆς Ἑπτανήσου.

Πρὸς τὴν Εὐγενεστάτην Οἰκογένειαν
 τῶν Κομ. Βουλγάρων

Ὅπισθογράφως σῶς κοινοποιούμεν τὸ ἀπὸ 30 Σεπτεμβρίου ε. ε.
 Ὑψηλὸν Βασιλικὸν Διάταγμα, κοινοποιηθὲν ἡμῖν διὰ τῆς ἀπὸ 3 τοῦ
 παρόντος ὑπ' Ἀριθμ. 26671. Διαταγῆς τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρα-
 τιωτικῶν πρὸς γνώσιν σας.

Δέχθητε τὴν διαβεβαίωσιν τῆς πρὸς Ὑμᾶς ἐξαιρέτου ὑπολήψεως.

Ὁ Ἀρχηγὸς
 (Τ Ξ) Συστρ. Πίσσας

Γεώργιος Α'. κτλ.

Προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργοῦ, ἐκ-
 φράζομεν τὴν Βασιλικὴν Ἡμῶν εὐαρέσκειαν πρὸς τὴν Οἰκογένειαν Βουλ-
 γάρων διὰ τὸ παρ' αὐτῆς δωρηθὲν καταπέτασμα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ
 Ἁγίου Σπυρίδωνος ὅπως χρησιμεύσῃ διὰ τὸν ἐπὶ τὸ ὀρθόδοξον καταρτι-
 σμὸν τοῦ ἐν τῇ παλιῇ φρουρῇ Κερκύρας πρώην Ναοῦ τῶν διαμαρ-
 τυρουμένων, πρὸς ἐκκλησιασμὸν τῆς φρουρᾶς.

Εἰς τὸν αὐτὸν ὑπουργὸν ἀνατίθεται ἡ ἐκτέλεσις τοῦ παρόντος
 Διατάγματος.

Ἀθῆναι τῇ 30 Σεπτεμβρίου 1864

Γεώργιος

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν
 Δρ. Κερνάλης

(1) Εἶναι οὗτος ὁ καὶ τὴν σήμερον ὑπάρχων. Σημειωτέον δὲ ἐν ταύ-
 θα, ὅτι ἡ πρὸς τὴν ἐνεστώσαν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος γει-
 νιάζουσα ἀγορὰ τῆς πόλεως ὀνομάζεται κοινῶς Πίνιχα, καὶ ὅτι ἡ ἰτα-
 λικὴ αὕτη λέξις οὐδὲν ἄλλο σημαίνει εἰμὴ ὅ,τι καὶ τὸ δημοτικὸν κου-

θείσης οἰκοδομῆς, τῇ συνδρομῇ δὲ τῶν χριστιανῶν ἐνοπιῶν
 καὶ ἀλλοδαπῶν, τοσοῦτον ἐπροχώρει τὸ ἔργον, ὥστε δύο μό-

κωνάρα· ἐνθυμούμεθα δὲ καὶ ἡμεῖς ὅτι περὶ τὸ κέντρον τῆς ἀγορᾶς
 ἦτο ἀνάγλυφος κῶνος ἀπηωρημένος ἐκ σιδηρᾶς βράβδου πεπηγμένης εἰς
 τὸν τοῖχον οἰκίας τινός. Δὲν δυνάμεθα νὰ βεβαιώσωμεν ἂν ἐκπαλαί
 ὑπῆρχεν ἐκεῖ ὁ κῶνος ἐκεῖνος, ἢ ἂν ἐσχάτως μόνον ἐτεθῆ, ὡς σύμβο-
 λον τοῦ ὀνόματος τῆς Πίνιχας (*). Ἀλλὰ τὸ μᾶλλον ἀξιοσημείωτον εἶ-
 ναι, ὅτι καὶ ἔσω τοῦ ὀλοῦ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου εὐρέθη προσφά-
 τως γλυπτὸν μάρμαρον, παριστάνον μορφήν ἡμίσειος κῶνου· τοῦτο δὲ
 σώζεται νῦν εἰς τινα ἀποθήκην τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἀπὸ τοῦ σχήματος
 φαίνεται κατασκευασθεὶς ἵνα τεθῆ προσκολλημένος εἰς τὸν τοῖχον (**).
 Ὁ ἀνάγλυφος οὗτος κῶνος ἔχει ἀναντιρρήτως ἄμεσον σχέσιν μετὰ τοῦ
 ὀνόματος τῆς Κουκωναρίας, ὅπερ ἔφερον ἡ ἐκτὸς τῆς νῦν πόλεως θεί-
 σις, ὅπου ἐγείρετο ἡ πρώτη ἐκκλησία τοῦ ἡμετέρου Ἁγίου. Ἄν δέ,
 ὡς κατὰ τὴν κοινὴν παράδοσιν λέγεται, καὶ ὁ τόπος τῆς σημερινῆς
 ἐκκλησίας καὶ τῆς γεινιάζουσης ἀγορᾶς ἔφερον ἄλλοτε τ' ὄνομα Κου-
 κωναρία, νομίζομεν ὅτι τοῦτο συνέβη μετὰ τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἀνεγερσιν τῆς
 παρούσης ἐκκλησίας, μεταδοθέντος εἰς αὐτὸν τοῦ ὀνόματος τῆς θέσεως
 ὅπου ὑπῆρξεν ἡ ἀρχαία, ὅτε καὶ σύμβολον τῆς ἐγκαταλειφθείσης πρώτης
 θέσεως, ἡ μαρμαρίνος μορφή τοῦ κῶνου εἶχε πιθανῶς τεθῆ ὡς κόσμημα
 εἰς μέρος τι τῆς νέας οἰκοδομῆς, καὶ συνήρῃσεν εἰς τὴν μετάδοσιν τοῦ
 ὀνόματος ἐκεῖνου, οὕτινος παρατροπὴ φαίνεται τὸ ξενόφωνον Πίνιχα.

Πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ὅσα δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν περὶ τῆς οἰκοδο-
 μῆς τῆς παρούσης ἐκκλησίας, καὶ περὶ τῆς σχέσεως αὐτῆς πρὸς τὴν
 παλαιάν, σημειωθῆω ἐν τέλει ὅτι ἐν τῇ καὶ ἀλλαχοῦ μνησθέντι ἐπισήμῳ
 ἐγγράφῳ τοῦ 1613, λεγεται ὅτι μέρος τῶν κεραμίδων καὶ τῆς ξυλι-
 κῆς τῆς κατεδαφισθείσης ἐκκλησίας, διασωθῆν ἐπὶ τῶν υἱῶν τοῦ Στα-
 ματίου, ἐχρησίμωσεν εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς ὑπ' αὐτῶν οἰκοδομηθείσης.

(*) Ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος κῶνος, περιχρυσοθεῖς, διατηρεῖται ἐν τῇ αὐτῇ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ

ΔΗΜΟΣΙΟ ΚΑΤΑΣΤΑΣΤΕΡΕΩΣ

ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

Γεωργίου Βουλγάρως.

σήμερον ἐμπεπιγμένος ἐπὶ τῆς θύρας
 τῆς παρὰ τὸν Ναοῦ τῆς Ἐκκλησίας ἀνεγερθείσης οἰκίας τοῦ Ἱερομ.

νοι ἱερεῖς, καὶ οὗτοι ὀρθόδοξοι, ἤγουν ἀριερωμένοι εἰς τὴν διηνεκῆ καὶ διεξοδικὴν ἐξάσκησιν τῶν θείων τελετῶν, καὶ εἰς τὴν ἐπιμέλειαν τῆς ἰδίας οἰκογενείας, δὲν ἠδύναντο νὰ παρῆξωσι τὴν ἐπὶ τὸ ἔργον ἀπαιτουμένην ἐπιστασίαν. Προθυμούμενοι ὅμως νὰ ἴδωσιν ὅσον οὕτω τὴν πλήρωσιν τοῦ ἔργου, ἀπεφάσισαν αὐτοπροαιρέτως νὰ ἐκλέξωσι τρεῖς ἐπιτρόπους, ἵνα ἔχωσιν οὗτοι τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν ἐπιστασίαν τῆς οἰκοδομῆς, πρὸς ὃ μόνον ἐξελέχθησαν, καὶ τὴν διαχειρίσιν τοῦ πρὸς τοῦτο διορισθέντος ταμείου, μετὰ τῆς ὀριστικῆς ὑποχρέωσης τοῦ νὰ δώσωσι λογαριασμὸν εἰς τοὺς εἰρημένους αὐταδέλφους ἱερεῖς, καὶ οὐδὲν νὰ πράττωσιν ἐν τῷ εἰρημένῳ ναῷ, ἄνευ τῆς συναινέσεως καὶ συμμετοχῆς τούτων. Ὅπως δὲ ἡ ἐπιθυμία αὐτῶν ἀποβῆ μᾶλλον τελεσφόρος, ὑπὸ τὴν σκέπην καὶ τὸ κῦρος τῆς δημοσίας ἀρχῆς, καὶ ὅπως ἡ τοῦ πράγματος διαχειρίσις διενεργηθῆ ἄνευ δούλου, προσέδραμον εἰς τὴν τότε κυβέρνησιν, ἵνα, διὰ τῆς ἐπιδοκιμασίας αὐτῆς, ἐπικυρώσῃ τὴν ὑπ' αὐτῶν γενομένην ἐκλογὴν. Πλεῖσται ἐκλογαὶ καὶ ἐπικυρώσεις φαίνονται γενομένηι κατὰ διαφόρους ἐποχάς, διαφόρων ἀτόμων, τῆ αἰτήσει πάντοτε τῶν εἰρημένων Βουλγάρων, ὡς, λόγου χάριν, κατὰ τὰ ἔτη 1589, Αὐγούστου 8. 1591, Μαρτίου 20. 1594, Μαΐου 25. 1596, Ἰουνίου 1. 1601, Μαΐου 13, καὶ 22 τοῦ αὐτοῦ μηνός. Ἴνα δὲ ὁ ἀναγνώστης πληροφορηθῆ περὶ τούτου καταχωρίζομεν ἐνταῦθα μίαν μόνην (1).

(1) Κατὰ τὸν Μαρμωρᾶν ἡ οἰκοδομὴ τῆς ἐκκλησίας ἐτελειώθη τὸ ἔτος 1589, καὶ τὸ 1590 προστεθῆ τὸ κωδωνοστάσιον. (Marmora, Ist. di Corfù, σελ. 370 (*)). Ἐν τῷ ἐπισυναπτομένῳ ὅμως ἐγγράφῳ δηλοῦται ὅτι καὶ τὸ ἔτος 1594 ἐξελέχθησαν ἐπιτροποι διὰ τὴν οἰκοδομήν. Ἰσχυροῦσιν οὖν ὅτι τὸ 1589 ἡ οἰκοδομὴ εἶχε προχωρήσῃ μερικοσούτου, ὥστε ἐτελεσθῆσαν τὰ ἐγκύβια τοῦ ναοῦ, καὶ ὅτι διὰ τοῦτο ὁ Μαρμωρᾶς θεωρεῖ αὐτὴν τελειωμένην, μ' ὅλον ὅτι πολλὰ ὑπελείποντο

Περιφανεστάτη καὶ Ἐξοχωτάτη Κυβέρνησις τῆς Κερκύρας.

Ἐπειδὴ ἀπὸ τῆς 15 Μαΐου 1594 ὁ ποτὲ ἄριστος κύριος Νικόλαος Αὐλωνίτης, παρ' ἡμῶν Ἱερέως παπᾶ Νικολάου καὶ παπᾶ Ἀρτεμίου Βουλγάρων, κτητόρων τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ λειψάνου τοῦ ἐνδόξου καὶ Θευματουργοῦ Ἀγίου Σπυριδῶνος, ἐξελέχθη ἐπίτροπος τῆς οἰκοδομῆς τοῦ εἰρημένου ναοῦ, μετὰ τοῦ

ἵνα συμπληρωθῆ τὸ κτίριον τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἐπομένως τὸ ἔργον τῆς οἰκοδομῆς ἐξηκολούθησεν ἀκόμη.

(*) Περιεργείας χάριν παραθέτομεν ἐνταῦθα ἐπιγραφὴν χαραχθεῖσαν ἐπὶ μελαίνης πλακῶς ἣτις εὑρηται ἐκτισμένη ἐν τῷ τοίχῳ τοῦ κωδωνοστασίου, ἀπέναντι τῆς εἰσόδου αὐτοῦ.

D. O. M. F.

Admove venerator oculos
en

Antonii admirandi Girardi
Simulacrum
ipse

Dignitate baylus existens
Corcyram aequitate regens
Religionem pietate movens
Hoc

Pro perennis sui cultus signo
Gloriosissimo Spiridioni

D. D. D.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΝ Anno E Virgineo partu
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΔΗΕΟΥΡΙΟΥ MDCXLII

ἀρίστου κυρίου Ἰακώβου Τριβόλη, καὶ ἐπειδὴ νῦν, διὰ τὸν θάνατον τοῦ εἰρημένου ποτὲ Αὐλωνίτου, δὲν δύναται ὁ κύριος Ἰακώβος μόνος νὰ ἐκπληρώσῃ ὅσον ἤθελον δύνασθαι δύο καὶ τρεῖς, ὡς κατὰ τὸ παρελθόν, ἐξελέχθησαν παρ' ἡμῶν ἀπὸ τῆς 20 Μαρτίου 1591, καὶ ἐπεκυρώθησαν, εἴτε παρ' ὑμῶν, περιφανέστατοι κύριοι, εἴτε παρὰ τῶν ὑμετέρων προκατόχων, καὶ ἐπειδὴ ἐπιθυμοῦμεν τὴν συμπλήρωσιν τοῦ εἰρημένου ναοῦ, ἵνα δὲ μάλιστα μὴ ὑποπτεῦν ὁ κόσμος ὅτι τὰ καθημερινῶς ὑπὸ τῶν εὐσεβῶν πρὸς τὴν εἰρημένην οἰκοδόμησιν ἀφιερούμενα χρήματα, πρὸς ἡμετέραν χρῆσιν μεταποιούμεν, ὅπερ ὑπῆρξε μία τῶν αἰτιῶν, δι' ἧς ἡμεῖς οἱ εἰρημένοι ἱερεῖς, ταπεινότατοι δοῦλοι ὑμῶν, περιφανέστατοι κύριοι, συνηνέσχμεν ἀπὸ τῆς ἐνάρεξως τῆς εἰρημένης οἰκοδομῆς εἰς τὴν παρ' ἄλλων διαχειρίσιν τοῦ πράγματος τούτου· βλέποντες νῦν ἡμεῖς τὴν ἀνάγκην νέας ἐκλογῆς, ἐξαίτουμεθα ὅπως ὑμεῖς, περιφανέστατοι κύριοι, ἐπικυρώσητε ἐπίσης τὴν παρ' ἡμῶν γενομένην ἐκλογὴν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ σεβασμίου κυρίου Νικολάου Λουκάνη καὶ τοῦ ἀρίστου κυρίου Περότα Πολίτου, οἵτινες, μετὰ τοῦ ἀρίστου κυρίου Ἰακώβου Τριβόλη, τῇ ἀξιώτητι καὶ προθυμίᾳ αὐτῶν, δὲν θέλουσι λείψῃ νὰ ἐπισπεύσωσι τὴν συμπλήρωσιν τῆς οἰκοδομῆς, διὰ τῶν ἐν τῷ ταμείῳ εὐρισκομένων χρημάτων, καὶ διὰ τῶν παρὰ τῶν Χριστιανῶν κατὰ τὸ ἐξῆς προσφερομένων· Αὕτη δὲ ἡ ἐπικύρωσις νὰ γίνῃ ἐφ' ὄρω τοῦ νὰ μὴ δύνανται νὰ πράξωσιν οὔτοι νεωτερισμὸν τινα, ἐν τῷ εἰρημένῳ ναῷ, ἄνευ τῆς συναίνεσως καὶ τῆς συμμετοχῆς ἡμῶν, καὶ νὰ προσπαθῶσι πάντοτε τὴν ὠφέλειαν καὶ τὸ κέρδος αὐτοῦ, καθὼς τῷ ὄντι ἄλλο δὲν ἐπιθυμεῖται, καὶ μετὰ τῆς συνήθους ὑποχρέωσως τοῦ νὰ δίδωσι λόγον τῆς διαχειρίσεώς των, καὶ τοῦ νὰ ὀρκισθῶσι νὰ μὴ λείψωσι τοῦ καθήκοντός των.

Πρὸς δὲ τὴν εὐμένειαν ὑμῶν, περιφανέστατοι κύριοι, ὑποκλινόμεθα. κτλ.

Τῆς α'. Ἰουνίου 1596.

Ἐνεφανίσθησαν ἐνώπιον τῆς περιφανεστάτης Κυβερνήσεως οἱ ἀνωειρημένοι αἰδέσιμοι Βουλγάρεις, καὶ προυσίασαν τὴν ἀνωτέρω αἴτησιν καὶ ἐκθεσιν, ἐξαίτουμενοι τὰ ἐν ἐκείνῃ, ἢν ἰδόντες καὶ ἀναγνώσαντες οἱ περιφανέστατοι κύριοι, καὶ θεωρήσαντες τὸ περιεχόμενον, ἐπεκύρωσαν τοὺς ἀνωειρημένους σεβασμίους κυρίου Νικολάου Λουκάνη καὶ Περόταν Πολίτην, μετὰ τοῦ σεβασμίου κυρίου Ἰακώβου Τριβόλη, ἐκλεχθέντας ἐπιτρόπους τῆς ἀνωμνησθείσης ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, παρεντιθέμενοι τὴν ἐξουσίαν τῆς ἀρχῆς αὐτῶν, ἕνεκα τῶν παρὰ τῶν εἰρημένων ἐπιτρόπων ὀφειλομένων ὄρων.

Τελευτήσαντος ἐν τούτοις τοῦ Παπᾶ Νικολάου, ἔμεινε μόνος ὁ Ἀρτέμιος, ὅστις διέταξε καὶ ἐτοιχοκλείσθη ἄνοιγμά τι, ὃν ἐν τῷ τοῦ Ἁγίου κουβουκλίῳ, θεωρήσας αὐτὸ ἀπρεπές. Ἐπειδὴ δέ, διαταγῇ τῆς Κυβερνήσεως, τῇ αἰτήσῃ τῶν τότε ἐπιτρόπων, ἐπεβλήθη εἰς αὐτὸν ν' ἀποκαταστήσῃ τὸ ἄνοιγμα, ὡς ἦτο προηγουμένως, ἐπέπληξεν οὗτος αὐτοῦς δι' ἀναφορᾶς, τῆς 17 Σεπτεμβρίου 1604, ἐχούσης ὡς ἐφεξῆς.

Ὅτι οἱ μεγαλοπρεπεῖς κύριοι οὐδεμίαν ἔχουσιν ἐξουσίαν, ἵνα ἀπαγορεύσωσιν ἢ προστάξωσιν εἰς ἡμᾶς πράγμα τι ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐκκλησίᾳ· εἶναι μάλιστα ὑπόχρεοι, ἐν τῇ περὶ τὴν οἰκοδόμησιν ἐπιστασίᾳ αὐτῶν, νὰ μὴ νεωτερίσωσιν τι, ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐκκλησίᾳ, ἄνευ τῆς παρ' ἡμῶν ἀδείας, διότι ἡμεῖς ἐξελέξαμεν αὐτοὺς πρὸς ἡμετέραν ἐξασφάλισιν, καὶ πρὸς ἐλάττωσιν

ἸΑΚΩΒΑΤΕΙΟΝ
 ΚΑΠΟΤΗ ΜΕΝΩΝ. κτλ.
 ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

Ὡστε ἀπεφασίσθη ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ τὸ ἄνοιγμα μένει εἰσέτι τετοιχισμένον.

Μετέπειτα δέ, τὸ ἔτος 1605, Ἀρτέμιος ὁ Βούλγαρις, κοσμηθεὶς διὰ τῆς ποιμαντικῆς ἀξίας μεγάλου πρωτοπαπᾶ τῆς πόλεως καὶ νήσου, καὶ ἐξακολουθῶν ἢ ἀπολαύη ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πάντων τῶν ὑπὸ τῶν προγόνων αὐτοῦ ἀπολαυομένων, ἔκρινεν ἀπρεπὲς τὸ νὰ φέρηται ἐν ταῖς λιτανείαις, ὡς ἐγένετο ἕως τότε, τὸ περικλεῆς λείψανον τοῦ Ἁγίου εἰς τὰς ἀγκάλας ἐνὸς μόνου ἱερέως ἀσκεπές, διὸ καὶ τὸ σεπτὸν αὐτοῦ πρόσωπον, ἕνεκα τοῦ πλήθους τῶν λαμπάδων καὶ τῶν θυμιαμάτων, εἶχε γίνεαι μαυρωπὸν, ὡς σήμερον φαίνεται. Κοινοποιηθέντος δὲ τοῦ εὐσεβοῦς τούτου στοχασμοῦ τῆς αὐτοῦ αἰδεσιμότητος, ἢ ἰδιαίτερα εὐλάβειαι Θωμᾶ τοῦ Μοτζάνεγα, ἐκ Κύπρου τὸ γένος ἔλκοντος, συνῆραμεν ὅπως φερθῆ ἔκ Βενετίας ἢ κρυσταλλίνη θήκη, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐκτίθεται κατ' ἔτος τὸ ἔνδοξον λείψανον, τρεῖς μὲν ἡμέρας κατὰ τὴν ἱερὰν τοῦ Ἁγίου ἑορτήν, τέσσαρας δέ, κατὰ τὰς ἑορτὰς τοῦ Μεγάλου Πάσχα, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, ὡς προσδιορίζεται διὰ τῆς ἀνωμνησθείσης διαθήκης τῆς αἰοδίμου Ἀσιμίνης Βουλγάρως· ἔτι δὲ κατὰ τὴν Κυριακὴν τῶν Βατίων, καθ' ἣν γίνεται λαμπρὰ λιτανεῖα κύκλω τῆς πόλεως, εἰς ἀνάμνησιν τῆς λυτρώσεως ἐκ τῆς πανώλους, ἐξ ἧς ἐκινδύνευσεν νὰ ἐξολοθρευθῆ ὁ εὐσεβὴς οὗτος λαός (1). Εἰς πάσας δὲ τὰς τε-

(1) Καταχωρίζομεν ἐνταῦθα, περὶ τῆς ἑτησίου λιτανείας τῆς Κυριακῆς τῶν Βατίων, τὴν ἀναφορὰν τῶν Συνδικίων καὶ τὴν ἀπόρρασιν τῆς Κυβερνήσεως Κερκύρας. Τὸ Ἰταλικὸν κείμενον ἐξεδόθη ἐν τῷ Βενετῶν τυπωθέντι βιβλίῳ περὶ τῶν ὑποθέσεων τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου καὶ τῆς οἰκογενείας τῶν Βουλγάρων. Per la Famiglia Bulgari juspatronaria della Chiesa e Glorioso Corpo di San Spiridion in Corfù. Al Taglio.

Περιφανιστάτη Κυβέρνησις Κερκύρας.

Ἀφοῦ κατὰ διαταγὴν ὑμῶν, περιφανεστάτοι κύριοι, ἐτελέσθη ἀνάμνημος λιτανεῖα μετὰ τοῦ λειψάνου τοῦ ἐνδόξου Ἁγίου Σπυριδῶνος, τὴν

λετὰς ταύτας παρευρίσκονται καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς κυβερνήσεως, πολλαῖς καὶ ὁ λατῖνος Ἀρχιεπίσκοπος, πρὸς τοὺς ὁ-

παρελθοῦσαν Κυριακὴν τῶν Βατίων, ἕνεκα τῆς πανώλους ἥτις εἶχεν ἐν σκῆψῃ εἰς τὴν πόλιν ταύτην, καὶ θαυμασίως, διὰ τῆς χάριτος Κυρίου τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τῆς μεσιτεύσεως τοῦ πολιτιμωτάτου καὶ ἱερωτάτου τούτου λειψάνου τοῦ ρηθέντος Ἁγίου, ἔπαυσε, καὶ ἐν ὀλίγῳ καιρῷ ἠλευθερώθημεν· ἐπειδὴ εἶναι νῦν πρέπον νὰ ἐξακολουθῆ ἢ τελεσις τῆς ρηθείσης λιτανείας, κατὰ πᾶν ἔτος, τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῆς Κυριακῆς τῶν Βατίων, ἵνα ἐν παντὶ χρόνῳ καὶ εἰς ἕνα ἕκαστον, οἰκισθῆποτε ἡλικίας ὄντα καὶ ἐσόμενον, τηρηθῆ ἐν τῇ μνήμῃ τὸ μέγα θαῦμα τοῦ ἠυλογημένου τούτου Ἁγίου, καὶ ἡ ρηθεῖσα λιτανεῖα νὰ τελεῖται μετὰ τῆς αὐτῆς μεγαλοπρεπείας, καὶ τὸ ρηθὲν ἀγιώτατον λείψανον νὰ διέρχεται τὰ μέρη τῆς πόλεως, ὡς ἐγένετο τότε, ἀρχομένης τῆς ρηθείσης λιτανείας ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, ὅπου μέλλει νὰ τελεῖσθαι. Ζητοῦμεν ἡμεῖς οἱ Σύνδικοι, ἐν ὀνόματι τῆς ἐντιμωτάτης ταύτης Κοινοτήτος, ἀφωσιωμένης δούλης ὑμῶν, περιφανεστάτοι κύριοι, νὰ εὐκρεστηθῆτε νὰ διατάξῃτε, νὰ τελεῖται ἢ λιτανεῖα αὕτη καθ' ἕνα τρόπον ἐτελέσθη τότε, εἰς δόξαν Κυρίου τοῦ Θεοῦ, εἰς τιμὴν τοῦ ρηθέντος Ἁγίου Σπυριδῶνος, καὶ πρὸς διάσωσιν τῆς Γαληνοτάτης Πολιτείας.

Ἴνα δέ, κατ' οὐδένα καιρὸν, οὐδεμίαν τῶν ἀδελφοτήτων ἐκείνων, αἵτινες συνεκρότησαν ἤδη τὴν λιτανεῖαν, δυνῆθῃ νὰ ἀποσυρθῆ καὶ προφασισθῆ, ἢ ἀποφραθῆτε, ὑποχρεοῦντες αὐτὰς εἰς τὴν ρηθεῖσαν λιτανεῖαν, κατὰ τὴν ἀγιωτάτην ἐκείνην ἡμέραν, ἐπὶ ποινῇ εἰς οἰκισθῆποτε τῶν αὐτῶν ἀδελφοτήτων ἤθελε παρακούσῃ, δουκάτων εἴκοσιν, ἅτινα θελοῦσι ληφθῆ ἀπὸ τοῦ ἐπιτρόπου τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ τεθῆ εἰς τὸ ταμεῖον τῶν οἰκοδομῶν τοῦ ρηθέντος Ἁγίου.

Τὸ ἀγιόγραφον τοῦ Ἁγίου Σπυριδῶνος — Τὸ ἀγιόγραφον τῶν ραπτῶν — Τὸ ἀγιόγραφον τῶν ὑποδηματοποιῶν — Οἱ ἀδελφοὶ τῆς ἐκκλησίας τῆς Δεσποίνης ἡμῶν τῆς Σηπλαιωτίσεως. Οἱ ἀδελφοὶ τῆς Δεσποίνης ἡμῶν τῆς Ἀντιβουνοιωτίσεως — Τὸ ἀγιόγραφον τοῦ Ἁγίου Νικολάου Ἀδελφοῦ τοῦ Πρωτοπαπᾶς μετὰ τοῦ Κλήρου αὐτοῦ.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ Ἰουνίου 1630.
ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΕΤΕΩΡΙΟΥ
Ἡ περιφανεστάτη Κυβέρνησις ἐδρεύουσα κτλ. Θεωρήσαντες τὴν ἀνωτέρω αἴτησιν, γενομένην παρὰ τῶν ἐντιμωτάτων κυρίων Συνδικίων τῆς

ποίους, ὡς καὶ πρὸς τὸν Πρωτοπαπᾶν καὶ τὸν κληρὸν, διανέ-
 μονται κηρία, ὡς ἐπίσης, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1658, εἰς τοὺς ἐπι-
 τρόπους, δικαστάς, συνδίκους καὶ διερμηνέα. Οὐδεμία δὲ ἐν τῇ
 πόλει ταύτῃ γίνεται τελετή, φθάνουσα εἰς τὴν μεγαλοπρέ-
 πειαν τῶν ἀνωμνησθειῶν, διὰ τὴν ἀνέκφραστον εὐλάβειαν, ἣν
 οἱ πιστοὶ τρέφουσι πρὸς τὸ λείψανον τοῦ θαυματουργοῦ ἐκεί-
 νου προστάτου οὐχὶ μόνον τῆς Κερκύρας, ἀλλὰ παντὸς τοῦ
 στόλου, καὶ ἀπάσης τῆς ἐν τῇ Ἀνατολῇ Χριστιανοσύνης, ὡς
 μαρτυρεῖται διὰ τοῦ πλήθους τῶν εἰς τὸν περικλεῆ ἐκεῖνον
 ναὸν προσφερομένων δώρων, καθ' ἃ ὑπερτεροῦσι μέγας οἱ
 ἀλλοδαποί, περιλαμβανομένης καὶ τῆς Βενετικῆς εὐγενείας, ἐ-
 πειδὴ οὔτε ἀρχηγὸς κατὰ θάλασσαν, οὔτε ἀντιπρόσωπος κατὰ
 γῆν ὑπάρχει, μὴ εἰς τὸν Σπυρίδωνα ἀφιερωδῶν ταπεινῶς τ' ἀνα-
 θήματα.

Εἰς τὰς λιτανεῖας φέρεται συνήθως τὸ θαυματουργὸν τοῦ
 Ἁγίου λείψανον ὑπὸ τεσσάρων ἱερέων, ὧν δύο μὲν κτήτορες,
 δύο δὲ μοναχοὶ τῆς τάξεως τοῦ Ἁγίου Βασιλείου, ὡς μετέ-
 πειτα προσδιωρίσθη διὰ θεσπίσματος τῆς κυβερνήσεως, τοῦ
 Προβλεπτοῦ καὶ Καπιτάνου, τὸ ἔτος 1639, τῇ 8 Ἀπριλίου,
 ὡς ἐπεταί.

Οἱ περιφανέστατοι κύριοι ἀπεφάνθησαν, ὅτι κατὰ τὰς λιτα-
 νεῖας τὸ ἅγιον λείψανον θέλει ἀρεσθαι καὶ φέρεσθαι ὑπὸ δύο

μεγαλοπρεποῦς ταύτης Κοινότητος, οἱ περιφανέστατοι κύριοι παρεδέχθη-
 σαν καὶ ἐπεδοκίμασαν αὐτήν, ὡς ἔχει καὶ ὑπάρχει, ἀποφαινόμενοι, ἵνα
 κατ' ἔτος καὶ ἐπὶ παντὸς τελεῖται ἡ λιτανεὶα πανδήμως καὶ μετὰ τῶν
 ἀδελφοτήτων ὡς ἐν τῇ αὐτῇ αἰτήσῃ δηλοῦται.

Ἰωάννης Προΐουλης Βρίλος.

Νικόλαος Ζάνης Σύμβουλος.

Γάκωβος Δὲ Ρίβα Σύμβουλος.

αἰδεσίμων ἱερέων, κτητόρων τῆς εἰρημένης ἐκκλησίας, καὶ ὑπὸ
 δύο ἱερομονάχων, διαφωνούντος ὅμως τοῦ περιφανεστάτου κυ-
 ρίου συμβούλου Φαλερίου, ὅστις ἀπορρίπτει τὴν αἴτησιν τῶν
 ἱερομονάχων, ἔνεκα τοῦ πατρωνικοῦ δικαϊώματος τῆς οἰκογε-
 νεῖας τῶν Βουλγάρων.

Ἡ ἀπαίτησις αὕτη τῶν μοναχῶν, τοῦ νὰ φέρωσι τὸ ἅγιον
 λείψανον εἰς τὰς λιτανεῖας, στηρίζεται εἰς τὴν ἀξίωσιν, ὅτι δῆ-
 θεν ὁ Ἅγιος Σπυρίδων ἀνήκεν εἰς τὴν μοναχικὴν τάξιν τοῦ Ἁ-
 γίου Βασιλείου. Ἀλλ' ἀπακτώνται κατὰ τοῦτο, διότι ὁ ἡμέτερος
 Ἅγιος, ὅτε παρευρέθη εἰς τὴν ἐν Νικαίᾳ Σύνοδον, συγκροτηθεῖ-
 σαν τὸ Σωτήριον ἔτος 325, ἦτο ἤδη γέρον, ὡς μαρτυροῦσιν
 ὁ Ρουφῖνος καὶ ὁ Σωζόμενος, ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ ζήσῃ μέ-
 χρι τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν καθιδρύθη ἡ μοναχικὴ τάξις τοῦ Ἁ-
 γίου Βασιλείου, μεταλλάξαντος τὸν βίον τοῦτον τὸ Σωτήριον
 ἔτος 378, ἐν ἡλικίᾳ τεσσαράκοντα πέντε ἐτῶν. Πιθανώτερον
 ἴσως ἤθελε δυνηθῆ τις νὰ θεωρήσῃ τὸν Σπυρίδωνα ἀνήκοντα
 εἰς τὴν τάξιν τοῦ συγχρόνου αὐτοῦ ἀναχωρητοῦ Παχωμίου,
 λαβόντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὡς περ ποτὲ ὁ Μωϋσῆς, θεῖους νόμους,
 περὶ τοῦ μοναχικοῦ βίου, ὡς, πρὸς τοὺς ἄλλοις, ἀναφέρει καὶ
 ὁ Σούριος.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦτου. Τὸ δὲ ἔτος 1608, κυβερνή-
 σας ὡς ἀγαθὸς ποιμὴν τὴν ἐκκλησίαν αὐτοῦ ὁ Ἀρτέμιος, πλή-
 ρης ἐτῶν, ἐκλήθη παρὰ Κυρίῳ τῷ Θεῷ· κατέλιπε δὲ τρεῖς
 υἱούς, Χριστόδουλον, Πέτρον καὶ Οἰκτορα, καὶ τοὺς τρεῖς λαϊ-
 κούς, ὥστε ἐν τῇ οἰκογενεῖᾳ τῶν Βουλγάρων διέλιπεν ἡ ἱε-
 ροσύνη, μέχρι τοῦ ἔτους 1617, καὶ ἠναγκάσθησαν οἱ κτήτορες
 νὰ ἐκλέξωσιν ἐφημέριον τῆς ἐκκλησίας αὐτῶν ἀλλότριον τῆς
 οἰκογενείας τῶν. Συνέβη δὲ τότε εἰς αὐτούς, ὡς περ ἀναγινώ-
 σκόμεν περὶ τοῦ Λακωνοῦ παρὰ τῷ Θεοκρίτῳ.

« Θρέψαι καὶ λυκιδεῖς, θρέψαι κύνας ὡς τυ φάγωντι » (1).

Ὁ ἐφημέριος οὗτος, τῇ εἰσηγήσει τῶν φθονούντων τὸ πολῦ-
τιμον πατρωνικὸν δικαίωμα τῶν Βουλγάρων, προὐκάλεσε διε-
νέξεις, ὅθεν προήλθον δύο σοβαρὰ εἰς τοῦτο ζημίαι· ἡ πρώτη
ὑπῆρξεν, ὅτι ἀπητήθη ἔκτοτε, διὰ τοὺς γινομένους ἱερεῖς τῆς
ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου, ἡ παρὰ τῶν κυβερνητῶν τῆς πόλεως
ἐπικύρωσις, ὥστε οἱ ἐκλεγόμενοι ὄφειλον πάντοτε νὰ ἀρέσκω-
σιν εἰς τούτους. Ἡ ἐπὶ τῆς μεταξὺ τῶν κτητόρων καὶ τοῦ
ἀλλοτρίου ἐφημερίου διενέξεως ἀπόφασις εἶναι ἡ ἐξῆς.

Τῇ 30 Ἰανουαρίου 1615.

Ἡμεῖς, περιφανεστάτη Κυβέρνησις, καὶ ὁ περιφανέστατος
Προβλεπτής καὶ Καπιτάνος, ἀπόντος τοῦ ἐκλαμπροτάτου κυ-
ρίου συμβούλου Φαλερίου. Ἀκροασθέντων ἐν συζητήσει, ἀφ'
ἐνὸς μὲν τοῦ κυρίου Χριστοδούλου Βουλγάρων, ἐν ὀνόματι αὐ-
τοῦ καὶ ὁμοδικῶν, ἀφ' ἐτέρου δὲ τοῦ αἰδεσίμου παπαῦ Δημη-
τρίου Δούση. κτλ. Ὁ περιφανέστατος Βασιλεὺς καὶ ὁ περιφανέ-
στατος κύριος Προβλεπτής καὶ Καπιτάνος ἀπεφάσισαν νὰ μεί-
νωσιν οἱ κύριοι Βουλγάρεις καὶ ὁμοδικοί, κύριοι τοῦ πατρωνι-
κοῦ δικαίωματος, ὀφείλοντες ὅμως νὰ ἐκλέξωσιν ἱερέα, ἐν τῇ
εἰρημένῃ ἐκκλησίᾳ, ἐντὸς προθεσμίας δεκαπέντε ἡμερῶν, ἐπι-
δοκιμασθησόμενον ὑπὸ τῶν αὐτῶν περιφανεστάτων κυρίων. Μὴ
εὕρισκομένου δὲ ἱερέως, κατ' ἀρέσκειαν τῶν αὐτῶν περιφανε-
στάτων κυρίων, ὀφείλει νὰ ἐξακολουθήσῃ ὁ αὐτὸς αἰδεσίμος
Δούσης ἐφημερεύων ἐν τῇ αὐτῇ ἐκκλησίᾳ. Διαδηλοῦται δέ,
ὅτι ὁ περιφανέστατος κύριος σύμβουλος Λιπαμάνος δὲν συμ-
μορφοῦται πρὸς ταῦτα, γνωμοδοτῶν τὴν παραδοχὴν τῆς αἰ-
τήσεως τῶν εἰρημένων Βουλγάρων.

Τῇ 2 Φεβρουαρίου, τοῦ ἔτους 1615, Χριστόδουλος ὁ Βούλ-
γαρις, ἐν ὀνόματι αὐτοῦ καὶ τῶν ὁμοδικῶν του, ἐνεφανίσθη καὶ
ἐζήτησε νὰ σημειωθῇ, ὅτι ἐκκαλεῖται πρὸς τὴν ὑπερτέραν ἀρ-
χὴν κατὰ τῆς ἀνωτέρω ἀποφάσεως. Ἐπειδὴ δὲ δὲν ἠδυνήθη
νὰ προβῆ τότε ἡ ἐκκλησις, καὶ ἐπειδὴ ἐντοσοῦτω ὁ Πέτρος,
εἷς τῶν ἀδελφῶν Βουλγάρων, ἔμελλε νὰ λάβῃ τὸν ἱσρατικὸν
βαθμὸν, ἠναγκάσθη καὶ οὗτος, πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἀνωτέρω
ἀποφάσεως, νὰ ἐπιδοκιμασθῇ ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως, μετὰ τῆς
διαφορᾶς ὅμως, ὅτι ὁ ξένος ἐφημέριος εἶχε τὰς ἀποφορὰς πε-
ριωρισμένας καὶ προσδιωρισμένας, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ συμβο-
λαίου τῆς 27 Αὐγούστου 1613, ἐν ταῖς πράξεσι Φραγκίσκου
Βρισινιώτη συμβολαιογράφου· Πέτρος ὁ Βούλγαρις, ὅμως, ὡς
πάτρων, ἔγινε παραδεκτὸς μετὰ ἐξουσίας ν' ἀπολαύῃ αὐτῆς
πληρέστατα, ὡς ἀληθὴς κτήτωρ. Ἡ ἀπόφασις τῆς κυβερνήσεως
εἶναι ἡ ἐξῆς.

Ἡμεῖς, Κυβέρνησις τῆς Κερκύρας, Προβλεπτής καὶ Καπιτάνος.

Ἐπειδὴ οἱ ὁμοδικοὶ τῆς οἰκογενείας τῶν Βουλγάρων, ἐκ
τῆς πόλεως ταύτης, ὡς κτήτορες τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἐνδύξου
Ἁγίου Σπυρίδωνος, ἐξέλεξαν τὸν αἰδεσιμώτατον παπαῦ Πέτρον
Βούλγαριν, ἕνα τῶν αὐτῶν ὁμοδικῶν, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν γε-
νομένων σημειώσεων ἐν τῇ ἡμετέρᾳ καγκελλαρίᾳ, ἐπίσης δυ-
νάμει τῆς ἡμετέρας προκηρύξεως, καὶ ἐπειδὴ πρέπει νὰ ἐπι-
δοκιμᾶζεται πάντοτε ὑπὸ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Αὐτοῦ Γα-
ληνότητος ἡ παρούσα καὶ πᾶσα ἄλλη ἐκλογὴ, γνωρίζοντες ὅ-
μως ἡμεῖς πόσον δικαίως καὶ ἐλλόγως ἔγινεν ἡ παρούσα, τό-
σον διὰ τὰ ἐντιμα καὶ ἄξια προσόντα τοῦ ἐκλελεγμένου, ὅσον
διότι εἶναι οὗτος τῆς αὐτῆς οἰκογενείας τοσοῦτον ἀξιωμαθίου
καὶ ἐνδιαφερομένης περὶ τοῦ λειψάνου, λόγος μόνος δυνάμενος
καὶ ὀφείλων πάντοτε νὰ παρακινήσῃ ἕκαστον νὰ προτιμήσῃ
πρῶτον τῆς οἰκογενείας ὑπὲρ πάντα ἄλλον, διὰ τοῦτο παρε-

(1) Θεοκρίτ. Εἰδύλλ. ε'. στίχ. 38.

δέχθημεν, ἐπεδοκιμάσαμεν καὶ ἐπεκυρώσαμεν τὴν ἐκλογὴν ταύτην, ὥστε νὰ δύναται ν' ἀπολαύη ὅλας αὐτάς τὰς ὠφελείας, τὰς χρήσεις καὶ τὰς ἀποφοράς, ὅσαι προσήκουσι καὶ ἀνήκουσιν εἰς ἀληθῆ κύριον καὶ ἐφημέριον, καὶ ὡς ἀπήλαυσαν πάντοτε οἱ ἄλλοι προκάτοχοι καὶ πρόγονοι αὐτοῦ· βέβαιον ὄντες, ὅτι παρ' αὐτοῦ θέλει ἐκτελεῖσθαι ἡ ἔντιμος λειτουργία τῶν ἁγίων μυστηρίων καὶ τῶν θείων ἱερουργιῶν, ὡς ἀρμόζει εἰς τὴν θείαν λατρείαν καὶ εἰς τὴν μεγάλην εὐλάβειαν, ἧτις διηνεκῶς ἐξασκεῖται ἐν αὐτῇ. Διατάττομεν δὲ εἰς τὸν αἰδέσιμον πατῆρ Διμήτριον Δούσην, πρῶτον ἐφημέριον, νὰ παραδώσῃ εἰς τὸν εἰρημένον αἰδέσιμον Βούλγαριν πάντα τὰ ἄμφια καὶ πᾶν ὅ, τι ἀνήκει εἰς τὴν εἰρημένην ἐκκλησίαν, ἅτινα παρεδόθησαν εἰς αὐτόν, ὑπὸ τῶν σεβασμίων κυρίων ἐπιτρόπων, διαταγῆ τῶν ἡμετέρων προκατόχων, δίδοντες εἰς τὸν εἰρημένον Δούσην τὴν ἄδειαν ν' ἀναχωρήσῃ.

Ἐδόθη τῇ 3 Μαρτίου 1617.

Ἱερώνυμος Λορεδάνος, Βεῖλος.

Ἄντωνιος Κιουράν, Προβλεπτής καὶ Καπιτάνος.

Βικέντιος Βραγαδίνος, Σύμβουλος.

Ὀκταβιανὸς Βατάλιος, Σύμβουλος.

Νικόλαος Καβοδίστριας, φύλαξ.

Δὲν νύχαριστήθη ἡ οἰκογένεια τῶν Βουλγάρων διὰ τοῦ Θεσπίσματος τούτου, καὶ τοὶ παραχωροῦντος τὴν ἀπόλαυσιν ὅλων τῶν ὠφελειῶν, καὶ ἀποφορῶν, ὑπὸ τῶν προγόνων αὐτῆς ἀπολαυομένων. Προσέχθη λοιπὸν ἡ ἐκκλησία ἐνώπιον τοῦ Γενικοῦ Προβλεπτοῦ Ἰούστου Ἄντωνίου Βελενίου, καὶ ἐν δικαστικῇ συζητήσει, μετὰ τοῦ δημοσίου συνηγόρου, ἐπεμβάντος ὑπὲρ τῶν κυβερνητῶν, ἐπέτυχεν ἡ οἰκογένεια αὕτη τὴν ἀκύρωσιν τῆς μνησθείσης ἀποφάσεως, καὶ τὴν ἐξασφάλισιν τοῦ πατρωνικοῦ δικαιώματος τῶν Βουλγάρων, ἀναγνωρισθέντος

ἐλευθέρου, ἀπολύτου καὶ ἀνεξαρτήτου, ἐπειδὴ σκοπὸς τῆς Γαληνοτάτης Πολιτείας εἶναι ν' ἀπολαμβάνῃ ἕκαστος ἐλευθέρως ἐν τῷ κράτει αὐτῆς τὰ ἑαυτοῦ. Ἡ ἀπόφασις εἶναι ἡ ἐξῆς.

Τῇ 18 Δεκεμβρίου 1621 ἔ. ν. Κερκύρα.

Ὁ περιφανέστατος καὶ ἄριστος κύριος Ἰούστος Ἄντωνιος Βελενίου, Γενικὸς Προβλεπτής τῆς Ἰστρίας, Δαλματίας καὶ Ἀλβανίας ἐν τῷ Κόλπῳ, καὶ τῶν τριῶν νήσων τῆς Ἀνατολῆς, μετ' ἐξουσίας Γενικοῦ κατὰ θάλασσαν Καπιτάνου, ἐδρεύων κτλ. Ἀκούσας ἐν δικαστικῇ συζητήσει, ἀφ' ἐνὸς μὲν τὸν κύριον Χριστόδουλον Βούλγαριν, ἐν ὀνόματι αὐτοῦ, ἀδελφῶν καὶ ἄλλων ὁμοδίκων τῆς πατρωνείας τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἐνδόξου Ἀγίου Σπυρίδωνος, αἰτοῦντα τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἀποφάσεως τῆς περιφανεστάτης Κυβερνήσεως, Προβλεπτοῦ καὶ Καπιτάνου, τῆς 30 Ἰανουαρίου 1615, κατὰ τὸ μέρος ἐκεῖνο (διότι κατὰ τὸ λοιπὸν ἡ εἰρημένη ἀπόφασις διακρατεῖ τὴν οἰκογένειαν ἐν τῷ δικαιώματι αὐτῆς) ἔνθα οἱ εἰρημένοι περιφανέστατοι κύριοι ἐπιφυλάττουσιν εἰς ἑαυτοὺς τὴν ἐπιδοκιμασίαν τοῦ ἱερέως· μὴ συμμορφουμένου εἰς ταύτην τοῦ περιφανεστάτου συμβούλου Λιπαμάνου, καθὸ ἀποφάσεως ζημιούσης τὰ δικαιώματα τῶν Βουλγάρων, ἅτινα οὗτοι ἔχουσιν ἐν τῇ εἰρημένῃ ἐκκλησίᾳ· ἀφ' ἐτέρου δὲ ἀκούσας τὸν ἄριστον δημόσιον συνηγόρον, ὑπὲρ τοῦ συμφέροντος τῆς εἰρημένης περιφανεστάτης Κυβερνήσεως, ζητοῦντα τὴν ἐπικύρωσιν τῆς εἰρημένης ἀποφάσεως, διὰ τοὺς ἐπιφερθέντας καὶ ἀναφερθέντας λόγους καὶ αἰτίας· Θεωρήσας τὴν εἰρημένην ἀπόφασιν μετὰ τῶν ἐγγράφων, ἅτινα ἐπικαλεῖται· Θεωρήσας μίαν κλήσιν διὰ κηρύξεως, γενομένην, αἰτήσας τῶν εἰρημένων κυρίων Βουλγάρων, ἐν ὀνόματι, ὡς ἀνωτέρω, πρὸς πάντας τοὺς δυναμένους νὰ ἐνδιαφέρωνται ἐν τῇ τούτῳ ἀπόφασιν· Θεωρήσας ἐγγραφά τινα περὶ τόπων ἀναφερθέντων ὑπὸ τοῦ ποτέ Σταματίου Βουλγάρως, ἐν ὁ-

νόματι τῆς ἐκκλησίας, ὡς κτήτορος καὶ οἰκοδομητοῦ αὐτῆς, ὅπου αὕτη τὸ πρῶτον ὑπῆρξεν, γενόμενα τὸ 1541, Νοεμβρίου 16, παρὰ τῷ κυρίῳ Πέτρῳ Βραγιανίτῃ συμβολαιογράφῳ, καὶ τὸ 1543, Ἰουνίου 27, παρὰ τῷ κυρίῳ Μαθαίῳ Παραστάτῃ συμβολαιογράφῳ· Θεωρήσας τὰ δελτία τῆς παραδόσεως τοῦ γηπέδου, ὅπου, κατὰ τὸ παρόν, εἶναι οἰκοδομημένη ἡ ἐκκλησία, ἐγερεῖσα κατ' ἀρχὰς ὑπὸ τοῦ εἰρημένου ἱερέως ἐκ σανίδων, παραδόσεως γενομένης, ἀντὶ τοῦ τόπου τῆς ἤδη καταστραφείσης, εἰς τοὺς αἰδεσίμους ἀδελφούς παπᾶ Νικόλαον καὶ Ἀρτέμιον Βουλγάρεις, μετὰ τὴν νέαν ὀχύρωσιν, τὴν γενομένην, κατὰ τὸ 1577, τῆ 4 Δεκεμβρίου· Θεωρήσας ἐπίσης πολλὰ ἄλλα ἔγγραφα, προσαχθέντα ὑπὸ τῶν μερῶν, ἐν τῇ συζητήσει, δι' ὧν ἀποδεικνύεται τὸ πατρωνικὸν δικαίωμα τῶν εἰρημένων Βουλγάρεων, τόσον ἐπὶ τοῦ εἰρημένου ἁγίου λειψάνου, ὅσον ἐπὶ τῶν γηπέδων καὶ οἰκοδομῶν τῆς ἐκκλησίας, καὶ διὰ τὴν ἀρχαίαν καὶ διηνεκῆ κατοχὴν καὶ κυριότητα ἐπιβεβαιωθεῖσαν ὑπὸ δημοσίων ἐπικυρώσεων· Ἡ περιφανεστάτη αὐτοῦ Ἐξοχότης ὅσα δεῖ ἰδῶν, κτλ. ἠκύρωσε τὴν εἰρημένην ἀπόφασιν τῆς 13 Ἰανουαρίου κατὰ τὸ μέρος ὅπου ἡ περιφανεστάτη Κυβέρνησις, Προβλεπτῆς καὶ Καπιτάνος, ἐπιφυλάττει εἰς ἑαυτὴν τὴν ἐπικύρωσιν τοῦ παρὰ τῶν κτητόρων ἐκλεγομένου ἱερέως, ὀρίζουσα ν' ἀφίνηται πάντοτε εἰς τοὺς κτήτορας ἐλευθέρῃ καὶ ἀπόλυτῃ ἡ ἐκλογὴ τοῦ ἱερέως, ἄνευ ἄλλης ἐπικυρώσεως.

Ἰουῆτος Ἀντώνιος Βελένιος, Γενικὸς Προβλεπτῆς.

Ἰωάννης Βαπτιστῆς Μαρτινέλλης,

Βοηθὸς τῆς Γραμματείας.

Τοιοιουτρόφῳ ἰκανοποιηθείσης τῆς πρώτης κατὰ τοῦ κτητορικοῦ δικαίωματος ἐπιφερθείσης ζημίας, ἔμειναν ἡ δευτέρα, ἡγουν ἡ παρὰ τῆς κυβερνήσεως ἐπικυρώσις τῶν ἐπιτρόπων,

οἵτινες, εἰσαχθέντες τῆ 5 Μαρτίου 1613, ἐπεκυρώθησαν τῆ 17 Μαΐου ὑπὸ τῆς ἐξουσίας, ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι δὲν ὑπῆρχεν ἱερεὺς τῆς οἰκογενείας, καὶ ὅτι ἐκ τούτου, ὡς ἐλέγετο, οἱ λαϊκοὶ ἀπήλαυον τὰς ἀποφορὰς τῆς ἐκκλησίας, αἵτινες, ὑπὸ τῶν Συνοδικῶν διατάξεων καὶ ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Γραφῆς, προσδιορίζονται εἰς μόνον τοὺς κληρικούς. Διεστίνετο δὲ περὶ τούτου ἡ τότε κυβέρνησις, « ὅτι ἤθελε νὰ ἄρῃ τοιαύτην κατάχρησιν, » οὐχὶ ἐπ' ἄλλῳ δικαίωματι, ἐξουσία ἢ δικαιοδοσία, ἀλλὰ μόνον ὡς κυβέρνησις καὶ φύλαξ τῆς πόλεως ἀπάσης ». Αὗται εἶναι λέξεις τοῦ ἐντάλματος τῆς 18 Φεβρουαρίου 1613 (1). Ἐπὶ δὲ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῶν αὐτῶν ἐπιτρόπων ἔλεγε τὰ ἐξῆς· « Ὅτι διὰ τῆς ἐξουσίας ἣν ἔχει (ἡ κυβέρνησις) ἐπὶ τοῦ » ἀνατολικοῦ θρησκευματος, συμφώνως μετὰ τῶν συνταγματικῶν τῶν Ἁγίων Πατέρων καὶ τῶν θεσπισμάτων τῶν ἱερῶν » καὶ ἁγίων Συνόδων, τῶν ἀφορώντων τὸ ἀντικείμενον τοῦτο, » καὶ ἰδίως, συμφώνως μετὰ τοῦ θεσπίσματος τῆς πρώτης ἐν » Νικαίᾳ Συνόδου, ἐνθα παρευρίσκειτο καὶ οὗτος ὁ Ἅγιος Πατήρ, μεταξὺ τῶν συγκροτησάντων αὐτὴν τριακοσίων δεκαοκτῶ Ἁγίων Πατέρων· θεωροῦντες βέβαιον ὅτι ὁ, περ ἐπεδοκίμασε καὶ διέταξεν, ὑπάρχων ἐπὶ γῆς, νῦν ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἐπιθυμεῖ νὰ γινώσκῃ ἐκτελούμενον, καὶ πολλῶ μᾶλλον πιστεύοντες ὅτι ἐν ᾧ ὁ Ἅγιος ὕψωσε τὴν φωνὴν αὐτοῦ, λέγων γένοιτο, γένοιτο, ὅτε ἐν τῇ ἀγίᾳ ἐκείνῃ Συνόδῳ ἀνεθεματίζοντο ὅσοι λαϊκοὶ ἐλάβανον καὶ μετέβαλλον εἰς ἰδίαν αὐτῶν χρῆσιν τὰς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τοὺς Ἁγίους αὐτοῦ προσφερομένας ἐλεημοσύνας, πρὸς συντήρησιν τῶν ἱερῶν, τῶν τελούντων τὰς ἱερὰς ἀκολουθίας, » καὶ μεταδιδόντων τὰ ἅγια μυστήρια, νομίζομεν ἡμᾶς ὑπο-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

(1) Δι' οὐ πύθωνος διετάτετο ἡ τῶν ἐπιτρόπων ἐκλογὴ.

» χρωμένους να παρέξωμεν τὸ ἔργον ἡμῶν, ἵνα ἡ φωνὴ ἐκεί-
» νη ὑπακουσθῆ » (1).

Τίς δὲν βλέπει, ὅτι, ἀφ' οὗ ὑπάρχουσι νῦν ἱερεῖς τῆς οἰκο-
γενείας, ἄνευ ἀνάγκης τῆς παρὰ τῆς κυβερνήσεως ἐπικυρώσεως,
ἀλλ' αὐτοδικαίως, δυνάμει τῆς πατρωνείας αὐτῶν, ὑπηρετοῦν-
τες τὸν σεπτὸν ἐκεῖνον ναόν, καὶ ἀόκως τελοῦντες τὰς ἱεράς
ἀκολουθίας, ἔπαυσε πλέον ἢ κατάχρησις τῶν λαϊκῶν, οἵτινες
ἀρκοῦνται μόνον, πρὸς ἀναγνώρισιν τοῦ δικαιώματος αὐτῶν,
εἰς τὸ ἐτησίως πρὸς αὐτοὺς στελλόμενον κηρίον, τὴν ἡμέραν
τοῦ Ἁγίου καὶ Μεγάλου Σαββάτου, παρὰ τῶν ἐφημερίων τῆς
ἐκκλησίας, καὶ ὅτι ἀφ' οὗ ἔπαυσεν ἡ κατάχρησις παύει καὶ
ὁ λόγος τοῦ ἔνεκα αὐτῆς γενομένου διορισμοῦ τῶν ἐπιτρόπων;

Παράδοξον εἶναι, ὅτι ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀποπειρῶνται νὰ
καταντήσωσι τοὺς ἐφημερίους κτήτορας εἰς θέσιν κατ' οὐδὲν
διάφορον ἐκεῖνης εἰς ἣν ἤθελεν εὐρεθῆ οἷος δῆποτε ἱερεὺς ξέ-
νος, οὐδὲν δικαίωμα ἔχων, μάλιστα εἰς θέσιν χειροτέραν τῶν
ξένων ἱερέων, ἐν ᾧ αἱ ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ ὑπάρχουσι ἐκκλη-
σίαι καὶ μοναί, ὑπὸ τὴν πατρωνείαν τοῦ δημοσίου, καίτοι ἔ-
χουσι σημαντικὰ εἰσοδήματα, διανέμονται εἰς τούτους παρὰ
τοῦ Κράτους, καὶ ἀπολαύουσι πληρέστατα ταῦτα, ἔνεκα μό-
νον τοῦ ἱερατικοῦ αὐτῶν προνομίου, ἂν καὶ μὴ κτήτορες ἄλ-
λὰ ξένοι.

Δὲν ἠδύναντο ἐπομένως οἱ κτήτορες νὰ ὑποφέρωσι σιωπη-
λῶς τοιαύτην δευτέραν ζημίαν, οὐχ' ἦττον μεγαλητέραν τῆς
πρώτης, καὶ ἐπομένως ἐκκαλέσθησαν πρὸς τὴν ἀνωτέραν ἀρ-
χὴν, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς, ὑπὸ ἡμερομηνίαν 20 Ἰανουαρίου
1615, ἐμφανίσεώς των.

(1) Ἠδύνατο ἐνταῦθα ὁ συγγραφεὺς νὰ παρατηρήσῃ, ὅτι οὐδὲν περὶ
τοῦ θεσπίσματος τούτου γνωρίζεται ὑπάρχον εἰς τὰς πράξεις τῆς πρω-
της ἐν Νικαίᾳ Συνόδου.

Μέχρι τοῦδε μετεφράταμεν πιστῶς τὸν συγγραφεὰ τῆς πα-
ρούσης ἐκθέσεως· ἐντεῦθεν ὁμως εἰς τὰς ἐπομένας πέντε ἢ ἑξ̄
σελίδας εἰσχωρεῖ οὗτος παντάπασι εἰς τὰ καθέκαστα τοῦ δι-
καστικοῦ ἀντικειμένου τῆς τῶν κητόρων πρὸς τοὺς ξένους ἐπι-
τρόπους καὶ πρὸς τὴν ἐγγχώριον κυβέρνησιν διενέξεως, ὅπερ
δὲν εἶναι πλέον ἐνδιαφέρον, ἀφοῦ ἡ μακροχρόνιος ἐκεῖνη διέ-
νεξις πρὸ πολλοῦ ἐλύθη. Ἡμεῖς λοιπὸν θέλομεν σημειώται μί-
νον, ὅτι ἀφοῦ ἡ οἰκογένεια τῶν Βουλγάρων ἐπὶ πολλὰ ἔτη
διὰ τῆς νομιμότητος ἐπροσπάθησε νὰ καταπαύσῃ τὴν κυβερνη-
τικὴν ἐπέμβασις καὶ τὰς ἀξιώσεις τῶν ξένων ἐπιτρόπων, δι' ὧν
προσεκρούετο καιριώτατα τὸ κητορικὸν αὐτῆς δικαίωμα, ἀπέ-
λαβε τέλος δικαιοσύνην. Καὶ πρῶτον, τῆ 7 Δεκεμβρίου 1679,
ὁ Γενικὸς Προβλεπτής Ἀνδρέας Κορνάρος, ἐπιτετραχμμένος πα-
ρὰ τοῦ Συμβουλίου τῶν Δέκα, διὰ θεσπίσματος κανονίζοντος
τὴν διαχείρισιν τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Σπυριδῶνος, διέτα-
ξε, πρὸς τοὺς ἄλλοις, νὰ προστεθῆ εἰς τοὺς τέσσαρας ξένους
ἐπιτρόπους ἕτερος, λαμβανόμενος ἐκ τῶν μελῶν τῆς οἰκογε-
νείας τῶν κητόρων, ἄνευ τῆς συμμεθέξεως τοῦ ὁποίου οὐδὲν
νὰ δύνανται οἱ τέσσαρες νὰ πράξωσιν· ἀπαγορεύων ὁμως καὶ
εἰς τὸν ἐπίτροπον Βούλγαριν πᾶσαν οἰκονομικὴν διαχείρισιν.
Μετὰ ταῦτα ὁ Γενικὸς Προβλεπτής τῆς Θεσσαλίας, μετ' ἐξου-
σίας Γενικοῦ Καπιτάνου, Αὐγουστίνου Σαγρέδος, διὰ Ἀποφάν-
σεως τῆς 5 Ἰουλίου 1711, προσθέτων ἄλλας περὶ τῆς ἐκκλη-
σίας διατάξεις, περιώρισεν εἰς δύο μόνους τὸν ἀριθμὸν τῶν
ξένων ἐπιτρόπων, ἐκλεγομένων μὲν ὑπὸ τῶν κητόρων, ἐπι-
κυρουμένων δὲ ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως. Τροπολογηθείσης βρα-
δύτερον τῆς Ἀποφάνσεως ταύτης, τῆ 20 Φεβρουαρίου 1721,
ἐξῆραλίθη εἰς τοὺς κτήτορας τὸ δικαίωμα τοῦ ν' ἀποφασί-
ζουσιν καὶ τὴν ἐπιτροπὴν, περὶ παντὸς μέτρου ἀπαι-
τούμενου πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἱεροπραξιῶν καὶ πρὸς τὴν

συντήρησιν τῆς ἐκκλησίας, τῇ ἐπικυρώσει ὁμως τῆς κυβερνήσεως (1). Ἐν τούτοις, αἱ πρὸς αὐτῆς γενομένηαι πρὸς τὸ κράτος σημαντικαὶ ὑπηρεσίαι καὶ θυσίαι ἐνεθάρρουν τὴν οἰκογένειαν τῶν Βουλγάρων νὰ προστρέξῃ πρὸς τὴν κυρίαρχον ἐξουσίαν παραπονουμένη κατὰ τῶν καταχρήσεων, δι' ὧν συχνάκις προσεβλήθη τὸ πατρωνικὸν δικαίωμα, καὶ νὰ παρουσιάσῃ ἔγγραφοι, ἐξ ἑνδεκα κεφαλαίων συνιστάμενον, καὶ περιέχον τὰ προνόμια ὑπὲρ ὧν ἐζήτει αὕτη τὴν παρὰ τῆς κυβερνήσεως ἐξασφάλισιν· καὶ ἔτυχε, τῷ ὄντι, τῆς ἐπικυρώσεως αὐτῶν, παρὰ τῆς Βενετικῆς Γερουσίας, διὰ Δουρικῶν γραμμῶν τῆς 11 Ἰουλίου 1750, δημοσιευθέντων ἐν τῇ πόλει τῆς Κερκύρας παρὰ τοῦ Γενικοῦ Προβλεπτοῦ, τῇ 25 Μαΐου 1751, προστατομένης τῆς ἐν παντὶ χρόνῳ πλήρους καὶ ἀκριβοῦς αὐτῶν τηρήσεως. Μεταξὺ τῶν προνομίων τούτων, ἅτινα τοιοιτοτρόπως ἐλάμβανον ἐπίσημον καθιέρωσιν, ἀνεγνωρίζετο ὅτι ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Σπυριδῶνος εἶχε διακηρυχθῆ Σταυροπήγιον (2). Ἐπὶ τέλους δέ, διὰ βῆτης διατάξεως, ἠκυροῦτο πᾶσα προηγουμένη πράξις, παρὰ οἰουδήποτε καταχρηστικῶς γενομένη, ἐπιβλάβῃ τῆς εἰρημένης πατρωνείας, οὐσης πλήρους καὶ ἀποτελούσης διηνεκῆς καταπίστευμα, καὶ ἀπηγορεύετο εἰς πάντα

(1) Ὑπάρχει ἕκτοτε Βιβλίον τῆς Οἰκογενείας ἐνθα καταγράφονται αἱ ἀποφάσεις αὐτῆς.

I. K. B.

(2) Ὀνομάζονται οὕτως αἱ ἐκκλησίαι, αἵτινες δὲν ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὸν ἱεράρχην τοῦ τόπου ἐνθα εὐρίσκονται, ἀλλὰ μόνον ἀπὸ τὸν ὑπέρτατον Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην. — Εἰς τὸ ἐξωτερικὸν μέρος τοῦ τοίχου ὀπισθεν τοῦ ἁγίου Βήματος εὐρίσκειται ἐπὶ τὸ εὐμβολον τοῦ Σταυροπηγίου συνιστάμενον εἰς Σταυρὸν σχηματισθέντα διὰ μικρῶν λεκάνων πεπιγμένων ἐν τῷ τοίχῳ.

I. K. B.

δημόσιον Παραστάτην, τακτικὴν ἢ ἔκτακτον περιβεβλημένον ἐξουσίαν, νὰ πράξῃ νεωτερισμὸν τινα, ἐναντίον εἰς τὰ χορηγηθέντα κεφάλαια.

Διὰ τῶν ἤδη λεχθέντων, δηλώσαντες ἀρκούντως πῶς ἡ οἰκογένεια τῶν Βουλγάρων κατέχει, πατρωνικῶ δικαίωματι, τὸ ἱερόν λείψανον καὶ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θαυματουργοῦ Πολιοῦχου τῆς Κερκύρας, ὀφείλομεν νῦν νὰ προσθέσωμεν ὀλίγα τινα περὶ τῶν λιτανειῶν τοῦ ἐνδόξου Ἁγίου, καὶ περὶ ἄλλων τινῶν γεγονότων, ἐξ ὧν καταδεικνύεται εἰς ποίαν τιμὴν εἶχον αὐτόν, καὶ τὸν ναὸν αὐτοῦ, οὐχὶ μόνον οἱ Ὀρθόδοξοι, ἀλλὰ καὶ οἱ κρατοῦντες τότε Βενετοί. Ἐπειδὴ δὲ ἀνωτέρω ἐσημειώσαμεν τὰ περὶ τῆς λιτανείας τῆς Κυριακῆς τῶν Βαῶν, μεταβίνομεν νῦν εἰς τὴν μετ' ἐκείνην καθιερωθεῖσαν τελετὴν διὰ τὴν λαοσωτήριον ἡμέραν τῆς 11 Αὐγούστου τοῦ ἔτους 1716.

Ἐκραγέντος πολέμου μεταξὺ Βενετικῆς Πολιτείας καὶ Ὀθωμανικῆς Πύλης, οἱ Τοῦρκοι, γενόμενοι κύριοι τῆς Πελοποννήσου, ἐστράτευσαν τὸ 1716 κατὰ τῆς Κερκύρας, ἥτις δεινὴν ὑπέστη πολιορκίαν, ἀπὸ τῆς 25 Ἰουνίου μέχρι τῆς 11 Αὐγούστου, στραταρχοῦντος τῶν Βενετικῶν δυνάμεων τοῦ περικλεοῦς κόμητος Ἰωάννου Μαθθία Σχουλεμβούργου. Διαρκούσης τῆς πολιορκίας, ὡς καὶ προηγουμένως ἐν τῷ ὑπὲρ τῆς Κρήτης πολέμῳ, πολλὰς παρέσχον ὑπηρεσίας τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας τῶν Βουλγάρων προσωπικοῦς ὑποστάντα κινδύνους (1). Οἱ

(1) Πρὸς ἀπόδειξιν τῶν ἀνωτέρω λεγομένων σημειούμεν τὰς ἐπομένους περιχοπὰς ἐπίσημων τινῶν ἐγγράφων, περὶ πράξεων οὐχὶ ἀσημάντων ὡς πρὸς τὴν πάτριον ἱστορίαν.

Τῇ 5 Νοεμβρίου 1659. Πιστοποιητικὸν τοῦ Γενικοῦ Καπιτάνου Φραγκίσκου Μαρτυροῦ λέγει ὅτι ὁ Ἱερεὺς Σπυριδῶν ὁ Βούλγαρις προσέβη εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Πολιοῦχου καὶ ἐστρατολογῆσθαι ἀριθμὸν τινα ἐξορίστων τῶν τριῶν νήσων τῆς Ανατολῆς, καὶ νὰ μεταβῇ μετὰ τούτων εἰς τὸν στό-

ἐφημέριοι δὲ μάλιστα τοῦ Ἁγίου συνέτεινον μεγάλως, διὰ τῆς ἱερατικῆς αὐτῶν ἐπιβροῆς, εἰς τὸ παρακινεῖν τοὺς ἐθελοντάς

λον ἵνα ἐξακολουθήσῃ τὴν καλὴν ὑπηρεσίαν, ἣν παρέσχε καὶ ἐν τῇ προηγουμένῃ ἐκστρατείᾳ. Ἡ προσφορὰ γίνεται παραδεκτὴ, καὶ ἀφοῦ οἱ στρατολογηθέντες συναχθῶσι θέλουσι προμηθευθῆ ἔκ τῶν δημοσίων ἀποθηκῶν μὲ τὸν ἀναγκαῖον ἄρτον ὡς καὶ οἱ λοιποί.

— Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, δι' ἑτέρου πιστοποιητικοῦ, ὁ αὐτὸς Μαυροκηνὸς δίδει εἰς τὸν αὐτὸν ἱερέα Σπυριδῶνα Βούλγαριν, ὡς ἀμοιβὴν τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτοῦ, τὴν ἐξουσίαν τοῦ ν' ἀπολάβῃ τὴν χάριν ἐνὸς ἐξορίστου.

— Τῇ 10 Μαΐου 1698. Θέσισμα τῆς Βενετικῆς Γερουσίας, ἀναδεικνυούσης Κόμητα Ἀντώνιον τὸν Βούλγαριν καὶ τοὺς ἀπογόνους αὐτοῦ. Δηλοῦται ἐν αὐτῷ, ὅτι ὁ Ἀντώνιος, ἐφ' ἀμίλλοις τῶν προγόνων αὐτοῦ, εἰς τὰς πρὸς τὸ δημόσιον ὑπηρεσίας, διεκρίθη ὡς εὐγενῆς κερκυραϊκοῦ κατέργου, ἤγουν δόκιμος, ἐν τῷ πολέμῳ τῆς Κρήτης.

— Τῇ 10 Ἀπριλίου 1714. Πιστοποιητικὸν Ἀλοῖσιου Φωσκάρεως, Καπιτάνου τῶν μεγάλων κατέργων. Πιστοποιεῖ ὅτι Οὐτίκωρ ὁ Βούλγαρις συνέδραμε μετὰ πολλῶν ἀνθρώπων καὶ Ἰππων εἰς τὴν μετακόμισιν τῶν λίθων καὶ ἄλλων χρεωδῶν πρὸς οἰκοδόμησιν τῶν ἐξωτερικῶν ὀχυρωμάτων τῆς πόλεως.

— Τῇ 30 Αὐγούστου 1716. Πιστοποιητικὸν τοῦ Στρατάρχου Ἰωάννου Μαυθία κόμητος Σχουλεμβούργου. — Τῇ 2 Μαρτίου 1717. Ἔτερον τοῦ Προβλεπτοῦ καὶ Καπιτάνου Οὐτίκωρος Δὲ Μόστου — Τῇ 19 Ἰουλίου, τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Ἔτερον τοῦ Γενικοῦ Προβλεπτοῦ καὶ Ἐξελεγκτοῦ Λορεδάνου. Μαρτυροῦσιν ὅτι καθ' ὅλην τὴν πολιορκίαν ὁ ἱερεὺς Οὐτίκωρ ὁ Βούλγαρις, μετὰ καρτερίας καὶ θρησκευτικοῦ ζήλου, ἐξέπληρωσε τὰ καθήκοντα τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ, καὶ παρέσχε πρὸς τοὺς δημορῆσκους αὐτοῦ τὴν ὀφειλομένην ἐν ταιαύταις περιστάσεσι θρησκευτικὴν παραμυθίαν, ἀτρόμητος ὢν πρὸς τοὺς κινδύνους.

— Τῇ 3 Σεπτεμβρίου 1716. Πιστοποιητικὸν Οὐτίκωρος Δὲ Μόστου. — Τῇ 5 Σεπτεμβρίου. Ἔτερον τοῦ Γενικοῦ Προβλεπτοῦ καὶ Ἐξελεγκτοῦ, Ἀντωνίου Λορεδάνου. — Τῇ 18 τοῦ αὐτοῦ. Ἔτερον τοῦ Στρατάρχου Σχουλεμβούργου. — Τῇ 15 Δεκεμβρίου. Ἔτερον τοῦ Γενικοῦ Καπιτάνου Πισάνη. Μαρτυροῦσι τὸ παραδειγματικὸν θάρρος Νικολάου τοῦ Βουλγάρεως, υἱοῦ τοῦ Πρωτοπαπᾶ Σπυριδῶνος, ἐν τῇ κατὰ τῆς

νὰ συντρέχῃσι πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν τειχῶν. Διετέλουν δὲ ἐπίσης συνεχῶς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ διὰ τῶν προσευχῶν ἐπικαλούμενοι τὴν τοῦ Ὑψίστου βοήθειαν, καὶ διὰ τῶν λόγων τρέφοντες τὴν ἐλπίδα τῶν πιστῶν εἰς τὴν ἐκ Θεοῦ, ταῖς πρεσβείας τοῦ Θαυματουργοῦ Ἁγίου, ἀντίληψιν. Τῷ ὄντι ὁ τουρκικὸς στρατός, ὅς τις εἶχεν ἀποτύχει εἰς τὴν κατὰ τῆς πόλεως ἔφοδον, ἀλλ' ὅς τις, ὑπεράριθμος ὢν, δὲν ἔπρεπε ν' ἀπελιπισθῆ, κατεπλήχθη ὑπὸ τρομερᾶς λαίλαπος, τὰς σκηνὰς αὐτοῦ ἀνατρεψάσης, ὡς δὲ εἶπον τινὲς τῶν Τούρκων, ὄφθη ταῦτοχρόνως ἐπ' αὐτοὺς ἀπειλητικῶς ἐπερχόμενος καλόγηρος, φέρων λαμπάδα, ὡς δι' αὐτῆς μέλλων νὰ κατακαύσῃ αὐτούς. Τοιοῦτοτρόπως, τῇ 11 Αὐγούστου 1716, ἡ Κέρκυρα ἀπηλλάγη παντὸς κινδύνου,

πόλεως ἐφόδῳ τῶν πολεμίων· ὅτι συνήργησεν οὗτος εἰς τὴν μετακόμισιν τῶν πρὸς τὴν ἄμυναν ἀναγκαίων πραγμάτων κατὰ τὰς σημαντικωτέρας θέσεις· καὶ ὅτι μετ' ἐνόπλων ἐκίνησεν εἰς ἀπάντησιν τῶν βαρβάρων, ὅτε ἀπέθισαν εἰς τὸν Ὑψιον, καὶ ἀντετάχθη εἰς τὰς ἐπιδρομάς, δι' οὗ κατέστρεφον τὰ πάντα διὰ πυρὸς καὶ ξίφους, πληγωθεὶς δὲ ἐλαφρῶς δὲν ἔπαυσεν ὁμως τοῦ νὰ προκινδυνεύῃ εἰς τοὺς ἀκροβολισμούς· διέμεινε δὲ ἐπὶ πολὺ ἔξω τῆς πόλεως εἰς τὰ ὄρη· ἔτι διεκρίθη δὲ μάλιστα εἰς τοὺς προμαχῶνας τοῦ Σαρανδάρη, τῶν τριῶν πηγαδίων, καὶ ἐν τῇ ὑπὸ τὸ νέον φρούριον αἵματηρᾶ ἐφόδῳ.

Ὁ πατήρ αὐτοῦ συνέπραξε, μετὰ λαϊκῶν καὶ ἱερέων, εἰς τὰς παρασκευὰς τῆς ἀμύνης.

— Τῇ 28 Σεπτεμβρίου 1716. Πιστοποιητικὸν τοῦ μνησθέντος Λορεδάνου. — Τῇ 20 Ὀκτωβρίου. Ἔτερον τοῦ Σχουλεμβούργου. Πιστοποιοῦσι τὴν ἐπὶ τῆς πολιορκίας ἐπιμελῆ ὑπηρεσίαν τοῦ δόκτορος Πέτρου τοῦ Βουλγάρεως, ἐκτάκτου συνδίκου, μὴ φειδομένου ἑαυτοῦ, καὶ ἐνθαρρύνοντα τὸν λαὸν εἰς τὴν μετακόμισιν τοῦ πρὸς τὴν ἄμυναν ἀπαιτουμένου ὕλικου.

— Τῇ 18 Ἀπριλίου 1772. Θέσισμα τῆς Βενετικῆς Γερουσίας ἐπεκτείνον εἰς ἄπασαν τὴν οἰκογένειαν τὸν εἰς Ἀντώνιον τὸν Βούλγαριν καὶ τοὺς αὐτοῦ ἀπογόνους χορηγηθέντα τίτλον κόμητος.

ἀποσυρθέντων τῶν βαρβάρων πολιορκητῶν. Συνεπεία τοῦ εὐ-
τυχοῦς τούτου συμβάντος ἐγένετο τὸ ἐπόμενον θέσπισμα.

Ἀπόφρασις τοῦ Γενικοῦ Καπιτάνου Πισάνη,
περὶ τῆς λιτανείας τῆς 11 Αὐγούστου.

Ἐπὶ τῆς πολιορκίας τοῦ φρουρίου τούτου τῶν Κορυφῶν ὄρα-
τὴ ὑπῆρξεν ἡ προστασία τοῦ ἐνδόξου Ἁγίου Σπυριδῶνος, ὑπὸ
τῶν ἰσχυρῶν μεσιτεῦσεων τοῦ ὁποίου κινηθεῖσα ἡ θεία εὐσπλαγ-
χνία ἠθέλησε νὰ ποιήσῃ τόσον λαμπρότερον τὸ θαῦμα, ὅσον
καθ' ἣν ὥραν ἦτο μάλιστα ἐπικείμενος ὁ κίνδυνος, διὰ ἀπροσ-
δοκίτου εὐτυχοῦς μεταβολῆς, ἠκολούθησεν ἡ ποθητὴ ἐλευθέ-
ρωσις τοῦ αὐτοῦ φρουρίου, κατεσπευσμένως τῶν πολεμίων ἀρόν-
των τὸ στρατόπεδον, καὶ ἐγκαταλιπόντων τὸ πυροβολικόν, τὰ
πολεμοφόδια καὶ τὴν ἀποσκευήν. Πρὸς τὴν ἐνέργειαν τούτου
θαύματος πᾶσα καρδία καὶ πᾶσα διάνοια ὀφείλει νὰ προσ-
πέσῃ προσευχομένη, καὶ ἐν ταπεινότητι τὰς εὐχαριστίας αὐ-
τῆς ἀποδίδουσα, νὰ καταδείξῃ τὸ μέγεθος ἅμα τῆς εὐεργεσίας
καὶ τοῦ κοινοῦ ὀφειλήματος. Καὶ ἐπειδὴ εἰς ταῦτα πρέπει νὰ
προστεθῶσι τὰ ἀποτελέσματα δημοσίας εὐλαβοῦς εὐγνωμοσύ-
νης, κρίνει εὐλογον ἡ ἐξουσία αὕτη νὰ καθιερώσῃ διηνεκῶς ἐ-
πέτειόν τινα μνημόνευσιν τῆς εὐτυχοῦς ἐκεῖνης ἡμέρας, καθ' ἣν
ἴδομεν καταβεβλημένας τὰς προσπάθειάς, ἐξητυλισμένην τὴν
ὑπερηφάνειαν, καὶ τοὺς βαρβάρους ὑπ' αὐτοῦ τοῦ φόβου αὐτῶν
τραπέοντας εἰς φυγὴν, ὅτε μᾶλλον ἤλπίζαν νὰ ἐπιθέσωσι σκλη-
ρὸν ζυγὸν εἰς τοὺς λαοὺς τούτους καὶ νὰ ὑπερνικήσωσι φρού-
ριον, ὅπερ ἐξασφαλίζει τὴν Χριστιανοσύνην κατὰ τῶν εἰσβολῶν
αὐτῶν. Εἰς δόξαν λοιπὸν Θεοῦ τοῦ Κυρίου, καὶ εἰς τιμὴν τοῦ
Ἁγίου ἀντιλήπτορος, δυνάμει τῶν παρόντων καὶ τῆ ἐξουσίας
τοῦ ἡμετέρου Γενικοῦ Καπιτανάτου αποφασίζεται, ὅτι κατὰ
πᾶν ἔτος, τὴν ἀξιωμαθμόνευτον ἡμέραν τῆς 11 Αὐγούστου

ἔ. ν. δηλαδὴ 11 ἔ. π. μέλλει νὰ ἐκτίθῃται τὸ θαυματουργὸν
λείψανον τοῦ αὐτοῦ Ἁγίου, μετὰ τὴν τέλεσιν τῆς λειτουργίας,
νὰ φέρηται ἐν λιτανείᾳ κατὰ τὴν πόλιν, συνοδευόμενον ὑπὸ τοῦ
κλήρου, τῶν δημοσίων προστατῶν, καὶ τῶν ἀρχῶν τῆς αὐτῆς
πόλεως, μετὰ τῆς μεγίστης τοῦ λαοῦ ἀκολουθίας, ἵνα πάντες
ἐπικαλῶνται διηνεκεῖς τὰς αὐτοῦ εὐλογίας, ὅπως καὶ κατὰ
τὸ μέλλον προστατεύωσι καὶ ὑπερασπίζωσι κατὰ τῶν ἐπιβου-
λῶν τῶν ἀπίστων, τὴν πόλιν καὶ τὴν νῆσον. Πρὸς πλειοτέραν
δὲ λαμπρότητα καὶ χαρμοσύνην πρέπει κατὰ τὴν τελετὴν ταύ-
την τὸ ἅγιον λείψανον νὰ χαιρετᾶται παρὰ τῶν φρουρίων καὶ
παρὰ τῶν τυγγανόντων πλοίων, διὰ τῶν εἰς τὰς ἄλλας λιτα-
νείας τοῦ αὐτοῦ Ἁγίου συνήθων πυροβολισμῶν, εἰς ἀθάνατον
μαρτυρίαν τῆς ἔνεκα τοσοῦτον εὐτυχοῦς συμβάντος δημοσίας
εὐγνωμοσύνης.

Ἀφιέρωσεν ἡ ἐξοχωτάτη Σύγκλητος μεγάλην λαμπάδα ἀρ-
γυρᾶν, ἵνα ὑπάρχῃ πάντοτε ἀναμμένη ἐνώπιον τοῦ Ἁγίου, καὶ
πρὸς συντήρησιν θέλει προμηθευθῆ παρὰ τοῦ Δημοσίου, ἀπὸ ἔ-
τος εἰς ἔτος, τὸ ἀπαιτούμενον ἔλαϊον. Πρὸς δὲ τούτοις, ἀνα-
γνωρίζοντες ἡμεῖς εὐλογον ἐπίσης τὴν ἐξάσκησιν ἔργου τινὸς
ἐλεημοσύνης πρὸς τοὺς πτωχοῦς, ὅπερ εἶναι ἡ πράξις ἡ μᾶλ-
λον εὐπρόσδεκτος πρὸς τὸν Θεόν, θεσπίζομεν νὰ ληφθῶσι κα-
τ' ἔτος, ἐκ τοῦ δημοσίου τραπεζίου, βεάλια ἑκατὸν πενήτηκοντα,
οἰουδήποτε νομίσματος, ἵνα διανεμηθῶσιν εἰς τοὺς πτωχοῦς,
τόσον Λατίνους ὅσον Γραικοὺς, εἰς τοὺς κατὰ τὴν πόλιν ἐπαι-
τοῦντας, καὶ εἰς τοὺς μένοντας εἰς τὰς αὐτῶν κατοικίας· πα-
ραδιδόμενου τοῦ ἐνὸς ἡμίσεως τῶν χρημάτων τούτων εἰς τὸν
περιφανέστατον κύριον Ἀρχιεπίσκοπον (1), τοῦ δὲ ἐτέρου εἰς
τὸν κύριον Πρωτοπαπᾶν, ἵνα ὁ μὲν πρῶτος ποιήσῃ τὴν δια-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΜΟΥΣΕΙΟΝ ἈΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟΥ

(1) Ἐννοεῖ τὸν Λατινεπίσκοπον.

νομήν εις τοὺς πτωχοὺς τῶν Λατίνων, ὁ δὲ δεύτερος εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν Γραικῶν, τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῆς λιτανείας, ἐνώπιον τῶν παραστατῶν (1), ἵνα ἐφελκύσωμεν πάντοτε μᾶλλον τὰς εὐλογίας τοῦ Ὑψίστου, καὶ τὴν μεσίτευσιν τοῦ θαυματουργοῦ αὐτοῦ Ἀγίου, ὑπὲρ τῶν δημοσίων ὄπλων, καὶ ὑπὲρ τῆς διηνηκοῦς διασώσεως τοῦ φρουρίου τούτου καὶ τῆς νήσου, ὑπὸ τὸ κράτος τῆς Γαληνοτάτης Πολιτείας. Τῶν παρόντων διατάττομεν τὴν ἐγγραφὴν ὅπου δεῖ, καὶ ἰδίως ἐν τῷ δημοσίῳ τούτῳ Ταμείῳ, διὰ τὴν ἐπὶ παντὸς ἐκτέλεσιν αὐτῶν. Πρὸς πιστοποίησιν τούτων, κτλ.

Κερκύρα, τῇ 30 Μαρτίου 1717, ε. ν.

Ἀνδρέας Πισάνης, Γενικὸς Καπιτάνος.

Ὁ αὐτὸς Πισάνης, δι' ἐτέρου θεσπίσματος τῆς 7 Ἰουλίου 1718, προσέφερεν εἰς τὸν Ἅγιον Προστάτην τὴν μεγάλην ἀργυρᾶν λαμπάδα, ἀνάθημα τοῦ στόλου. Ἐπίσης καὶ ἡ Βενετικὴ Γερουσία, διὰ θεσπίσματος τῆς 25 Ἀπριλίου 1727, εἶχε προσφέρει, ὡς ἀνάθημα εὐχαριστήριον, ἑτέραν ἀργυρᾶν λαμπάδα ἔχουσαν ἐπτὰ λυχνίας, ἧτις ἀνηρτήθη ἐνώπιον τοῦ κουβουκλίου τοῦ Ἀγίου (2). Κατὰ δὲ τὸ 1772, ὁ γενικὸς προβλεπτής

(1) Δημόσιοι παραστάται, καὶ ἀπλῶς παραστάται, ὠνομάζοντο οἱ βενετοὶ κυβερνῆται, ὡς ἀντιπροσωπεύοντες τὸ κυρίαρχον κράτος.

(2) Ἡ παρὰ τοῦ Πισάνη ἀφιερθεῖσα λαμπὰς φέρει τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν.

Divo Spyridioni Tutelari utraque Classe Protecta, Andrea Pisani Supremo Duce utriusque Classis Nobiles. Ex voto. Anno MDCCXVI.

Εἰς τὴν παρὰ τῆς Βενετικῆς Γερουσίας ἀφιερθεῖσαν, ἀναγινώσκειται ἡ ἐπομένη.

Ob. Servata Coreyra. Divo Spyridioni Tutelari. Senatus Venetus. Anno MDCCXVI.

Ἀντώνιος Κουερίνης προσέφερεν ἀργυρᾶν λαμπάδα, ἐβδομήκοντα οὐγγιῶν, καὶ συνέπραξεν εἰς τὴν ἀνοικοδόμησιν καὶ ἐπιπλάτυνσιν τοῦ σκευοφυλακείου.

Ἐκτὸς τῆς λιτανείας ταύτης, καὶ τῆς τῶν Βατῶν, ὀφείλομεν ν' ἀναφέρωμεν καὶ ἑτέρας δύο τελουμένας, ἐτησίως. Ἡ μὲν γίνεται ἐκ παλαιῶν χρόνων ἕκαστον Μέγα Σάββατον, ἕνεκα τῆς περὶ τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἐγκαίρου ἀφίξεως σιτοφόρου πλοίου, δι' ἧς ὁ λαὸς οὗτος ἀπηλλάγη τῆς σιτωδίας, ἧτις ἠπέλει τὸν ὄλεθρον αὐτοῦ· ἡ δὲ πᾶσαν πρώτην Κυριακὴν τοῦ Νοεμβρίου μηνός, καθιερωθεῖσα ἤδη ἀπὸ τοῦ ἔτους 1673, ὑπὸ τῆς τότε κυβερνήσεως, δι' ἀποφάσεως τῆς 29 Ὀκτωβρίου, ἕνεκα τῆς κατ' ἐκεῖνο τὸ ἔτος, ἐνσηψάσης πανόλους, ἐξ ἧς καὶ πάλιν ἡ Κέρκυρα ἀπηλλάγη, τῇ ἀντιλήψει τοῦ θαυματουργοῦ αὐτῆς Προστάτου.

Ἡ μεγίστη εὐλάβεια, ἣν ἡ Βενετικὴ Πολιτεία εἶχε πρὸς τὸ ἱερόν λείψανον τοῦ Ἀγίου Σπυριδῶνος, ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ σειρᾶς θεσπισμάτων, δι' ὧν πολλὰ ἀνάθηματα καὶ δῶρα ἀφίερωσεν αὐτῇ εἰς τὴν ἐκκλησίαν αὐτοῦ, καὶ πολλὰς παραχωρήσεις εἰς δόξαν αὐτοῦ ἐθέσπισεν. Οὕτω, τῇ 4 Φεβρουαρίου 1662, ὁ γενικὸς προβλεπτής καὶ ἐξελεγκτὴς Φραγκῆσκος Μοκενίγος, διέταξε κατὰ τὴν ἐσοδείαν τῶν ἐλαίων, νὰ τίθηται εἰς πᾶν ἐλαιοτριβεῖον τῆς νήσου μία ξέστα, ἵνα οἱ εὐσεβεῖς ἀφίνωσιν εἰς αὐτὴν ὅσον ἔλαιον θέλουσι νὰ προσφέρωσιν εἰς τὸν Ἅγιον· νὰ φυλάττηται δὲ τοῦτο ὑπὸ τοῦ κυρίου τοῦ ἐλαιοτριβεῖου, καὶ, τῇ βοήθειᾳ τῶν δημοσίων ἀνθρώπων καὶ τῶν ἱερέων τῆς ἐξοχῆς, νὰ μετακομίζεται εἰς τὴν πόλιν καὶ νὰ παραδίδεται εἰς τὸν ὑπηρετὴν τῆς ἐκκλησίας. Τῇ δὲ 19 Ὀκτωβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ὁ βασιλεὺς Ἀντώνιος Λομβάρδος προσέφερεν ἀργυρᾶν λαμπάδα, μετὰ τῆς ἀπαιτουμένης ποσότητος ἔλαιου. Ἡ ἀφιέρωσις αὕτη φαίνεται εἰς τὰς πράξεις τοῦ συμβολαιογράφου Φιλίππου Ἀσημοπούλου.

Εἰς τὴν παρὰ τῆς Βενετικῆς Γερουσίας ἀφιερθεῖσαν, ἀναγινώσκειται ἡ ἐπομένη.
ΕΛΑΙΟΝ ΤΡΙΒΕΙΟΝ
 ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΘΡΑΣΙΟΦΗΚΗ
 ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΔΗΘΕΟΥΡΙΟΥ
 ἀργυρᾶν λαμπάδα, μετὰ τῆς ἀπαιτουμένης ποσότητος ἔλαιου. Ἡ ἀφιέρωσις αὕτη φαίνεται εἰς τὰς πράξεις τοῦ συμβολαιογράφου Φιλίππου Ἀσημοπούλου.

Τὸ 1675, τῆ 9 Ἀπριλίου, ὁ γενικὸς προβλεπτής Ἀνδρέας Βαλιέρ, ἐθέσπισε τὴν κατ' ἔτος χορήγησιν εἰς τὸν Ἅγιον τῆς χάριτος ὑπὲρ δύο δεσμοτῶν, ἐφ' ὧν νὰ προσφέρῃ ἕκαστος τούτων εἰς τὸν Ἅγιον ἑκατὸν λίτρας κηρίου. Καὶ ἄλλας τοιαύτας χάριτας ἔχομεν εἰς τὰ ἐπόμενα ἔτη, τὰς ὁποίας καταγράφομεν ἐνταῦθα ὡς ἀξίας παρατηρήσεως.

Τῆ 18 Μαρτίου 1676, ὁ προβλεπτής καὶ γενικὸς καπιτάνος Μοκενίγος εἶχεν ἤδη, διὰ θεσπίσματος, ἀπαλλάξῃ πάσης ἀγγαρίας τὴν λέμβον Γεωργίου τινὸς Μεγαλογένους, διότι οὗτος ὑπεχρεοῦτο νὰ συνεισφέρῃ ἐτησίως εἰς τὸν Ἅγιον εἴκοσι λίτρας κηρίου. Μετὰ ταῦτα βλέπομεν, κατὰ τὸ ἔτος 1678, νέον θέσπισμα, ὑπὸ ἡμερομηνίαν 1 Μαρτίου, δι' οὗ ὁ αὐτὸς Μεγαλογένης ἀπαλλάττεται ἐκ νέου πάσης ἀγγαρίας, διότι ὑπεχρεοῦτο νὰ προσφέρῃ εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου τὸ ἥμισυ τῆς ὠφελείας, ἣν ἀπελάμβανεν ἐκ τῆς αὐτῆς λέμβου.

Τὸ ἔτος 1691, τῆ 26 Νοεμβρίου, ὁ γενικὸς καπιτάνος Δομνίκος Μοκενίγος, χοριζόμενος εἰς τοὺς εἰς αὐτὸν παρουσιασθέντας ἱερεῖς τοῦ Ἁγίου, ἔδωκε τὴν παρ' αὐτῶν ζητουμένην χάριν τινὸς ἐν τῷ κατέρῳ καταδίκου, Μανόλη ἐκ Κρήτης. Ὅλίγα δὲ ἔτη μετὰ ταῦτα, τῆ 25 Δεκεμβρίου 1695, ὁ γενικὸς προβλεπτής καὶ ἐξελεγκτής, Ἀντώνιος Μολίνος, ἐθέσπισεν ὅτι κατὰ τὰς ἡμέρας καθ' ἃς ἐξετίθετο τὸ λείψκον τοῦ Ἁγίου, ὅσοι χωρικοί, εἴτε ἔχοντες χρέη, εἴτε ὑποβεβλημένοι εἰς μικρὰς ἐξορίας, ἤρχοντο εἰς τὴν πόλιν, ἔπρεπε νὰ μὴ ἐνοχλῶνται ἢ συλλαμβάνωνται.

Τὸ 1707, τῆ 16 Μαΐου, ὁ γενικὸς καπιτάνος Φραγκίσκος Γριμάνης, ὑποχρεώνει τοὺς ἐν τέλει νὰ φέρωσι τὸν οὐρανίσκον εἰς τὰς λιτανείας, ἐπὶ ποινῇ προστίμου, δι' ἐκάστην φορὰν, πέντε ἀργυρῶν δουκάτων. Ὁ δὲ γενικὸς προβλεπτής Φραγκίσκος Κορέρ, διὰ θεσπίσματος τῆς 13 Μαΐου 1724, διατάττει,

εἰς ἰδιαιτέραν τιμὴν τοῦ Ἁγίου, νὰ μένωσι, κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἑορτῶν τοῦ Ἁγίου, κλεισμένα πάντα τὰ ἐργαστήρια, καὶ αὐτὰ τῶν Ἑβραίων, τὰ ὅποια, κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη, εἶχον, διὰ δημοσίων ἀποφάσεων, ἀπαλλαχθῆ τῆς υποχρεώσεως ταύτης.

Τὸ 1753, διὰ θεσπίσματος τῆς 27 Ἀπριλίου, ὁ γενικὸς προβλεπτής Ἀντώνιος Λορεδάνος, μετὰ δουκιτικῆς ἐπιδοκιμασίας τῆς 1 Ἰουνίου, ἐπικυροῖ τὴν ἀρχαίαν λιτανείαν τοῦ Μεγάλου Σαββάτου.

Δ' ἐπιστολῆς 21 Φεβρουαρίου 1771 καὶ διὰ διαταγῆς 22 Αὐγούστου 1772, ἡ βενετικὴ κυβέρνησις ἀνενέωσε τὰ ἀρχαῖα προνόμια τῶν εἰς τὸν Ἅγιον ἀποδιδόμενων στρατιωτικῶν τιμῶν, καὶ τῶν κατὰ τὰς λιτανείας γινομένων ὑπὸ τῶν φρουρίων καὶ δημοσίων πλοίων κανονοβολισμῶν καὶ τουφεκοβολισμῶν.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω θεσπισμάτων τῆς βενετικῆς κυβερνήσεως, πλεῖσται προσφοραὶ καὶ ἀναθήματα ἔγινον, κατὰ διαφόρους καιροὺς, ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων, ἢ καταγραφῆ τῶν ὁποίων ἤθελεν ὁμως ἀποβῆ ἐκτὸς τοῦ ἡμετέρου προκειμένου. Ὅθεν ἀρκούμεθα μόνον νὰ σημειώσωμεν, ὅτι, κατὰ τὸ ἔτος 1672, Νικόλαος ὁ Πολίτης, εὐπατρίδης Κερκυραῖος, ἀφιέρωσεν εἰς τὸν Ἅγιον χρυσοῦν λαμπάδα, ἀξίας σχεδὸν τριῶν χιλιάδων φλωρίων. Τὸ ἔτος 1749 ἀφίχθη ὁ Πανιερώτατος Σίδης, φέρων ἀργυρᾶν λαμπάδα, ἔχουσαν ἐπτὰ λυχνίας, δῶρον πεμπόμενον ὑπὸ Ἰωάννου Γρηγορίου Γαίκα, ἡγεμόνος Οὐγγροβλαχίας. Διὰ χρυσοβούλλου δὲ, ἐκδοθέντος τῆ 20 τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ὁ ἡγεμὼν ἐκεῖνος ἀφιέρωσεν πρὸς τούτοις, εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου, ἐτησίαν χορήγησιν ἑκατὸν γροσίων.

Περὶ τὸ 1772 ἐπέμφθη ἐπίσης δῶρον εἰς τὸν Ἅγιον, παρὰ Ἰακώβατοῦς Ἀηλιόπουλου, τινὸς τῆς Μολδαβίας, μοναχῆς Σοφρωνίας, Μορῆς, ἀφροσύνη πολυέλεος κρημασθεὶς ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐκκλη-

σίας (1). Τέλος, περί τὸ 1777, δι' ἰδιαιτέρου ἀναθήματος τῆς ὁμογενοῦς κυρίας Καραγιάννη, ἡ λάρναξ τοῦ Ἁγίου ἐσκεπάσθη ἐξ ἀργυροῦ περιβλήματος, φέροντος ἐγχαραγμένα τὰ θαύματα τοῦ αὐτοῦ Ἁγίου (2), καὶ τὸ 1795 ἐπέμφθη ὑπὸ τῶν ἐμπόρων τῆς Σμύρνης, Εὐαγγέλιον, ἀξίας δύο χιλιάδων γροσιῶν, καὶ λαμπρὰ ἀργυρᾶ μετὰ πλοίου ὑποκρεμαμένου.

(1) Ἄγνοοῦμεν ποῦντινα πολυέλεον ἐννοοῦσιν ἐνταῦθα, οἱ συγγραφεῖς τοῦ παρατήματος τούτου, διότι ὁ νῦν ἐν τῷ μέσῳ τῆς Ἐκκλησίας ἀνηρτημένος πολυέλεος εἶναι ἀφιέρωμα Ἐμμανουὴλ τοῦ Θεοτόκη, φέρον μάλιστα καὶ τὴν κατωτέρω περιέργον ἐπιγραφὴν

Ἐν Παρισίοις τῆς Γαλλίας τοῖς ὑπὸ Ῥώσων ἀπειλουμένοις καθόλην πολιορκούμενος, ὑπὲρ τε τῆς εἰς Κέρκυραν τὴν πατρίδα ἐπανώδου μου καὶ τοῦ ζώσας εὑρεῖν τὴν μητέρα Ἑλένην καὶ τὴν θυγατέρα Αἰκατερίνην, ταύτην τὴν εὐχὴν ἠύξασθαι ἀνάθημα πρὸς τὸν Ἅγιον ἡμῶν Προστάτην Σπυρίδωνα, ἐγὼ Ἐμμανουὴλ Θεοτόκης ἐξετέλεσα ἐν ἔτει 1826 κατὰ τὰς θερμὰς παραγγελίας ἐλεῖν γενικῶς ἐπὶ τῆς γῆς τῆς ὀρφανῆς Λευκιμνίας ἀναπαυθείσης Ἀγγελικῆς ὀλίγας στιγμὰς πρὶν ἢ τῷ Θεῷ τὴν ἐαυτῆς παραδοῦναι ψυχὴν.

(I. K. B).

(2) Τὸ περιβλήμα τοῦτο περιχρυσωθὲν ἀργότερον, φέρει τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν

1770 Νοεμβρίου πρώτη S. V. Κορφοῦς.

Ποίημα Μάρκου Καβάλλη

Ἀφιερῶθαι τὸ παρὸν ἀπὸ τὴν δούλην τοῦ Θεοῦ Ἑλένην Μαρτύση Καραϊωάννου τοῦ ποτὲ Ἀναστασίου εἰς μνήμην καὶ εὐχαρίστησιν τῶν τε θαυμάτων καὶ χαρίτων τῶν τελεσθέντων Αὐτῇ παρὰ τοῦ Οὐρανοῦ τούτου Σπυρίδωνος ἔτει 1769.

(I. K. B).

Καταλυθέντος τοῦ Βενετικοῦ κράτους, οἱ τὰς νήσους κατέξαντες Γάλλοι, ἐπὶ τῆς Δημοκρατίας τοῦ 1789, δὲν ἠθέτησαν τὸ ἀρχαῖον ἔθιμον τοῦ ἀπονέμειν πρὸς τὸν ἡμέτερον Ἅγιον τὰς στρατιωτικὰς τιμὰς. Ὅτε δέ, ἐξωσθέντων τῶν Γάλλων, καθιδρῦθη ἡ Ἐπτανήσιος Πολιτεία, κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς παρούσης ἐκκλησιαστικῆς, ὁ Αὐτοκράτωρ τῶν Ῥωσιῶν Παῦλος ὁ Α'. ἐτίμησε τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἡμετέρου Ἁγίου, διὰ τοῦ ἐπομένου Θεσπίσματος, μεθ' οὗ νομίζομεν ἄξιον νὰ τελειώσωμεν τὴν παρούσαν ἔκθεσιν.

Τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι,

Ἡμεῖς ΠΑΥΛΟΣ Α'. Ἱμπεράτωρ
καὶ Αὐτοκράτωρ Πασῶν τῶν Ῥωσιῶν,
κτλ. κτλ. κτλ.

Τοῖς Ἱερουργοῦσιν ἐκ τῆς ἐφαγγελίας τῶν Βουλγάρων, ἐγκατοικοῖς τε ἐν τῇ Νήσῳ Κερκύρας, καὶ τῆς Ἐκκλησίας δεσποτεύουσι, καθ' ἣν κεῖται τὸ Λεῖψανον τοῦ Ἁγίου ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ Τριμυθοῦντος.

Ἡ Εὐνοια τῆς Αὐτοκρατορικῆς Ἡμῶν Μεγαλειότητος.

Συγκαταβαίνουσα ἡ Ἡμετέρα Αὐτοκρατορικὴ Ἐρεσις, εἰς τὴν ταπεινῶς ἀναφερθεῖσαν Ἡμῖν ἱεσίαν, ἵνα ἀναλάβωμεν ὑπὸ τὴν Ἡμετέραν Προστασίαν, ὑμᾶς τε, καὶ τὴν Ἐκκλησίαν, τὴν δεσποτευομένην ὑπὸ τῆς ὑμετέρας Ἐφαγγελίας, ἐν ἣ κεῖται τὸ Λεῖψανον τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος Τριμυθοῦντος. Ἡμεῖς φιλευσπλάγχθως ταύτην χαρίζομεν. Καὶ εἰς ἀπόδειξιν τῆς Αὐτοκρατορικῆς Ἡμῶν Προστασίας χαρίζομενοι, διορίζομεν πρὸς τὴν αὐτὴν Ἐκκλησίαν, ἐτήσιον δόσιμον ἐλέους, ἑκατὸν εἴκοσι πέντε ἰσοβελίων ἡμισίων. Ἡμεῖς Προστασίας δὲ ἐπομένως τῇ Ἡμετέρᾳ Συνόδῳ, ἵνα Αὐτὴ ἀποδίδωσι τὸ αὐτὸ ἐτήσιον ἔλεος τῇ Αὐτῇ Ἐκκλησίᾳ τριετι-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΠΡΟΙΣΤΟΡΙΚΩΝ

σίας (1). Τέλος, περί τὸ 1777, δι' ἰδιαιτέρου ἀναθήματος τῆς ὁμογενοῦς κυρίας Καραγιάννη, ἡ λάρναξ τοῦ Ἁγίου ἐσκαπέσθη ἐξ ἀργυροῦ περιβλήματος, φέροντος ἐγγραγμένα τὰ θαύματα τοῦ αὐτοῦ Ἁγίου (2), καὶ τὸ 1795 ἐπέμφθη ὑπὸ τῶν ἐμπόρων τῆς Σμύρνης, Εὐαγγέλιον, ἀξίας δύο χιλιάδων γροσίων, καὶ λαμπρὰ ἀργυρὰ μετὰ πλοίου ὑποκρεμαμένου.

(1) Ἄγνοοῦμεν ποῖον τινα πολυέλεον ἐννοοῦσιν ἐνταῦθα, οἱ συγγραφεῖς τοῦ παραρτήματος τούτου, διότι ὁ νῦν ἐν τῷ μέσῳ τῆς Ἐκκλησίας ἀνηρηθήμενος πολυέλεος εἶναι ἀφιέρωμα Ἐμμανουὴλ τοῦ Θεοτόκου, φέρων μάλιστα καὶ τὴν κατωτέρω περιέργον ἐπιγραφήν

Ἐν Παρισίοις τῆς Γαλλίας τοῖς ὑπὸ Ῥώσων ἀπειλουμένοις καθῆναι πολιορκούμενος, ὑπὲρ τε τῆς εἰς Κέρκυραν τὴν πατρίδα ἐπανόδου μου καὶ τοῦ ζώσας εὐρεῖν τὴν μητέρα Ἑλένην καὶ τὴν θυγατέρα Δικατερίνην, ταύτην τὴν εὐχὴν ἠϋξάμην ἀνάθημα πρὸς τὸν Ἅγιον ἡμῶν Προστάτην Σπυρίδωνα, ἐγὼ Ἐμμανουὴλ Θεοτόκος ἐξετέλεσα ἐν ἔτει 1826 κατὰ τὰς θερμὰς παραγγελίας ἐλεεῖν γενικῶς ἐπὶ τῆς γῆς τῆς ὀρφανῆς Λευκιμνίας ἀναπαυθείσης Ἀγγελικῆς ὀλίγας στιγμαὶς πρὶν ἢ τῷ Θεῷ τὴν ἐαυτῆς παραδοῦναι ψυχὴν.

(I. K. B).

(2) Τὸ περιβλήμα τοῦτο περιχρυσωθὲν ἀργότερον, φέρει τὴν ἐξῆς ἐπιγραφήν

1770 Νοεμβρίου πρώτη S. V. Κορφοῦς.

Ποίημα Μάρκου Καβάλλη

Ἀφιέρωθη τὸ παρὸν ἀπὸ τὴν δούλην τοῦ Θεοῦ Ἑλένην Μιρούτση Καραϊωάννου τοῦ ποτὲ Ἀναστασίου εἰς μνήμην καὶ εὐχαρίστησιν τῶν τε θαυμάτων καὶ χαρίτων τῶν τελεσθέντων Αὐτῇ παρὰ τοῦ Οὐρανοῦ τουργοῦ τούτου Σπυρίδωνος ἔτει 1769.

(I. K. B).

Καταλυθέντος τοῦ Βενετικοῦ κράτους, οἱ τὰς νήσους καθέξαντες Γάλλοι, ἐπὶ τῆς Δημοκρατίας τοῦ 1789, δὲν ἠθέτησαν τὸ ἀρχαῖον ἔθιμον τοῦ ἀπονέμειν πρὸς τὸν ἡμέτερον Ἅγιον τὰς στρατιωτικὰς τιμὰς. Ὅτε δέ, ἐξωσθέντων τῶν Γάλλων, καθιδρύθη ἡ Ἑπτανήσιος Πολιτεία, κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς παρουσίας ἐκαντονταετηρίδος, ὁ Αὐτοκράτωρ τῶν Ῥωσσιῶν Παῦλος ὁ Α΄ ἐτίμησε τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἡμετέρου Ἁγίου, διὰ τοῦ ἐπομένου Θεσπίσματος, μεθ' οὗ νομιζόμεν ἄξιον νὰ τελειώσωμεν τὴν παρούσαν ἔκθεσιν.

Τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι,

Ἡμεῖς ΠΑΥΛΟΣ Α΄ Ἰμπεράτωρ

καὶ Αὐτοκράτωρ Πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν,

κτλ. κτλ. κτλ.

Τοῖς Ἱερουργοῦσιν ἐκ τῆς ἐφαμηλίας τῶν Βουλγάρων, ἐγκατοικοῖς τε ἐν τῇ Νήσῳ Κερκύρας, καὶ τῆς Ἐκκλησίας δεσποτεύουσι, καθ' ἣν κεῖται τὸ Λεῖψανον τοῦ Ἁγίου ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ Τριμυθοῦντος.

Ἡ Εὐνοια τῆς Αὐτοκρατορικῆς Ἡμῶν Μεγαλειότητος.

Συγκαταβαίνουσα ἡ Ἡμετέρα Αὐτοκρατορικὴ Ἐρεσις, εἰς τὴν ταπεινῶς ἀναφερθεῖσαν Ἡμῖν ἱκεσίαν, ἵνα ἀναλάβωμεν ὑπὸ τὴν Ἡμετέραν Προστασίαν, ὑμᾶς τε, καὶ τὴν Ἐκκλησίαν, τὴν δεσποτευομένην ὑπὸ τῆς ὑμετέρας Ἐφαμηλίας, ἐν ἣ κεῖται τὸ Λεῖψανον τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος Τριμυθοῦντος. Ἡμεῖς φιλευσπλάγχχως ταύτην χαρίζομεν. Καὶ εἰς ἀπόδειξιν τῆς Αὐτοκρατορικῆς Ἡμῶν Προστασίας χαρίζομενοι, διορίζομεν πρὸς τὴν αὐτὴν Ἐκκλησίαν, ἐτήσιον δόσιμον ἐλέους, ἑκατὸν εἴκοσι πέντε Ρουμβλίων.

ἸΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΠΑΤΡΙΣΤΕΥΤΗΡΟΝ
Προστατάμεν δὲ ἐπομένως τῇ Ἡμετέρᾳ Συνόδῳ, ἵνα Αὐτῇ ἐπιδοθῶσι κατὰ ἐτήσιον ἔλεος τῇ Αὐτῇ Ἐκκλησίᾳ τριετι-

κῶς. Ταύτη τε συνενωτιζόμενοι ἀπολαμβάνετῶσαν αὐτὸ οἱ Προεστῶτες τῆς αὐτῆς Ἐκκλησίας διὰ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἡμετέρου Πρέσβευς. Εἰς ἀσφάλειαν δὲ τοῦδε, καὶ διὰ τὸν ἐπερχόμενον καιρὸν, ὑπεγράψαμεν ἰδίᾳ χειρὶ τὸ Αὐτοκρατορικὸν τοῦτο Δίπλωμα.

Ἐδόθη ἐν Γατζίνῃ τῷ ἀπὸ Χριστοῦ Γεν. 1800 ἔτει, τῇ 15 Σεπτεμβρίου, καὶ τῷ τετάρτῳ χρόνῳ τῆς Ἡμῶν Βασιλείας.

(Τὸ ἰδιόγραφον τῆς ὑπογραφῆς, τοιοῦτον)

ΠΑΥΛΟΣ Α΄.

Μεταφραστὸν ἀπὸ τοῦ πρωτοτύπου παρ' ἐμοῦ τοῦ ὑπογεγραμμένου Συμβούλου τοῦ Κολλεγγίου, καὶ Γενικοῦ Κονσόλου

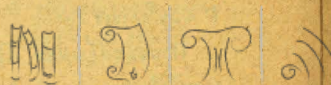
Ἐλευθερίου Μπενάκη.

Τῇ 19 Δεκεμβρίου 1800. ἔ. π. Κορφοῦς.

Ἀναθεωρημένον ὑπὸ τοῦ ὑπογεγραμμένου Μεταφραστοῦ τοῦ Κολλεγγίου

Σπυρίδωνος Παπαδοπούλου.

Τ Ε Λ Ο Σ .

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ